

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

**CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ
FAKULTA**

Katedra církevních dějin a dějin křesťanského umění

František Slavíček

Obor: Teologické nauky

Farnost Bojkovice 1945 - 1989

diplomová práce

Vedoucí práce: PhDr. Jitka Jonová, Th.D.

Olomouc 2016

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně a použil jsem při tom jen uvedené prameny a literaturu.

V Olomouci dne 3. dubna 2016

František Slaviček

FARNOST BOJKOVICE 1945 - 1989

THE PARISH OF BOJKOVICE 1945 – 1989

Souhrn

Práce se zabývá událostmi bojkovické farnosti v období po druhé světové válce do pádu komunismu v Československu. Popisuje, jak dlouho trvala skutečná svoboda po ukončení války a jaká byla skutečná realita v tzv. svobodné zemi, kde vládl totalitní režim jedné strany. Proč katolická církev byla nepřítelem číslo jedna. Jak se stavěla komunistická strana a její pohůnci (přísluhovači) ke kněžím, k řeholnicím a k věřícím. Co prožívali občané v naší společnosti a hlavně v této farnosti, když jsou pošlapávány Boží zákony a na jejich místo se staví spása podle člověka.

Summary

The thesis deals with the events that happened in the parish of Bojkovice since the end of World War II and the end of the communist era in Czechoslovakia. It describes the short period of real freedom after World War II as well as the reality of life in the so called "country of freedom" governed by one totalitarian political party. The thesis describes the approach of the communist party and its followers towards priests, religious people and Christians at the time when Catholic church was considered to be the "number one enemy". It also describes everyday life of people, especially those living in the parish of Bojkovice, in the atmosphere of exalting human self-redemption and denying God's law.

Klíčová slova:

kostel, kněz, fara, farní společenství, klášter, sestry dominikánky, věřící, náboženský život, výuka náboženství, politické procesy, vězení, korekce, svoboda.

Key words:

church, priest, parish house, parish community, convent, Dominican sisters, Christians, religious life, religious education, political processes, prison, correction, freedom.

Obsah

FARNOST BOJKOVICE 1945 - 1989	3
THE PARISH OF BOJKOVICE 1945 – 1989	3
Obsah	4
Úvod:.....	6
Farnost Bojkovice 1945 – 1989	8
Stručné dějiny a popis města Bojkovice.....	8
1 Farář Matouš Kroča – období 1945 - 1948	11
1.1 Mezinárodní a domácí politická situace 1945 - 1948	12
1.2 Rok 1945 a osvobození Bojkovic	13
1.3 Volby, politický život a sčítání lidu v Bojkovicích.....	16
1.4 Život v obci; soukromá škola na klášteře.....	21
1.5 Starost o kostel	24
1.6 Duchovní život.....	24
2 Farář Josef Veselý - období 1949-1969.....	31
2.1 Politické klima	31
2.2 Instalace P. Josefa Veselého	36
2.3 Pastore	37
2.4 Stavební práce na kostele a jeho interiéru.....	40
2.5 Ze života farnosti.....	41
2.6 Sestry dominikánky v Bojkovicích	47
2.7 Kněz Aleš Josef Cihlář, kapucín	56
2.8 Vzpomínka na JUDr. Bohumíra Bunžu	58
3 Farář František Boráň – období 1970 - 1989.....	60
3.1 Ateizace a postavení církve.....	61
3.2 Pastore	64
3.3 Správa hmotného majetku.....	77
Závěr	82
Prameny a literatura	85
Dokumenty z internetu.....	88
Seznam zkratk	89
Textové přílohy	90

Kostel sv. Vavřince	90
Proslov k přivítání novokněze P. Oldřicha Otýpky.....	91
Přivítání P. Josefa Veselého	93
P. Aleš Josef Cihlář, kapucín.....	94
Věznice a svědectví – Leopoldov; Český Mauthausen.....	105
Svědectví z jáchymovských dolů	107
Jak se bavili dozorcí v táboře „L“	107
Vzpomínka uvězněného studenta; Dr. Otto Mádr; Převýchova.....	108
Praktický poznatek z obecní kroniky Bojkovic z roku 1946.....	109
Obrazová příloha.....	111

Úvod:

Motto

Dnešní doba, kdy se vytváří nová tvářnost světa, jejíž formu dosud neznáme, je současně dobou reflexe, úvahy a zpytování svědomí o minulosti.

Tomáš kardinál Špidlík S.J.¹

Tato diplomová práce má za cíl zmapovat, jakými cestami kráčela Boží prozřetelnost k srdcím a lidským údělům obyvatel bojkovické farnosti v období let 1945 – 1989. Co se odehrávalo na tehdejší politické scéně ve společnosti a následně ve městě v Bojkovicích, kde bydlím se svojí rodinou a kde jsem vyrůstal. Rovněž si klade otázku: „Jak poznamenala tato doba život věřících a do jaké míry politický systém v Československu ovlivnil život ve farnosti Bojkovice?“ Nyní, kdy jsou zdokumentovány a pravdivě popsány dějiny komunistické zvládnutí v naší republice po druhé světové válce a je možno nahlížet do kronik, spisů i do archívů, bylo by nemoudré toho nevyužít a nezanechat tak paměti a ponaučení těm, kteří přijdou po nás. Jen pádnými a pravdivými argumenty můžeme pomoci těm, kteří ještě dnes neprocitli a volí komunismus nebo k volbám vůbec nechodí, aby pochopili, že demokracii nemůžeme jen užívat, ale je ji zapotřebí chránit a pro její udržení taky něco obětovat. Řekl bych: „Je povinností každého slušného a poctivého občana, zabývat se minulostí a událostmi, které ji provázely, nahlížet do života našich předků a brát si z jejich života ponaučení.“

Hlavními prameny pro zdokumentování života v bojkovické farnosti byly kroniky farnosti a města, vzpomínky Msgre Aloise Viceníka (faráře v. v.) – „Mosaika“ a „Dějiny sirotčince a konventu sester dominikánek v Bojkovicích“. V nich jsou velmi objektivně a podrobně popsány jednotlivé dobové skutečnosti nejen sester dominikánek v Útulku sv. Václava, ale i celého městečka a věřících. K sestavení Dějin sirotčince a konventu sester dominikánek v Bojkovicích byly použity dopisy P. Stanislava Viceníka, kronika konventu sester dominikánek v Bojkovicích, nekrology sester, listiny z konzistoře, úřední přípisy, kupní smlouvy apod, stavební plány sirotčince, výroční plány sociální školy, dopis a jubilejní proslov P. Aloise Viceníka, Kniha vzpomínek na odchod z Bojkovic a pobyt v Bohosudově od sestry Vincencie Navrátilové OP z České kongregace sester dominikánek a vzpomínky dalších sester. Dále byly prostudovány dokumenty uložené

¹ Nejznámější český teolog 20. století, orientalista a znalec východního umění.

ve Státním okresním archivu Uherského Hradiště, použity vzpomínky pamětníků a některé dobové články otištěné v periodiku města „Naše Bojkovsko“.

Významnými zdroji informací popisujícími dobu komunistického období v naší zemi byly knihy: Katolická církev v Československu 1945-1989 od Stanislava Balíka a Jiřího Hanuše, Dědictví od Heleny Havlíčkové, Žalují I-III od Antonína Kratochvíla, Neumlčená od Václava Vaška, František Tomášek, kněz, katecheta, profesor a „ilegální biskup“: moravské působení Františka Tomáška od Jitky Jonové aj., které popisují dobu komunistické zvěle v naší zemi.

Nechci v žádném případě jen citovat a opisovat, co se k tomuto tématu v kronikách a dokumentech vyskytuje, ale pro představu o této době a pro osobní vcítění se do ní je mnohdy lepší a řekl bych správným řešením, nevstupovat autorovi do jeho popisu událostí. Zkrátka, nechat autentické podání událostí, ať si každý sám udělá závěr. A i to je svoboda a demokracie, nevnučovat někomu svůj vlastní náhled a své přesvědčení, i když pravda je jen jedna, ale cest k jejímu poznání je více. Tato DP navazuje na moji bakalářskou práci, která popisuje události v Bojkovicích po roce 1989.

Děkuji paní profesorce PhDr. Jitce Jonové, Th.D. za poskytnutí cenných rad při volbě tématu a pramenů, za odborné vedení a uspořádání práce; sestřám dominikánkám: PharmDr. Heleně Miriam Hřebačkové OP, generální představené České kongregace sester dominikánek Ing. Ludmile Kristě Chládkové OP a Mgr. Pavlíně Marii Kašparové OP za jejich ochotnou spolupráci a vstřícnost. Panu řediteli Muzea Bojkovska, Mgr. Tomáši Hamrlíkovi, za poskytnutí dostupných pramenů. Rovněž děkuji celé mé nejbližší rodině, zvláště manželce Janě, která mi dala časový prostor na vzdělávání a při studiu na CMTF mě podporovala.

Dobry občan a věřící křesťan má poslouchat každý příkaz státu, s výjimkou jednoho: příkazu uctívat falešné bohy a sloužit Satanovi. Sv. Augustin

Farnost Bojkovice 1945 – 1989

Děni v římskokatolické farnosti Bojkovice v letech 1945 až 1989 můžeme rozdělit do tří období: **1. období** 1945 -1948, **2. období** 1949 - 1969 a **3. období** 1970 – 1989. Proto tuto práci rozdělím do **tří kapitol**, dle výše uvedených období. Tato období se kryjí s duchovní správou P. Matouše Kroči, P. Josefa Veselého a P. Františka Boráně, tedy tří farářů kostela sv. Vavřince v Bojkovicích, kteří zde působili. Zároveň roky: 1945, 1948, 1968 (1969) a 1989 jsou i v našich státních dějinách velmi důležité, neboť se lámou politické a společenské poměry našeho národa. Příběhy kapucína Aleše Josefa Cihláře, JUDr. Bohumíra Bunži a události sester dominikánek v místním klášteře vkládám do období 1949 – 1969, i když by si jistě zasloužily samostatnou kapitolu.

Stručné dějiny a popis města Bojkovice

Bojkovice se nacházejí na moravskoslovenském pomezí ve východní části okresu Uherské Hradiště a patří do zlínského kraje. Rozkládají se v údolí řeky Olšavy v nadmořské výšce 301 m n. m. v podhůří Bílých Karpat. Takže žádná rovina. První písemné zmínky z roku 1086 a roku 1087 jsou v souvislosti s manželkou olomouckého knížete Oty, která darovala poplužní² dvůr Bojkovice klášteři rajhradskému.

Obec patřila k panství světlovskému a její historie je těsně spjata s osudy původně gotického hradu Nového Světlova. Ten nechali postavit v roce 1480 bratři Landštejnové nad soutokem řeky Olšavy s říčkou Koménkou. „Od roku 1449 jsou Bojkovice jmenovány městysem.“³ V polovině 19. století dochází k přestavbě hradu na zámek ve stylu anglické tudorovské gotiky. Tuto podobu interiéru vrátil zámku po rozsáhlé rekonstrukci Ing. Josef Novotný, který jej v roce 2003 koupil v dražbě za cca 7 miliónů Kč. Dnes je zámek opět v provozu a vévodí třem dominantám v Bojkovicích, kterými jsou: zámek Nový Světlov (z r. 1480), kostel sv. Vavřince (z r. 1656) a klášter sester dominikánek (z r. 1937).

Kostel sv. Vavřince, postavený v letech 1951 - 1656 je ve stylu pozdní renesance. Velikost kostela bývá dána velikostí farnosti. Po vystavení hradu Nového Světlova se Bojkovice staly centrem feudálních úřadů pro 25 poddanských vsí. Z tohoto důvodu

² Poplužní dvůr – je historické označení pro vrchnostenský dvůr, ke kterému patřila panská půda.

³ POKLUDA, Zdeněk: Nový Světlov – Osudy zámku a jeho držitelů, Bojkovice 2009, s. 1.

jsou rozměry kostela vzhledem k velikosti města a počtu současných obyvatel obce tak velkolepé. Délka celého kostela je 40 metrů, z toho kněžiště má 13 m a hlavní loď 27 metrů, šířka lodi činí 13 m a ve výšce 18 m je ukončena valenou klenbou. Kostel pojme přes 2500 lidí a v některých pramenech se uvádí i 3000. Prvním farářem byl P. Vavřinec František Urtika, který od r. 1648 působil ve dřívějším bojkovickém kostelíku sv. Jiří. Současný duchovní správce Mgr. Jiří Změlík je dvacátým pátým farářem kostela sv. Vavřince a právě v tomto roce 2016 je připomínka 360 let od dostavby tohoto Božího domu, který byl postaven během pěti let.

Popisem interiéru kostela⁴ jsem se zabýval ve své bakalářské práci, proto tuto část vkládám do přílohy této diplomové práce.

V roce 1965 byly Bojkovice jmenovány městem a v současnosti jsou nositeli státní správy II. stupně. Obyvatelé žijí převážně v rodinných domech, dále jsou zde bytové domy a dvě větší sídliště s panelovými domy. Celkový počet, i s městskými částmi Krhov, Bzová a Přečkovice, je cca 4 400 obyvatel. Jak již bylo uvedeno, na území města se nachází zámek, kostel a klášter sester dominikánek s Církevní střední odbornou školou, která má v tomto roce za sebou 25 let úspěšné činnosti. Kromě těchto dominant zde najdeme radnici, faru a školní areál, který se rozkládá, v těsné blízkosti budovy kláštera a tvoří jej komplex nových krásných budov. Slavnostní otevření původního objektu měšťanské školy, pojmenované po T. G. Masarykovi, bylo 28. října 1931. V době jejího vzniku to bylo velké a prozíravé dílo všech těch, kteří se na jejím financování a uskutečnění podíleli. Patří jim za to velké uznání a poděkování. Rok vzniku uvádím z toho důvodu, že k rekonstrukci této původní školní budovy dochází až po roce 1989, v letech 1991 až 2010. Po přístavbě dalších objektů, jednalo se: o výstavbu plynové kotelny (1992), učebnového pavilonu (1994), sportovní haly (1996), vstupního a stravovacího pavilonu (2002), školního hřiště (2009) aj., je dnes školský areál v Bojkovicích plně funkční a poskytuje výuku pro děti 1. až 9. ročníku základní školy. Školní mládež z Bojkovic nemusí již tak dojíždět za vyučováním prvního stupně základní školy do okolí: Krhova, Bzové, Komně, Záhorovic a Pitína. Díky změně politického systému se nové vedení města zasloužilo a podepsalo na definitivním vyřešení školství ve městě. Stavební práce si celkově vyžádaly přes 100 miliónů Kč a přes 3/4 těchto financí bylo získáno z dotací. V období před rokem 1989 mělo tehdejší vedení městského národního výboru a jejich nadřízené složky jiné priority a aktivity, jak se dovídáme z kronik města.

⁴ Příloha diplomové práce č. 1.

V Bojkovicích se dále nachází ZŠ Praktická, dětský domov, dvě mateřské školy, knihovna, základní umělecká škola s klubem Maják, dům dětí a mládeže, dva domy s pečovatelskou službou, kulturní dům, Muzeum Bojkovska, oddělení policie ČR, hasičská zbrojnice, pošta, dvě lékárny, více soukromých lékařských ordinací, řada sportovišť, cyklostezka, Eurokemp, obchodní dům TIS, řada obchůdků a služeb, Tillichovo náměstí, hřbitov, vlakové nádraží a vlaková zastávka poblíž centra města. Rovněž tyto zmíněné instituce a zařízení byly vystaveny nebo dostaly nový vzhled až po roce 1989. Ve městě je na velmi dobré úrovni i sportovní a zájmová činnost, zvláště pak národopisné folklórní kroužky.

Zaměstnání nacházejí zdejší lidé převážně ve strojírenském průmyslu. Z větších podniků jmenuji Zevetu, a.s; Albo Schlenk, a.s.; Moravia Cans, a.s. a řada dalších. Zemědělská půda se v tomto kraji odnepaměti obdělávala. Po kolektivizaci pole obdělával tzv. státní statek. V dnešní době jsou pozemky navraceny majitelům, od kterých je má v podnájmu Zemědělské družstvo Bojkovice a na zatravněných stráních se pasou krávy. Při příjezdu na zámek Nový Světlov můžeme pozorovat v ohrazených výběžích pobíhající koně. Mezi Bojkovicemi a sousední obcí Pitín se nachází přehrada „Kolelač“- zásobárna pitné vody a směrem na místní část Krhov nad Bojkovicemi vidíme i soukromé výletní letiště, kde se v měsíci září, nyní již každoročně, pořádá letecký den.

Bojkovice jsou nevelké, ale krásné, čisté a živé město, protkané zelení a obklopené lesy. Lidé jsou zde pracovití a řekl bych, že dobří a vstřícní.

1 Farář Matouš Kroča – období 1945 - 1948

Kněz Matouš Kroča, konsistorní rada, byl bojkovickým farářem v období 1914 až 1948. Narodil se 24. února 1882 ve Starém Městě u Uherského Hradiště. Během svého působení zdolával těžké úkoly, které na něho kladla doba 1. a 2. světové války a následné překotné události. Umírá náhle, 23. března 1948. Jeho pohřbu v Pondělí velikonoční dne 29. března se účastnilo okolo 3000 věřících. Je pochován ve společném kněžském hrobě na místním hřbitově.

Ve farní kronice nacházíme: „*Na Smrtnou neděli (14. března) nařiká pan rada Kroča, že vřed na oblině zadní ho bolí, v pondělí slouží poslední mši svatou a uléhá na lože, aby z něho nepovstal zdráv. Místní obvodní lékař Dr. Maštaliř operativně za 2 – 3 dny vřed propíchl, aby mohl hnis ven. Nemocný si však stěžuje na potíže s močením a touží do nemocnice. Chtěl do Zlína, ale posílá v pondělí 22. března kostelníka Šimona Kasana (který mu přinesl „zamilovanou“ kyšku) pro taxikáře Františka Kasana, o půl deváté odjíždí – sám se obléknuv a bez cizí pomoci sešel se schodů až před faru do auta - do zemské nemocnice v Uherském Hradišti. Asi 3 dny předtím ztratil hlas a oči se nějak zakalily, ale nikomu nenapadlo, že nedožije 24 hodin“.⁵ Dále se uvádí: „*Tolik lidí Bojkovice asi neviděly na pohřbu (více než když zemřel p. děkan Jelínek, více než na pohřbu lidumila – obvodního lékaře Dr. J. Tillicha).“⁶**

V dějinách sirotčince a konventu sester dominikánem v Bojkovicích se píše: „*Velice všechny ohromila zpráva o smrti místního pana faráře P. Matouše Kroči. Ještě 17. března v ústavě zpovídal., pak se zastavil v ředitelně na krátkou besedu a pochvaloval si, že mu tohoto roku zdraví dobře slouží. Proto nikdo nebral vážně zprávu, brzy nato, že je nemocen. V noci na 22. března se mu přitížilo, tak se rozhodl, že ráno pojedou do nemocnice v Hradišti. I tu jednal rázně jako vždy. Když ráno přišel objednaný kostelník mu posloužit, stál už oblečený s holí v ruce. Nasedl do auta a odejel. Pan primář nebyl doma, lékaři s ním nic nedělali. Druhého dne zrána se mu udělalo nevolno. Přivolaný lékař byl bezmocně přítomen jeho náhlé smrti. Embolie. I kněz, pro kterého si poslal, přišel už pozdě. Poněvadž byl právě Svatý týden, odložen byl jeho pohřeb na velikonoční pondělí. Ráno v 8 hodin celá bojkovická obec vyšla naproti vracejícímu se duchovnímu pastýři. Bylo to zdrcující setkání. Pak v černě vyzdobeném sále na faře byly vystaveny jeho tělesné pozůstatky. Proudů lidu nepřetržitě defillovaly kolem, pláč všech dokazoval, jak byl svými*

⁵ Farní kronika, s. 59.

⁶ Farní kronika, s. 60.

farníky milován. Odpoledne jej doprovodilo ke hrobu 45 kněží a 3 bohoslovci. Pohřební obřady vykonal P. Kutal, apoštolský protonotář a probošt z Kroměříže. Po mnoha řečnících se s ním rozloučila za ústav aspirantka Emilka Měříčková. Útulek sv. Václava v něm ztratil velmi mnoho, svého otcovského přítele, dobrodince, rádce, otce. Zapsal se hluboko do srdcí všech i do dějin ústavu. Pane, přijmi svého sluhu brzy mezi své vyvolené v nebi!“⁷ Administrátorem uprázdněné fary se stal P. Jaroslav Řezáč.

Dříve než se začnu zabývat životem ve farnosti v letech 1945 až 1948, podívejme se ve stručnosti na tehdejší mezinárodní i vnitrostátní politickou situaci, která ovlivňovala každodenní život rodin i každého jednotlivce. Bez znalostí těchto událostí, nelze pochopit chování některých jedinců i v naší obci.

1.1 Mezinárodní a domácí politická situace 1945 - 1948

Ještě nebyly zaceleny bolesti I. světové války a většina lidstva byla násilně vtažena do II. světové války. Napadením Polska 1. září 1939 fašistickým Německem je zahájena nejtragičtější válka v lidských dějinách, kterou provázely nepopsatelné zločiny proti lidskosti. Nacistické Německo a jeho spojenci chtěli dosáhnout nového uspořádání světa – nového světového pořádku, v němž by vládly vyvolené národy - rasy, tzv. nadlidé. Některé národy měly být vyhubeny, jiné podrobeny. Ze strany agresora měla válka teroristický a vyhlazovací charakter. Ze strany napadeného šlo o boj za záchranu civilizačních a občanských demokratických svobod, o protiúder v zájmu lidskosti. Zatímco I. světová válka si vyžádala na 38 milionů obětí, pak celkové ztráty na životech za II. světové války se uvádějí kolem 72 milionů lidí. Díky hrdinství a obětavosti vojáků i civilistů, kteří se postavili proti zlu a násilí, vojenské technice a ekonomické síle fašistické koalice, dochází 8. května 1945 kapitulací Německa k ukončení války v Evropě a kapitulací Japonska 2. září 1945 k celkovému ukončení II. světové války.

Za války však dochází k dohodě o poválečném uspořádání světa. V roce 1943 se jedná v Teheránu, v únoru 1945 na Jaltě a v červenci 1945 v Postupimi nedaleko Berlína.

Na jaltské konferenci, konané od 4. do 11. února 1945 na Ukrajině, se Josif Vissarionovič Stalin, Franklin Delano Roosevelt a Winston Churchill, nejvyšší představitelé Sovětského svazu, Spojených států a Velké Británie, tedy světové velmoci, dohodly na rozdělení sfér vlivu. Druhá světová válka po sobě tak zanechala svět rozdělený

⁷ Dějiny sirotčince a konventu sester dominikánek v Bojkovicích, s. 52-53.

na dva mocenské bloky – západní (demokracii) a východní (komunismus). V průběhu pouhých několika let se ve většině států střední a východní Evropy (Polsko, Československo, Maďarsko, Rumunsko, Jugoslávie, Bulharsko, Albánie a východní Německo) vytvořily takzvané lidově-demokratické režimy ovládané místními komunisty a stávají se tzv. satelity SSSR. Vystává nový konflikt – stupňující se napětí mezi demokratickým a komunistickým pojetím světa, tedy střet dvou supervelmocí SSSR a USA. Již v březnu 1946 pronesl ve Fultonu ve státě Missouri Winston Churchill památnou řeč o spuštění tzv. „železné opony“ na evropské pevnině od Štětína k Terstu. Nastává období tzv. studené války. Na jedné straně SSSR se svými satelity, na druhé USA s blokem demokratických států.

V Československu 9. květnu 1945 byla znovu uvedena v platnost ústava z roku 1920, která plně zaručovala občanské svobody. Netrvala však dlouho. Pouze do února 1948.

1.2 Rok 1945 a osvobození Bojkovic

Zde si dovoluji citovat z jednotlivých kronik úryvky, které autenticky vystihují klíčové momenty konce II. světové války v Bojkovicích. Úzkost, strach a beznaděj, zakoušená během druhé světové války, vystřídá jejím ukončením touha po svobodném životě ve svobodné vlasti. Lidé jsou ochotni pomáhat a zapojit se do odstranění škod, které válečný konflikt sebou přinesl.

Ve farní kronice je podrobně popisováno, co všechno předcházelo, než byly Bojkovice osvobozeny, včetně přesného popisu bombardování Bojkovic dne 12. dubna 1945, které si vyžádalo lidské oběti. Zde čteme: *„Lidí se zmocnila ohromná panika, takže se vystěhovalo skoro veškeré obyvatelstvo do lesů, do Kopanic, do picníků (picník bylo označení pro jednoduché, nejčastěji dřevěné stavení, do něhož se ukládaly plevy, sláma, listí aj.), do Rudimova, Krhova a okolních vesnic, takže obec zůstala liduprázdná. Jako divá zvěř, toulali se lidé po lesích, očekávající věci dalších. Němci činili horečné přípravy na obranu a rovněž se chystali na odchod. Rumunská letadla bombardovala ještě dvakrát městečko, při kterémžto bombardování zasáhli zase tytéž objekty jako při prvním. Při tomto bombardování již nikdo nepřišel o život, jelikož obyvatelstvo se závčas ukrylo a uteklo. Přišel 26. duben, kdy začaly padat do městečka první granáty. My, kteří jsme zde zůstali, musili jsme zalézati do sklepů, do krytů a tam ve dne v noci ukryti, očekávali jsme věci budoucích. 28. dubna přišla ohromná bouře s kroupami. Do toho mísila se střelba děl, granáty létaly jako mouchy a hrůzou trnouce očekávali jsme konec. 29. dubna se střelba*

zesílila, do městečka padaly granáty a natropeno velmi mnoho škod. Kostel sv. Vavřince dostal plný zásah do průčelí, tam kde jsou okénka na půdu. Okénka byla vyražena, elektrické vedení do kostela rozbito a kostel od granátu nad portálem značně poškozen. A aby hrůza byla dovršena, přeletěla rumunská letadla a shodilo jednu pumu přímo na hřbitov.“⁸

Odchod německých vojsk byl doprovázen vyhazováním mostů. Při vyhození mostu u sv. Floriana výbuch demoloval okolní chalupy. Socha sv. Floriana zůstala však kupodivu netknuta a ani žádná lípa u sochy světce nebyla poškozena. „Pohled na zničené městečko byl hrozný. Všude spoušť, sutiny, rozvaliny a hrůza. Od 26. dubna do 1. května byli jsme zalezení v klenuté světnici ve faře za kuchyní. Ven nebylo možno vyjít a jenom když k večeru trochu střelba utichla, jsme narychlo poklidili dobytek a zase jako krtci zalezli do světnice, jejíž okno bylo zabeďněno deskami, aby střepina z bomby nebo granátu nezabila člověka. Byly to dny hrozné. Konečně přišel první květen. Městečko opuštěné od Germánů a my čekali, co bude dále.“⁹ „Nyní přichází tolik očekávaná chvíle. Situace, kterou, abychom dobře chápali, je asi důležité prožít a předtím i protrpět. Nadšení vlastenci vyvěsili narychlo prapory a když kdosi rozkřikl, že Němci se vracejí, zase je rychle schovali.“¹⁰ Dále je popisováno, jak byli občané zklamáni chováním některých Rumunů, jak se ustanovil revoluční národní výbor a jeho následné počínání, ke kterému se vrátím podrobněji.

V „Dějínách sirotčince a konventu sester dominikánem v Bojkovicích“ je zaznamenán odjezd rodiny velitele letecké hlídky, který byl ubytován v klášteře se svou rodinou již od dubna 1942. Dále se zde uvádí, že měsíce únor a březen minuly poměrně klidně, až na časté alarmy, které přikazovaly rychle odejít do krytu. V březnu již byla omezena doprava po železnici, byly stálé přesuny vojsk a cestující, kteří chtěli odjet 70 km a více, museli mít zvláštní povolení Zemského úřadu v Brně. Počátkem dubna 1945 byla ukončena výroba ve zdejší místní zbrojovce. Přestaly jezdit vlaky a také poštovní styk byl přerušen. Vše se chystalo na přicházející frontu. Ráno 12. dubna ještě houkaly sirény poplach, ale pak bylo elektrické vedení přerušeno. K městečku se po silnicích blížily německé vojenské vozy s municí. Před průzkumnými letadly osvoboditelů se skryli Němci ve „vrbičkách“ u řeky Olšavy. Kolem 11. hodiny se 5 letadel sneslo níže a začalo bombardování městečka od nádraží po Lidový dům. Hlavním cílem byly mosty. Následný

⁸ Farní kronika, s. 49.

⁹ Farní kronika, s. 50.

¹⁰ Farní kronika, s. 50.

pohled na Bojkovice, jak se dále popisuje, byl strašný. Mnoho střech bylo smeteno, několik bomb spadlo u nádraží a byly zasaženy i obytné domy. Při tomto náletu přišlo o život 12 civilních osob a 3 vojáci. Klášter byl uchráněn tak, že 3 bomby, které dopadly v jeho blízkosti, nevybuchly. Jejich ničivou sílu si lze představit tak, že při následné likvidaci těchto nevybuchlých bomb – byly jejich odstřelem způsobeny velké škody porovnatelné při bombardování.¹¹

I zde, podobně jako ve farní kronice, se píše, jak se lidé stěhovali z městečka s nejn nutnějšími věcmi do okolních vesnic a lesů. Z bezpečnostních důvodů se stěhování nevyhnulo ani klášteru. „*Například do Rudimova k rodině Pastyřikových bylo přemístěno celkem 25 malých dětí. Zbylé sestry a větší děti se odstěhovaly z poschodí do přízemí a krytu. Bojkovice byly pak ještě bombardovány 2x. Dne 15. dubna bylo druhé bombardování. Zasažen byl most. Byli zabiti 2 vojáci. Cílem byly vojenské transporty, jdoucí Bojkovicemi. Dne 21. dubna byly Bojkovice bombardovány potřetí. Zasažen druhý most. Několik bomb spadlo u nádraží, ale ono samo zasaženo nebylo. Nikdo zraněn.*“¹²

Následně jsou popisovány dny plné válečného napětí, strachu, obav a úzkostí, až nastal 1. květen. Zde si dovolím citovat jak z kroniky kláštera, tak i z dějin sirotčince, neboť nás tyto záznamy vtahují přímo do atmosféry této velké události, která měla dopad na všechny obyvatele Bojkovic. Z těchto záznamů je patrné, že Bojkovice byly osvobozeny rumunskými jednotkami. „*Kolem 11. hodiny vjelo rumunské vojsko do městečka. Ihned vyvěšeny československé prapory. Sestry jej vytáhly ze slamníku. Pěší vojsko i jízda směřovaly k Rudimovu a Luhačovicím. Část zůstala ubytována v Bojkovicích. V ústavě měli vojáci telefonní a telegrafní centrálu a kancelář generálního štábu. Obsadili 6 místností a celé hospodářství. Hned bylo opraveno elektrické vedení. Ještě týž den odpoledne se vrátili ústavní uprchlíci z Rudimova a hned šli všichni do kaple poděkovat Pánu za vpravdě zázračnou ochranu. Nadšeně všichni zpívali *Te Deum*.*“¹³ Zde se taky dovídáme o pěkném chování rumunských vojáků ubytovaných v prostorách kláštera. „*Dne 3. května odjelo mnoho vojáků i s generálním štábem na frontu ke Zlínu. Dne 5. května se rozloučili vojáci telefonisté. Slavili právě Velký pátek. Za chvíli přišli rumunští vojáci s prosbou, zda mohou oslavit u nás hod Boží velikonoční. Přinesli si nějaké potraviny. Sestry jim připravily oběd ve školní kuchyni. Vojáci byli velmi vděční, že tak mohli oslavit svoje svátky. Svoje díky projevíly i dojemnými zápisy v pamětní knize. Budou rádi*

¹¹ Dějiny sirotčince a konventu sester dominikánek v Bojkovicích s. 38-39.

¹² Dějiny sirotčince a konventu sester dominikánek v Bojkovicích, s. 40.

¹³ Dějiny sirotčince a konventu sester dominikánek v Bojkovicích, s. 40.

vzpomínat na české sestry dominikánky, které je s velkou ochotou a láskou přijaly a prokázaly jim velké dobrodiní. Večer byl v ústavní kapli výstav Nejsvětější Svátosti. Rumunští vojáci se před Sanctissimum vroucně modlili a plakali dojetím. Zůstali u sester i druhý den, svůj velký svátek. Pak odjížděli s dojemným loučením.¹⁴

V kronice města je uvedeno, jak se Bojkovice probouzejí do prvního máje, který přináší svobodu. „Komunikace směřující k Bojkovicím od Krhova, Komně a Záhorovic byly plny postupujících rumunských jednotek. Šly kupředu velmi ostražitě a jejich boční části procházely v rojnicích na svazích podél silnic. Na katastr obce Bojkovic vstoupila první jednotka s velitelem v čele kolem 10. hodiny. Doprovázeli ji průvodci z Krhova. Důstojník se opíral v chůzi o hůl, jako by šel na vycházku a „Bojkove“ byly jeho cílem. Když před 11. hodinou se objevují dva rumunští vojáci od Záhorovic a po 11. hodině přichází rumunský předvoj od Krhova, vlaje v 11 hod. 25 minut naše vlajka na kostele. Před polednem se rozevlály vlajky a prapory téměř na všech domech městečka; vlají a plápolají do zamračeného dne, vlají a vítají svobodu ty dlouho ukryté vlajky“¹⁵ K rumunským jednotkám přibyly během dopoledne 1. května skupiny rudoarmějců s důstojníky a generálem. Též místní aktivisté byli v pohotovosti. „Dne 1. května v časných ranních hodinách se ujal úřadu revoluční národní výbor, ilegálně ustavený již v době okupace. Naplno zahájila činnost komise politická, průmyslová, zásobovací a bezpečnostní.“¹⁶

1.3 Volby, politický život a sčítání lidu v Bojkovicích

Jak se volilo a jaké byly volební výsledky v poválečném období v Bojkovicích, jsem převzal z kronik. Pokud není důvod vstupovat do děje, tak nechávám promlouvat kronikáře. Z těchto záznamů je zřejmé, že místním komunistům šlo především o získání politické moci, i když ve volbách většinu nezískali.

„Dne 10. června 1945 byla slavnostní schůze nově ustaveného místního národního výboru. Zástupce o stejném počtu si volily strany: komunistická, sociálně demokratická, národně sociální a lidová. Strany agrární a živnostenská podle Košického vládního programu nebyly přizvány. Jejich členové se připojovali nejvíce ke straně českých socialistů a lidovců. Předsedou místního národního výboru byl zvolen František Kodet – za KSČ. Jeho náměstky zvoleni: Richard Jahůdka za SD, František Zapletal za ČNS

¹⁴ Dějiny sirotčince a konventu sester dominikánek v Bojkovicích, s. 41.

¹⁵ Kronika města r. 1945, s. 81-82.

¹⁶ Kronika města r. 1945, s. 83.

a dr. Bohumír Bunža a František Dubovský za ČSL. Do obecní rady zvoleni: dr. Bohuš Fleische za KSČ, Oldřich Slabiňák za SD, Rudolf Otrisal za ČNS a František Dubovský za ČSL.¹⁷ Ve farní kronice je uvedeno: „Tak se stalo, že lidová strana, ač nejsilnější, měla 10 mandátů a dostala prvního náměstka p. učitele Valáška a strany socialistické dostaly předsedu v osobě p. Zapletala, železničního zřízence. Napřed bubnoval na národní buben, byl český socialista, ale když viděl, že by lidovci dostali předsedu, přisedlal a volil s blokem socialistickým. S velikým humbukem začal úřadovati. Dal opravit školu, okresní soud a jiné ještě budovy. S velkou pečlivostí sestavil obecní rozpočet a do mimořádného rozpočtu dali sumu 35 miliónů na postavení hospodářské školy. Plánovalo se, co se všechno neudělá a zatím, fuky-fuč. Není peněz.“¹⁸

A následovaly volby další, ve kterých je zvolen i lidovec z Bojkovic. „Dne 14. října na zemských sjezdech konaných v Brně a v Praze, vykonány byly volby do zemských národních výborů a do prozatímního Národního shromáždění. Z Bojkovic byl zvolen poslancem do Národního shromáždění dr. Bohumír Bunža, okresní soudce v Bojkovicích.“¹⁹

V kronice města je uvedena řeč Jindřicha Dolinského, člena KSČ a pozdějšího předsedy MAV NF v Bojkovicích: „Již v červenci 1947, když jsem byl v První krajské politické škole ve Zlíně, přijel za námi člen ÚV KSČ známý »Zuřivý reportér« Egon Ervin Kisch, aby nám tlumočil výzvu ÚV: »Bude nutno, aby každý komunista byl připraven na výzvu s. Gottwalda k boji proti reakci.«“²⁰

Ve farní kronice se dovídáme, v jaké rodině byl Dolinský vychován: „V čelo místního akčního výboru se staví Jindřich Dolinský, řídící učitel na zdejší obecné škole, syn varhaníka (sic!)“.²¹

Komunisté se činili a soudruhu Gottwaldovi odeslali tento telegram z Uherského Hradiště: „Spolehej na nás, buď klidný, také nás reakce neporazí, neboť je nás 13.000 komunistů na okrese a další masy jdou s námi. Proto přijmi od nás slovácký vzkaz: Jen do nich a pořádně.“ Dne 21. února se konaly veřejné schůze všech stran. V Uherském Hradišti vystoupil Petr Zenkl v Redutě, v Gottwaldově soudruhu Antonín Zápotocký, v Bojkovicích byla schůze lidové strany.²² Co následovalo, se v kronice města popisuje

¹⁷ Kronika města r. 1945, s. 108-109.

¹⁸ Farní kronika, s. 52.

¹⁹ Kronika města r. 1945, s. 112.

²⁰ Kronika města r. 1948, s. 243.

²¹ Farní kronika, s. 58.

²² Kronika města r. 1948, s. 246.

následovně: „V pondělí 23. února se konala v Lidovém domě v Bojkovicích schůze lidové strany. Měl přijet jako řečník poslanec lidové strany (Bojkovjan) dr. Bohumír Bunža, ale nepřišel (balil kufry). Místo něho mluvil dr. Josef Šála, t. č. vedoucí okresního soudu v Bojkovicích. Jako pozorovatel na této schůzi byl aktivní člen strany soudruh Vincenc Ondrušek“²³, který se stal později předsedou Místního národního výboru v Bojkovicích. Na 24. únor 1948 vzpomíná Dolinský takto: „Ještě týž den jsme utvořili užší akční výbor NF (vlastně přípravný výbor pro ustavení MAV NF) tzv. akční šestku, v níž byli soudruzi: Buršík Josef, Jahůdka Karel, Dolinský Jindřich, Vincenc Toman, Vincenc Ondrušek a Adolf Zachař. Tato šestka připravovala usnesení strany pro plénum MAV NF.“²⁴ „Dr. Josef Šála jako přednosta soudu (aktivní člen strany lidové) musel z funkce odejít a na jeho místo přišel dr. Štefan. Předsedou komise pro průmysl byl s. František Kodet, zásobování a obchod řídil soudruh Bohumil Trejbal. Ihned také byly zajišťovány sekretariáty strany národně socialistické a lidové. Předseda MAV NF spolu s velitelem SNB s. Čěnkem Salvetem a příslušníkem M. Plchotem zajišťovali sekretariát nár. soc. strany, který byl umístěn v čís. 234. Spisy a doklady zmizely a stačil zmizet i tajemník. Podobně byl zajišťován sekretariát strany lidové v Lidovém domě. Z rozhodnutí výboru KSČ soudruzi Dolinský a Kodet zajišťovali majetek světlovského panství Ladislava Zbořila.“²⁵

„Také místní národní výbor musel být reorganizován. Museli odejít členové MNV, kteří podporovali poslance Bunžu i někteří členové NV za stranu národně socialistickou. Členové MNV sociálně demokratické strany byli většinou pokrokoví a v MNV zůstali. Jindřich Dolinský o bývalém poslanci strany lidové poznamenává: Užší AV se rozhodl, že získá materiál o činnosti poslance Bunži. Proto do obcí, kde poslanec Bunža působil, byly poslány dotazníky o jeho činnosti. Za několik dní nato přijel z Gottwaldova s. Franta Mráz a obvinil AV, že dělá partyzánsčinu. No a během dalších dvou dnů vyšla v tisku zpráva, že zrádce Bunža uprchl za hranice a byl odsouzen k trestu smrti v nepřítomnosti. Jeho majetek – dům, byl zajištěn. Tehdejší předseda MNV František Zapletal se vzdal své funkce, ale jako pokrokový člověk zůstal členem rady MNV. Výbor strany pověřil funkci předsedy MNV soudruha Jindřicha Dolinského.“²⁶ „Když se poměry v obci stabilizovaly,

²³ Kronika města r. 1948, s. 252.

²⁴ Kronika města r. 1948, s. 257-258.

²⁵ Kronika města r. 1948, s. 262-263.

²⁶ Kronika města r. 1948, s. 264-265.

požádal soudruh Dolinský výbor strany o zproštění funkce předsedy MAV NF. Byl doporučen a schválen předsedou soudruh Antonín Šuranský, ředitel domova.²⁷

Farní kronika k volbám píše: „Nařízení na nařízení, všude ruské nápisy, takže jsme nevěděli, jsme-li v Rusku nebo v Československu Občanstvo ustavičně nabádáno ke svornosti, ale ve skutečnosti, co si komunisté nadiktovali, to platilo.“²⁸

V knize Katolická církev v Československu je uvedeno: „Ze 46 poslanců zvolených v roce 1946 jich po Únoru 1948 mohlo zůstat v parlamentu jen 9. Deset jich emigrovalo, 12 skončilo ve věznicích (3 z nich byli ve věznicích zavražděni nebo popraveni), 2 zadrženi na útěku a doživotně internováni, 13 poslanců zbaveno mandátu.“²⁹

Kronika města zaznamenává výsledky voleb do Národního shromáždění: „Tyto se konaly v neděli 30. května 1948. Národní frontou byla vytvořena jedna kandidátní listina a druhá kandidátka byla „Bílý lístek“. V Bojkovicích bylo ve voličských seznamech zapsáno 778 mužů a 921 žen, celkem 1699 voličů. K volbě jinde bylo odhlášeno 80 osob, takže mělo volit 1.619 osob.

Platných hlasů bylo odevzdáno:	1.550	94,5 %
Nevolilo:	89 osob	5,5 %
Pro národní frontu odevzdáno :	1.265 hlasů	.78,1 %
Bílých lístků, které vyjadřovaly nesouhlas s kandidátkou NF bylo	125	7,7 %
Neplatných hlasů bylo:	140	. 8,7 % ³⁰

Není divu, že k velké agitaci před volbami pro jednotnou kandidátku byl nucen i duchovní. Administrátor se však vymluvil na nemoc (akutní zánět hlasivek), nepolitickou činnost v dřívějšku a poukazem na prohlášení učiněné v kostele – jsme věrni národu, státu, vlády poslušni, modlíme se za blaho vlasti³¹

Po úmrtí prezidenta dr. E. Beneše se Rada MNV dne 17. září 1948 usnesla, aby na pohřeb zemřelého, který byl čestným občanem městečka, jela čtyřčlenná delegace.³²

„Na slavnostní schůzi pléna MNV v Bojkovicích v předvečer 52. narozenin prezidenta Klementa Gottwalda dne 22. listopadu 1948 ve slavnostně vyzdobeném Lidovém domě v Bojkovicích byl zvolen prezident Klement Gottwald čestným občanem

²⁷ Kronika města r. 1948, s. 266.

²⁸ Farní kronika, s. 51.

²⁹ BALÍK, Stanislav; HANUŠ, Jiří: Katolická církev v Československu 1945-1989, vydalo CDK Brno, 2. vyd., tisk Havlíčkův Brod 2013, s. 223-224.

³⁰ Kronika města r. 1948, s. 269.

³¹ Srov. Farní kronika, s. 62.

³² Srov. Kronika města r. 1948, s. 270.

městysse Bojkovic. Předseda MNV J. Dolinský ve svém slavnostním projevu vyzvedl život a dílo I. dělnického prezidenta, zejména pak jeho zásluhy o únorové vítězství pracujícího lidu v Československu. Návrh na jmenování Klementa Gottwalda čestným občanem naší obce byl přijat členy pléna manifestačně povstáním.“³³

K tomuto zápisu je vhodné zaznamenat a doplnit, že toto čestné občanství Bojkovic, které bylo prvním kontroverznímu prezident, Klementu Gottwaldovi dne 25. října 1948 uděleno, bylo i odejmuto. A to nejtěsnější nadpoloviční většinou členů zastupitelstva, dne 25. února 2010. Počet členů zastupitelstva města Bojkovic bylo v tomto volebním období 21 a jedenácti hlasy byl návrh na odejmutí přijat. Toto hlasování bylo nutno dokonce předem připravit, aby se některý z koaličních zastupitelů na poslední chvíli neomluvil, neboť se dalo předpokládat, jak asi budou reagovat zbylí opoziční zastupitelé. A tak se i stalo. Z tohoto příběhu je zřejmé, že místní lidé se o zločinech komunismu ani po dvaceti letech svobody v naší zemi asi moc nedozvěděli nebo je minulost nijak netíží. A mám za to, že tato nevědomost a nezájem o dění bezpráví za „komančů“ přetrvává u většiny občanů Bojkovic doposud. Vraťme se však k zápiskům v kronikách.

„Předseda MNV Jindřich Dolinský ze zdravotních důvodů se vzdal všech funkcí od 1. prosince 1948.“³⁴ Msgr. Alois Viceník ve svých pamětech však píše, že to byly zcela jiné důvody, proč byl Dolinský stažen ze všech stranických funkcí: *„Předák lidově demokratického snažení u nás, ředitel národní školy Jindřich Dolinský, kulturní referent, předtím předseda MNV – předsednictví byl zbaven pro machinace v Červeném kříži – nemohl vyúčtovat, si vzal za úkol zničit klášter, a jak se vyjádřil, bude to jeho největším štěstím, až budou sestřičky pryč! Jindy řekl: „Uvidíte, že já ty sestřičky vyštvu! /Dr. Maštaliř/.*“³⁵

K sčítání lidu v roce 1947 je uvedeno následující: *„Aby byl zjištěn přesný stav obyvatelstva a jeho zaměstnání, bylo provedeno sčítání lidu dne 23. května 1947 v celé republice. Náboženství a národnost nebyly zjišťovány. V městečku bylo napočítáno: v 564 domech 1.123 mužů a 1317 žen = 2.440 obyvatel. Ve 2 cikánských táborech 3 muži a 2 ženy = 5 obyvatel. Celkem tedy 2.445 obyvatel.*

Veřejní, státní a soukromí úředníci a zřizenci: Kněží 3

Útulak sv. Václava: řádové sestry – 22, chovanky – 18, sirotci – 39, pomocnice v hospodářství a v ústavě – 5, přestárlé osoby – 3. Celkem v útulku – 87 osob.“

³³ Kronika města r. 1948, s. 271.

³⁴ Kronika města r. 1948, s. 274.

³⁵ Mosaika, s. 2-3.

1.4 Život v obci; soukromá škola na klášteře

Jaké bylo klima v naší obci v roce 1945, vystihují nejlépe dějiny sirotčince. „*Tvé, Pane, jsme a Ty jsi náš. Zde jsou naše ruce, polož na ně, co chceš, odejmi od nich, co chceš, odejmi z nich, co chceš, veď nás, kam chceš. Nechej naši vůli zcela splynout s Tvou!*“ *S touto odevzdaností do svaté vůle nejvyššího vstoupily sestry do nového roku 1945, zahaleného nejistou budoucností. Ve svatých chvílích duchovní samoty ve dnech 3. až 12. ledna připravily půdu své duše pro novou setbu (...).*“³⁶

„*Dne 28. srpna 1945 se rozpoutala v Bojkovicích bouře lidské zloby o soukromou mateřskou školu. Její znovuotevření mělo být projednáno v radě MNV a odeslána na ONV. Našli se lidé, kteří se snažili vši silou zabránit, aby duše nejmenších dětí se nedostaly do rukou řeholnic. Jejich intrikami se stalo, že při hlasování o otevření zůstali zástupci lidové strany osamoceni a věc nedosáhla schválení. Ale svatí andělé strážní bděli nad svými svěřenci. V dalších dvou dnech se podepsalo na 30 rodičů, kteří si přáli, aby jejich malé děti chodily do klášterní školy. S vysvětlením, proč nebyla škola MNV povolena, jeli zástupci lidové strany na okres. Sestry se vroucně modlily a vzývaly o pomoc sv. Josefa a svaté anděly strážné. A z Prahy došel telegram od ct. s. Jiřiny, aby se školka hned otevřela. 3. září bylo v ní zahájeno vyučování učitelkou s. Anicettou Vlkovou. Přišlo kolem 30 dětí z městečka a 15 sirotek z ústavu.*“³⁷

Dějiny sirotčince popisují následující školní rok takto: „*Bližil se začátek školního roku 1946/47. Ještě více než loni vyvstávala otázka, co bude s našimi soukromými školami. Svět je tolik nenávidí. Ale Pán předpověděl: „Jestliže mě pronásledovali, i vás budou pronásledovat.“ Odevzdány do Boží vůle a ochrany zahájily sestry nový školní rok. Opět otevřeny všechny ročníky odborné školy. Do I. ročníku nastoupilo 30 žákyň, do II. též tolik a do živnostenské pracovny 15 žákyň. Do mateřské školy přicházelo 10 ústavních sirotek a z městečka průměrně 30 dětí.*

Zapomenutý boj o klášterní školy se znovu rozpoutal. Pan řídící Dolinský nějakým způsobem získal několik kg kaka, čokolády, sucharů a marmelády. Jako pověřenec Červeného kříže rozdával též došlý oděv. Rozeslal lákavé letáky, a když se lidé přesvědčili, že ve veřejné školce se opravdu rozdává, nastoupilo tam více dětí, asi přes 20. V ústavní školce bez slibů a rozdávání nastoupil normální počet dětí, asi 25. Naši školky se rázně ujal odborný učitel Valášek. Na jeho žádost bylo znovu jednáno na schůzi MNV o povolení.

³⁶ Dějiny sirotčince a konventu sester dominikánek v Bojkovicích, s. 37-38.

³⁷ Dějiny sirotčince a konventu sester dominikánek v Bojkovicích, s. 42.

*Řídící Dolinský nebyl tehdy na schůzi přítomen, tedy byla MNV schválena. I na ONV všechno kladně vyřízeno. Ale tajný boj proti sestřím veden dále. Jednou jeho složkou bylo zřízení veřejné hudební školy. Ale jako na protest docházel k sestřím do hodin hudby stále stejný počet dětí. Začátkem listopadu otevřen též zimní kurz vaření a šití. Přihlášek bylo velmi mnoho, přijato 40 dívek.*³⁸

*„Jelikož počet přihlášených dětí od 1. září 1947 překročil počet 40, zřizuje se na sokolském domě čp. 278 1 třída Obecná mateřská škola – pobočka.*³⁹

V dějinách sirotčince se uvádí, že 27. června 1948 byl ukončen školní rok službami Božími s poděkováním. Třetí ročník se s pláčem loučil s milovanou školou a učitelkami a druhého dne byly vykonány zkoušky do dalšího ročníku s přijetím 30 dívek.

Msgre A. Viceník nám ve svých pamětech s nadhledem přibližuje atmosféru poválečné doby a co některým bojkovickým komunistům nejvíce překáželo. *„Překážel jim Útulek sv. Václava sester dominikánek, vlastně sestřičky dominikánky, ve snaze rychlým tempem k socialismu – komunismu.*

Trnem v oku byla mateřská školka klášterní, a proto na začátku každého školního roku napínal pan Dolinský všechny síly, aby školka klášterní školními úřady nebyla povolována. Ve školních úřadech nalézal ředitel Dolinský a tehdy předseda MNV a MAV v boji proti soukromé klášterní školce silnou oporu. Rodiče posílající děti do klášterní školky prohlásili: Nikdo nám nemůže bránit, abychom děti posílali do klášterní školky, jako i my nemáme za zlé jiným rodičům, že posílají-li své děti do veřejné obecné školky.

V roce 1947 boj vyvrcholil. Veřejný místní rozhlas před zápisem do školky oznámil, že pro pohodlí rodičů, bydlících na západní části městyse se zařizuje druhá mateřská školka v Sokolovně a tak měl městys 3 školky: v Sokolovně, Národní škole a v Útulku sv. Václava sester dominikánek. Dne 2. září 1947 odpoledne už přijel p. školní inspektor z Uh. Brodu na inspekci do klášterní školky, zda se už učí hned první den; odpoledne obyčejně mnohé děti zůstávaly doma a spaly. Přesto však, že to byl první vyučovací den a odpoledne, děti přišly. Nevím, jak byl nadšen p. inspektor, když zjistil, že i při dvou veřejných školkách, má klášterní školka zapsáno přes 50 dětí!

Příštího školního roku 1948/49 předseda MNV Jindřich Dolinský zrušil soukromou mateřskou školku v Útulku sv. Václava, jistě že s tichým souhlasem školních úřadů. Rodiče dětí, navštěvujících soukromou klášterní školku, ohradili se podpisy proti zrušení klášterní

³⁸ Dějiny sirotčince a konventu sester dominikánek v Bojkovicích, s. 47.

³⁹ Kronika města r. 1947, s. 196.

*školky. V popředí akce byl František Šťastný starší. V důsledku toho bylo zrušení školky klášterní Jindřichem Dolinským prohlášeno za nezákonné. Když násilí neohrozilo trvání mateřské školky, použil vnadidla na získání rodičů a dětí: ve veřejných školkách byly podávány přesnídávky, a to kakao a rohlíky. Než ani toto vnadidlo sladké nezískalo mnoho dětských rybiček a děti zůstaly věrný klášterní mateřské školičce, kdež o ně v pravdě mateřsky pečovala sestřička Milána rodem Poppová z Jezernice u Lipníka, která to s dětmi velmi pěkně uměla.*⁴⁰

V kronice města se uvádí, že počasí v roce 1947 bylo krásné a velmi teplé. Teplota vystoupila často na slunci až na +44°C, ve stínu ukazoval teploměr velmi často až +38°C. Úmorné vedro ztěžovalo práci na poli, velké sucho ničilo úrodu a vysušovalo louky a pastviny. Řeky a potoky vyschly někde úplně, jen v některých jejich tůních se udrželo trochu vody. Také v četných studních na pravém břehu Olšavy ztratila se voda úplně; rolníci museli dovážet vodu z řeky. Řeka Olšava, pokud její břehy při regulaci nebyly osázeny olšemi a vrbami, také na mnohých místech úplně vysychala. Nejstálejší vodu mívala Koménka, ale i v ní vody ubývalo. Kladénka byla úplně vyschlá, Přečkovice byly bez vody. Jen studánka pod Rudimovem zásobuje vodou celou obec.

Už začátkem srpna se žně končily. Zrno následkem sucha se málo vyvinulo, úroda obilnin byly velmi podprůměrná. Okopaniny na poli usychají. Nať na zemácích uschla, plody byly nevyvinuté, drobné, v některých tratích jako upečené. Otavy byly vypáleny, lucerky a jetele suché. Velký nedostatek se jevil zvláště u sena a slámy. Proto rolníci odprodávali ze stájí vše, co nemohli přes zimu udržet. Podzim roku 1947 byl těžkou zkouškou pro komunisty i nekomunisty. Naši zem zasáhlo katastrofální sucho. Hrozil hlad. Příklad chleba byl snížen o 40%, sníženy přídělky tuku a masa a ½ litru mléka bylo pouze pro děti.⁴¹

Nastalo sucho a studny vyschly. Olšava sice úplně nevyschla, ale voda, která byla v tůních, zahnívala a nebyla k užitku. Kolelačka, Kladénka a Rudimovka úplně vyschly. Zahynulo veliké množství ryb a raků. Krhovka, Koménka sice nevyschly, ale měly tak málo vody, že v nich tuze mnoho ryb vyhynulo a od zlých lidí bylo vychytáno do rukou. Jak smutný byl pohled na řeky, ještě smutnější byl pohled na pole a luka. Obilí, řepa, zemáky, trávy, to všechno zaschlo. Rozmnožil se plevel, klesal stav dobytka, krmilo se

⁴⁰ Srov. Mosaika, s. 2-4.

⁴¹ Srov. Kronika města r. 1947, s. 212-213.

dokonce listím, proto docházelo u dobytka k měknutí kostí a jiným nemocem. Ničeho nebylo, zejména textilií. Začala být dražota.⁴²

1.5 Starost o kostel

Farář Matouš Kroča, jak již bylo uvedeno, byl farářem v Bojkovicích v letech 1914 – 1948. Podnikal nákladné opravy. Roku 1926 nechal opravit kostel zvenčí. V roce 1927 pořídil 3 nové zvony o stejné váze, velikosti a ladění, jako ty, které byly zabaveny pro válečné účely v roce 1916. I tyto tři nové zvony byly však opětovně zabaveny pro válečné účely 20. března 1942. Nechal opravit varhany a zelektrifikovat kostel. Místní rodák a pamětník pan Juračka, zabývající se historií města, vzpomíná, že během okupace dostal příkaz k zalíčení čtyř nástropních maleb, které zhotovil r. 1901 mnichovský mistr J. Schmidt. Čtyři nástropní malby s výjev: první - představující Nanebevzetí P. Marie, druhý – znázorňující moravskoslezské patrony - sv. Hedviku, sv. Jana Sarkandra, markraběte Vladislava III. a na Moravě působící sv. Cyrila a Metoděje, kteří uctívají korunovanou P. Marii, třetí freska zobrazuje Hradčany se skupinou českých světců: uprostřed sv. Václav s praporem, sv. Prokop s čertem, sv. Jan Nepomucký, sv. Vojtěch, sv. Ludmila, sv. Anežka Česká a v Čechách i na Moravě uctívaný sv. Vít. V paprscích se nad skupinou vznáší královská česká koruna. Čtvrtá nástropní malba nad varhanami představuje krále Davida, hrajícího uprostřed andělů na harfu. Dvě z nich nesou symboly české státnosti, a tím prý pobuřují.

1.6 Duchovní život

Co najdeme v kronice města, týkající se života ve farnosti z období 1945 -1948, co diktuje orgán moci lidu - Národní výbor v Bojkovicích.

„Od 1. února 1944 byla zřízena obecní mateřská škola a do 31. června. 1945 ji vedl Jindřich Dolinský. Soukromá mateřská škola řeholní má být zrušena, neboť v obci budou 2 třídy MŠ, které pokryjí potřebu v Bojkovicích. Na základě výnosu ministerstva školství a osvěty z 27/7 1945 byla škola od 1. září 1945 na další školní rok povolena.“⁴³

Farní kronika popisuje, že ke svátostem chodili věřící převážně málo a sv. přijímání např. za rok 1946 bylo podáno kolem 10 000. Všichni očekávali uvolnění, ale se nedočkali. Naopak byly zaváděny nedělní a sváteční práce. Pisatel kroniky se pozastavuje nad prohlašováním starých církevních svátků za pracovní dny. *„Co se týká života*

⁴² Srov. Farní kronika, s. 55.

⁴³ Srov. Kronika města r. 1945, s. 120.

*náboženského, je vše při starém. Do kostela chodí ti samí lidé, většinou ženy, děti, několik mužských, to je všechno. Na kázání přijdou na - Amen. Ke zpovědi, jak by smetl. Není lásky k P. Bohu, ani k bližnímu. Závidí jeden druhému, každý by jen mnoho nahospodařil, dobře se měl a nic nedělal.*⁴⁴

Ve všech místních kronikách je zaznamenána pietní vzpomínka prvního výročí náletu rumunských letadel na Bojkovice. Dne 12. dubna 1946 byla konána v kostele sv. Vavřince, při níž byla odhalena pamětní deska obětem náletu. Mramorová deska se jmény a dožitými roky obětí byla umístěna na sloupu pod kůrem. Věnovali ji pozůstalí.

V dějinách sirotčince je vzpomínka pod názvem - Památný den Bojkovic: *„Dne 12. dubna 1946 bylo první výročí bombardování Bojkovic, které si vyžádalo v oběť 12 lidských životů. Občané důstojným způsobem oslavili jejich památku a veřejně doznali, že jedině Pánu Bohu jsou povinni vděčností za svou záchranu. U kropenky v kostele umístili pamětní desku se jmény svých drahých, kteří se nedočkali slavného dne vítězství. V 9 hodin bylo slavnostní odhalení a posvěcení pamětní desky. Pak následovalo kázání p. děkana z Brodu, kde dojemně objasnil, jak církev svatá si cení těchto obětí lidských životů pro blaho vlasti. Dle sv. Tomáše jim Pán dává tutéž korunu slávy jako sv. mučedníkům, protože víra a láska k vlasti jsou největší hodnoty zde na zemi, které si zaslouží, aby člověk i život za ně obětoval. Jak velká je to útěcha všem pozůstalým! Při následující slavné zádušní bohoslužbě konali hasiči čestnou stráž u oltáře.*⁴⁵

Dále ve farní kronice se píše o misiích: *„Svaté misie konali kněží dominikáni z Plzně a Prahy, v době od 2. do 9. března 1947. Krásný výsledek sv. misie, bylo 2320 sv. zpovědí a 4000 svatých přijímání, předčil všecko očekávání. Zvláště bylo překrásné účast na večerních pobožnostech: eucharistické, kdy mládenci stáli s hořícími svícemi u oltáře a na mariánské, kdy dospělé dívky, družičky, nesly sochu Panny Marie. Nebylo zapomenuto ani nemocných nejenom v místě, ale i v přífařených obcích - Bzové a Krhově, ba měl shromáždění i třetí řád sv. Dominika.*⁴⁶

V dějinách sirotčince se uvádí: *„Rok 1947 byl pro Bojkovjany rokem milostí. Od 2. do 9. března se konaly sv. misie. Byly dlouho připravovány vroucími modlitbami. Náboženská vlažnost je v městečku velká, ale doba požehnaných misí byla přece dobou žní. Mnozí po desítky let opět našli chvilku pro svoji duši, upachtěné pozemské děti se podívaly aspoň na okamžik domů, k Otci. Dojemná byla svatá přijímání jednotlivých*

⁴⁴ Farní kronika, s. 55.

⁴⁵ Dějiny sirotčince a konventu sester dominikánek v Bojkovicích, s. 46.

⁴⁶ Srov. Farní kronika, s. 53.

stavů, adorační pobožnosti jinochů i mariánské pobožnosti dívek. Misie konali O. dominikáni P. Norbert Bubeník a P. Klement Fuss.

Těž 27. květen byl pro celou farnost dnem požehnaným. Tohoto roku uplynulo 950 let od mučednické smrti sv. Vojtěcha. Jistě řízením Božím byl pojat plán, aby tento dvakrát z Čech vyštvaný biskup vykonal svou posmrtnou vizitační cestu svou vlastí. Všude lid padá na kolena a rty šeptají: Slibujeme, náš svatý mučedníku, že již tě nebudeme z Čech vyhánět, slibujeme nápravu mravů, odložíme zpohanštělé smýšlení. (...) V Bojkovicích se zastavil sv. Vojtěch na své cestě ze Slavičína do Uherského Brodu. A to pouze na malou chvíli. Slavnost byla připravována s jistou obavou, že zdejší vlažné občany nic nevyburcuje. Jako obyčejně všechna starost o vnější okrasu byla ponechána sestrám. U kostela připravena slavobrána a uvnitř katafalk pro svatou hlavu. Městečko bylo ozdobeno prapory, okna kvítím a hořícími svíčkami. Ke druhé hodině odpolední se shromáždilo na prostranství před školou takové množství lidu, jaké nikdo nečekal. Zazněl výstřel a svaté chvění se neslo zástupem. Velmi důstojně přivítal svaté ostatky jménem MNV místopředseda, odborný učitel Valášek. Pan rada Kroča přijal mučedníkovu svatou lebku pod svoji ochranu. Orli a 6 žákyň klášterní školy s palmami v rukou tvořili čestnou stráž. Kostel byl přeplněn. Při vstupu do chrámu pozdravily žákyně odborné školy svatého biskupa jeho písní Hospodine, pomiluj nás. Následoval odpros a požehnání sv. ostatků. Pak pokračoval sv. Vojtěch na své další vizitační cestě. A jako by chtěl dát záruku, že přijímá prosby svých věrných, sesílá vyprahlé zemi tak dlouho očekávaný déšť.’⁴⁷

Návštěva ostatků sv. Vojtěcha 22. května 1947. Cestou od Slavičína do Uherského Brodu zastavily se ostatky sv. Vojtěcha na 10 minut v Bojkovicích. I tato kratičká zastávka dostačila, aby obyvatelé městyse projevili úctu k sv. ostatkům národního světce. Téměř všechny domy a veřejné budovy - vyjma obecnou školu, kde pan řídící Jindřich Dolinský, skalní komunista a ukrutný a zarytý nepřítel všeho křesťanského, ač byl upozorněn, prapor nevyvěsil - byly vyzdobeny státní vlajkou, okna a výkladní skříně závodily ve výzdobě. Tři dělové rány oznámily příjezd ostatků.⁴⁸

Následně farní kronika popisuje exercicie, které byly pořádány ve zdejším Útulku sv. Václava pro žákyně a žáky, právě vyšlé ze školy. Jak se zde dovídáme, účast na obou seminářích byla velká, nejvíce od Valašských Klobouk, ale z Bojkovic pouze 6 žákyň a žáků. Veřejné cvičení zdejší tělovýchovné jednoty Orla, konané dne 3. srpna 1947,

⁴⁷ Dějiny sirotčince a konventu sester dominikánek v Bojkovicích, s. 49-50.

⁴⁸ Srov. Farní kronika, s. 54.

navštívil i pan ministr Ing. Jan Kopecký se svou paní.⁴⁹ Posledním starostou místního Orla byl pan farář Matouš Kroča. Orelská jednota se v Bojkovicích po roce 1989 neobnovila.

„Dne 4. července 1947 se konaly přijímací zkoušky. Dne 2. září se otevřely učebny pro nové žákyně. Do I. ročníku přijato 40 dívek, do II. 30 a do III. ročníku 20. Do III. ročníku nastoupily dvě aspirantky, R. Pešková a A. Mikuláštková, do II. ročníku aspirantka M. Hubáčová. V mateřské škole praktikuje čekatelka L. Štěpánková. Tak vznikl v Bojkovicích malý juvenát se 4 aspirantkami. Do mateřské školy je zapsáno 15 sirotků a 45 dětí z Bojkovic. 1. října zahájen hospodyňský kurz. Pro velký počet uchazeček byly žákyně rozděleny na dvě skupiny po 30 dívkách.“⁵⁰

Z farní kroniky se dovídáme, že svěcení a intronizování J. E. Mons. Josefa Karla Matochy, rodáka z vedlejší obce Pitína, proběhlo v neděli 2. května 1948 v Olomouci. Z Bojkovic se zúčastnilo přes 50 farníků. Administrátor P. Jaroslav Řezáč odevzdal u vrátného v arcibiskupském paláci duchovní kytičku dětí z farnosti. Po svěcení a intronizaci pronesl nový olomoucký arcibiskup plamennou řeč na obhajobu nadpřirozených hodnot proti materialismu. Přítomní byli za vládu ministři: Dr. Zdeněk Nejedlý, P. Josef. Plojhar a Dr. Alexej Čepička.⁵¹ Jména ministrů dr. Nejedlého a dr. Čepičky mě zaujala, neboť o nich píše i ve svých vzpomínkách „Mosaika“ Msgr. Alois Viceník: „(...) slavné intronisace a svěcení na biskupa 2. května 1948 v Olomouci se zúčastnil místní administrátor fary P. Jaroslav Řezáč a za příbuzné řídící uč. v v. Karel Dolina, bratranec p. arcibiskupa, a pí. Anička Otřísalová, rozená Dolinová, choť odborného učitele a jiní. Po návratu rodiny Dolinovy z Olomouce zašel jsem k nim, abych nějakou momentku zvěděl, o níž nebylo v tisku referováno. Pí. A. Otřísalová pravila: „Konsekrace – celá slavnost, která uchvacovala ohromnou účastí lidu moravského, takže dóm sv. Václava nemohl všechny pojmít, účastnili se jako zástupci vlády ministr Dr. Zdeněk Nejedlý a ministr spravedlnosti Dr. Alexej Čepička. Jsem veliká, tak pravila pí. Anička, a abych lépe vše viděla, vystoupila jsem si na lavici a všímala si chování pánů ministrů, kteří měli vyhrazená čestná místa poblíž oltáře. Když byl oblékán náš strýček do biskupských bohoslužebných rouch, tu se tomu páni ministři smáli a spolu hovořili, jakoby byli někde v divadle a ne v kostele! Svěcení biskupské a biskupská mše sv. trvala poněkud déle – pánům ministrům – nám ostatním ne – a proto s hrůzou pozoruji, že páni

⁴⁹ Srov. Farní kronika s. 54.

⁵⁰ Dějiny sirotčince a konventu sester dominikánek v Bojkovicích, s. 50-51.

⁵¹ Farní kronika, s. 54.

si něco vybalují a dávají se do jídla, jako někde v hospodě. (Ona to nazvala ovšem přiměřeně, ministři při mši sv. žrali).“⁵²

Než se dostaneme k návštěvě arcibiskupa v Bojkovicích, je vhodné uvést tři primiční mše. „*V sedmou neděli po Sv. Duchu, tj. 4. července 1948, neúnavnou obětavostí ctihodných sester mohl uspořádati v Útulku sv. Václava svou primiční slavnost novokněz P. Oldřich Otýpka z Brna, ale vyrostl v Bojkovicích. „A my dodáváme u své tety Bertinky Michálkové a i chodil v Bojkovicích do školy jako již dříve jeho bratr P. Karel.“⁵³* V kronice kláštera stojí: „*Dne 4. července 1948 byl Útulek sv. Václava poctěn tím, že z jeho brány vyšel ke své primiční mši svaté novosvěcenec P. Oldřich Otýpka. Byl rodák z Brna, studoval v Olomouci. V Bojkovicích u své tety trávil mladý student prázdniny a proto ve své tísní, kde připravit primiční slavnost, s důvěrou se obrátil na s. představenou. Ta jeho prosbě mile ráda vyhověla. Všechny sestry ochotně spolupracovaly, takže slavnost se vydařila k plné spokojenosti všech.“⁵⁴*

V závěru svého proslovu na uvítanou řekl Msgre. Alois Viceník primiciantovi P. Otýpkovi: „*Proč jsem Vám toto všecko o starších kněžích bojkovských rodácích vypravoval? Ukázal jsem Vám, jak jsme my starí kněží spojovali ve svém srdci lásku k církvi a vlasti, jak jsme je obě milovali a za ně oběti přinášeli. Prosím, číňte i Vy totéž. Milost Boží a duchovní radost svěcení Vás provázej! Buďte nám srdečně vítán a Vaše novokněžské požehání spočívá na bojkovické mládeži.“⁵⁵* Tento slavnostní proslov je nejen velmi poučný, ale i po stránce historie bojkovické farnosti velmi obohacující, proto jej uvádím celý v příloze této diplomové práce pod názvem: Proslov k přivítání novokněze P. Oldřicha Otýpky.⁵⁶

V Katalogu olomoucké arcidiecéze je uvedeno: „*primice: 1948 P. Oldřich Otýpka, extra statum USA,“⁵⁷* z čehož vyplývá, kde pak P. Otýpka působil.

Současně s primicí P. Oldřicha Otýpky slavil v sousedství v Rudicích svou primici P. Josef Lukáš. A říká se: „Do třetice všeho dobrého“. V pondělí na svátek sv. Cyrila a Metoděje měl v Luhačovicích primici P. František Boráň z obce Kladná-Žilín a kazatelem byl arcibiskup J. E. Dr. Josef Matocha. Z Kladné-Žilína jel arcibiskup navštívit rodiště.

⁵² Mosaika, s. 7.

⁵³ Mosaika, s. 42.

⁵⁴ Dějiny sirotčince a konventu sester dominikánek v Bojkovicích, s. 53.

⁵⁵ Mosaika, s. 48.

⁵⁶ Uvedeno v příloze této DP.

⁵⁷ Katalog olomoucké arcidiecéze za biskupa ThDr. Jos. Vrány k 1. lednu 1986, s. 496.

Při cestě z Luhačovic do rodného Pitína se zastavil nový arcibiskup v Bojkovicích. Přijel před šestou hodinou večer. Před slavobránou u fary ho přivítala družička Anna Šálová (dcera okr. soudce), zástupce obce tajemník Josef Viceník, odborný učitel Alois Jašek a administrátor. V kostele poděkoval za uvítání, udělil své arcibiskupské požehnání a položil kytici a pomodlil se na hrobě zemřelého p. rady Kroče a paní Anny Dolinové, manželky řídícího učitele (v. v.), své tety. Na druhý den odpoledne ke třetí hodině se zastavil u ctihodných sester v klášteře.⁵⁸ V dějinách sirotčince čteme: *„Dne 5. července byly dvě sestry s většími dívkami na další primici v Luhačovicích. Byl tam nový pan arcibiskup Matocha. Naklonil se k sestrám a pošeptal jim: „Zítřka ve 3 hodiny přijedu k vám do kláštera!“ To bylo doma plánování, jak vzácného hosta uctít! Jak slavnostně jej uvítat! Před udaným časem spěchaly sestry ke bráně, ale zatím už tam byl usměvavý arcipastýř. Na přivítanou řekl: „Jsem celý váš, žehnám vám všem. Děkuji za všechny modlitby a oběti, které jste přinášely Bohu za neznámého. Budu se snažit podle svých sil splatit vám aspoň částečně všechny. A prosím znovu, pomáhejte mi duchovně i nadále. Vy jste sůl země. Snažte se, aby každá z vás vyzískala Kristu jedno řeholní a jeho kněžské povolání. Žehnám vám, vašemu domu, celé milé kongregaci.“ A než se sestry nadály, už vycházel z brány. Na prosby, aby přijal malé občerstvení, odpověděl s milým úsměvem a opětným požehnáním: „Dejte vašim dětičkám, co jste chtěly věnovat mně!“ Tak napoprvé se zapsal do srdcí všech.“⁵⁹ Úřad však mohl vykonávat pouze do Velikonoc r. 1950, pak byl nezákonně internován a izolován komunistickou státní mocí. „Josef Karel Matocha byl až do své smrti internován v arcibiskupské rezidenci bez možnosti vycházení mimo rezidenci a svobodného písemného či telefonického styku se světem. Zemřel následkem zanedbané lékařské péče.“⁶⁰*

Protože pan arcibiskup Matocha měl vřelý vztah k Bojkovicím, dovolím si věnovat mu ještě jeden výpisek z „Mosaiky“. Msgre A. Viceník zde píše pod názvem: Ukřížuj!: *„Bylo to ještě r. 1948 v listopadu, kdy noviny, a to všechny – mají sice různé pojmenování, ale od února 1948 píší všechny na rozkaz stejně – přinesly tuto zprávu: „Praha ČTK. Machinace v bývalém holešovském arcibiskupském mlýně (...). Nekontrolované dodávky proudily z holešovského mlýna také do katolických seminářů v Kroměříži a Olomouci, do arcibiskupské vily na Kopečku a arcibiskupské rezidence v Olomouci (...).“ I kdyby*

⁵⁸ Srov. Farní kronika s. 64.

⁵⁹ Dějiny sirotčince a konventu sester dominikánek v Bojkovicích, s. 53.

⁶⁰ JONOVÁ, Jitka, František Tomášek, kněz, katecheta, profesor a „ilegální biskup“: moravské působení Františka Tomáška, s. 45.

skutečně v semináři v Olomouci a v semináři v Kroměříži měli zásoby mouky, a to metrákové – vždyť byli by k tomu oprávnění. V olomouckém semináři se stravovalo na 200 osob, v semináři v Kroměříži tam bylo na 300 studentů a i dle stravovacích lístků bylo měsíčně pro ně potřeba metráky mouky a vedle studentů byly tu ještě obsluhující sestřičky! Jak to bylo vpravdě s tou moukou v rezidenci arcibiskupské a ve vile na sv. Kopečku – jenž přijal bez odběrných poukazů 25 q krupicové mouky? Nenašli tam ani kg mouky mimo stravovací lístky, jak se vyjádřil náš arcipastýř, když ho navštívil bratranec z Bojkovic p. řídící K. Dolina: „Josefku“, tak oslovil p. řídící svého bratrance, „braň se proti tomuto vědomě nepravdivému nařčení, žaluj!!!“ „Žaluj!“, povzdechl Josefek arcibiskup. „A koho mám žalovat Karličku? Víš přece, že kdo má moc, má i pravdu a právo!!“ Napadá mě: nebylo tu něco obdobného, jako když zákoníci a farizeové a jimi poštvaný lid žalovali u Piláta?!! Olomoucký arcibiskup je nepřítel pracujícího lidu, odírá ho o mouku, která mu patří a hromadí ji, a tak ji vyřazuje z veřejného zásobování.“⁶¹

Ve farní kronice z roku 1948 se ještě dovídáme o májových pobožnostech, průvodu obcí na Slavnost Těla a Krve Páně, o tragické události 17 leté Mařenky Doruškové, kterou srazilo nákladní auto i o exerciciích pro vycházející žáky (160 dívek a 122 hochů), konané v Útulku sv. Václava. V dějinách sirotčince se uvádí, že 27. června 1948 byl ukončen školní rok službami Božími s poděkováním. Třetí ročník se s pláčem loučil s milovanou školou a učitelkami. A druhého dne byly vykonány zkoušky do dalšího ročníku, přijato 30 dívek.

Z dějin sirotčince ještě doplním jedny exercicie z roku 1948: „Dne 10. prosince byly zahájeny exercicie žákyň, počtem 112. Boží Prozřetelnost poslala vzácného a povolného vůdce mladých duší, Dr. Tomáška z Olomouce. Čtyři hodinové přednášky denně byly sledovány s velkým zájmem. Exerციátor vyzval dívky, aby se na něho obracely s dotazy, i písemně, bude odpovídat na hesla. Dr. Tomášek je duše formátu Boskova, prožívá svůj život s dušemi, které vede. Rozumí jim a neodsuzuje.“⁶²

Na uprázdněnou faru v Bojkovicích byl od 1. října 1948 jmenován arcibiskupem J. E. Dr. Josefem Matochou P. Josef Veselý, dosud farář na Březové u Uh. Brodu. Zápis ve farní kronice končí popisem vřelého uvítání nového pana faráře.

⁶¹ Mosaika, s. 16-17.

⁶² Dějiny sirotčince a konventu sester dominikánek v Bojkovicích, s. 57.

2 Farář Josef Veselý - období 1949-1969

Kněz Josef Veselý byl farářem v Bojkovicích v letech 1948 - 1969. Narodil se 18. prosince 1908 v Uherském Brodě a pocházel z početné rodiny. Na kněze byl vysvěcen 13. března 1932 v Olomouci. Byl čestným kanovníkem kolegiální kapituly v Kroměříži, děkan a farář. Umírá na důchodě v Uherském Brodě 15. července 1990 a je pochován v kněžském hrobě v Uherském Brodě. U příležitosti jeho 50. výročí kněžského svěcení v roce 198, se konala ve zdejší kostele, kde dvacet let působil, děkonná mše svatá. Místní farnice Emilie Salátová mi poskytla báseň, kterou složil František Dubovský a která mu byla přednesena: „*Padesát let manželství, zlatá svatba jest. Zlatou primici však slaví ze všech lidí jenom kněz. Vy jste toto jubileum dožil ve zdraví, Vaši práci v liše Boží Pán Bůh oslaví. Zároveň však už se blíží milý svátek Váš, svatý Josef Váš je patron a všech pěstoun náš. K oběma těm slavným dnům požehnejte farníkům, i když jenom bývalým, stále Kristu oddaným. My se za Vás modlit budem, Pána Boha prositi, ať Vám náš Pán Všemohoucí, stonásobně odplatí.*“ Místní farníci, kteří si ho pamatují, mají jej stále rádi a s láskou na něho vzpomínají, tak jako na jeho předchůdce, faráře Matouše Kroču.

2.1 Politické klima

Místo aby lidstvo kráčelo za obecným dobrem společně a udržení míru ve světě řešilo dialogem, nastává v zemích východního bloku totalita. Izolace satelitních států přispěla k jejich technické i technologické zaostalosti. Postupně došlo k likvidaci soukromého sektoru. Podle sovětského vzoru proběhla násilná forma kolektivizace zemědělství a nastoupila prosovětská propaganda s hesly jako např. Se sovětským svazem na věčné časy; Sovětský svaz – náš vzor; Proletáři všech zemí, spojte se; aj. Všechny země Východního bloku se staly policejními státy a ve vykonstruovaných soudních procesech s opozičními politiky padaly i tresty smrti. Bylo to období, které lze srovnat s diktaturou za druhé světové války. Ne nadarmo se říká, že hnědý mor vystřídal mor rudý. Byly rozdávány tresty bez zločinů a naopak takovéto zločiny, které posílaly do vězení jednotlivce a ničily tím celé rodiny, zůstávaly bez trestů. Nejvíce se však státní bezpečnost vyřádila právě na církvi.

„*Na konci února 1948 bylo Československo totalitním policejním státem, ve kterém byla nastolena diktatura jedné strany, diktatura cizí nečeskoslovenské ideologie. Jeden z prvních zákonů, které byl ihned uveden do praxe, byl „Zákon o táborech nucené práce z 25. října č. 247/1948“. Zákon, který bez soudního řízení dovoľoval poslat kohokoliv do komunistického koncentráku. Padesátá léta v Československu, léta upevňování*

komunistické strany, byla léta nejtvrďšího teroru. Deklarace lidských práv byla rozšlapána ve všech svých 30 člancích do posledního písmene.⁶³ „Obávaný zákon 231 z roku 1948 byl určen k upevnění únorového puče. Je jen typické, že trest smrti v tomto zákoně dominuje. Dal se lehce „realizovat“ u tzv. velezrady, špionáže. Po celé generace bude mít toto číslo v naší zemi nasládlou chuť krve a slz. To bylo ono Kainovo znamení, které dávalo právo Někomu zabít Každého. S tímto číslem odešlo více než 100 000 lidí ze 14 milionového národa do věznic a koncentračních táborů. Z toho téměř 40 000 lidí bylo odsouzeno k trestům vyšším než 10 let. Pod tímto číslem byl dosud nezjistitelný počet mužů a žen popravených na šibenicích nebo vražděn v polích a lesích ranou do týlu. Na kontě 231 jsou zapsáni sebevrazi na celách a v dolech, šílenci v ústavech.⁶⁴ „Všechny země východního bloku za tzv. „železnou oponou“ se staly policejními státy, řízenými sovětskými poradci. Svědectví vězňů i výsledky rehabilitačního řízení zrcadlí přímý rozpor mezi komunistickou teorií o vyšších marxisticko-leninských principech humanity a praxí, která nezastřeně dokumentuje teror, diktaturu jedné politické strany a cynické pošlapávání nejzákladnějších lidských práv.“⁶⁵ „Základním dokumentem církevní politiky komunistické strany se stal tzv. Karlovarský program z března 1949. Program mj. doporučoval znemožnit biskupům styk se Svatým stolcem, vrážet klín mezi biskupy a kněze, mezi kněze a věřící. Vedení strany rozhodlo o zákazu katolických spolků, zastavení katolického periodického tisku, schvalovací povinnost při pořádání církevních shromáždění mimo kostel, atd. Rozhodlo o zřízení církevních referátů při krajských a okresních národních výborech. V čele těchto výborů mají být církevní tajemníci, kteří od února 1948 až dosud působili v orgánech Národní fronty.“⁶⁶

Trilogie Antonína Kratochvíla Žaluji nám dává poznat a nezapomenout na zvěrstva a peklo komunismu v naší zemi. Uchovává duchovní a mravní kapitál statečných lidí, kteří obětovali vše, plně si vědomi, že jejich utrpení je pro budoucí svobodu národa, tedy pro přicházející generace, nevyhnutelně zapotřebí. A takovouto oběť mohou přinášet jen ctnostní lidé. Slova arcibiskupa dr. Josefa Berana pronesena již jako kardinála v exilu v Gazzadě roku 1967: „*Stalinismus rozvrátil duchovní a mravní život několika generací*

⁶³ KRATOCHVÍL, Antonín: Žaluji II. – Vrátit slovo umlčeným, s. 11.

⁶⁴ KRATOCHVÍL, Antonín: Žaluji I. – Svědectví a myšlenky o deformacích stalinské justice v Československu, s. 33.

⁶⁵ KRATOCHVÍL, Antonín: Žaluji I. – Svědectví a myšlenky o deformacích stalinské justice v Československu, s. 5.

⁶⁶ VAŠKO, Václav: Neumlčená, Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce II, s. 63-64.

*a jeho důsledky nejsou stále ještě překonány, přežívá v různých fázích a podobách. Je nutno se vrátit k demokratickým základům humanitní křesťanské tradice našich národních dějin a k Chartě lidských práv, jak byla formována Organizací Spojených Národů již v roce 1945.*⁶⁷

Mučení, popravy a vysoké tresty měly zastrašit a odradit všechny, kteří nechtěli přijmout únorový diktát, komunistickou ideologii, násilnou kolektivizaci venkova, cenzuru knih, tisku, rozhlasu, omezení náboženských svobod a pošlapání základních lidských práv.

Sovětská církevní politika a padesátá léta v ČSR

Lenin, Stalin i jejich dědici se shodovali ve svém základním postoji k náboženství. V duchu Marxově a Engelsově považují náboženství nejen za nepravdivé a zbytečné, nýbrž také za ideově a politicky škodlivé. V době budování socialismu náboženství – podle jejich názoru – brzdí pokrok, odvádí pozornost od hlavních úkolů společnosti a činí i občany socialistického státu náchylnými vůči vlivům tzv. buržoazní propagandy.

Kominternu tehdy formulovala boj proti náboženství takto: „Zvláštní postavení mezi úkoly kulturní revoluce, zachvacující široké masy, má boj proti ‚opiu lidu‘, proti náboženství. Tento boj nutno vést houževnatě a soustavně. Proletářská moc musí zrušit jakoukoli státní podporu církve, která je agenturou kdysi vládnoucích tříd, zamezit jakékoli vměšování církve do státem organizované výchovy a vzdělávací práce a nemilosrdně potlačovat kontrarevoluční činnost církevních organizací. Proletářská moc připouští svobodu vyznání, ale zároveň všemi jí přípustnými prostředky provádí protináboženskou propagandu, odstraňuje výsadní postavení dřívějšího státního náboženství a celou výchovnou a vzdělávací práci organizuje na základě materiálního světového názoru.“⁶⁸ „Tímto postojem komunistických ideologů k náboženství byl v padesátých letech určen i jejich zásadní postoj k církvím. Komunistickým vládám jsou pochopitelně podezřelé zvláště ty z domácích církví, které mají spojení s církvemi v nekomunistickém zahraničí. To platí především o Církvi římskokatolické, jakožto univerzální církvi s hlavou mimo území státu – ve Vatikáně.“⁶⁹

⁶⁷ KRATOCHVÍL, Antonín: Žalují I. – Svědectví a myšlenky o deformacích stalinské justice v Československu, s. 9.

⁶⁸ Program Komunistické internacionály.

⁶⁹ KRATOCHVÍL, Antonín: Žalují III. – Cesta k Sionu, s. 107.

Právo obhajoby

„Právo obhajoby bylo v padesátých letech cynickým výsměchem justici, pojmu lidských práv i spravedlnosti. (...) Cynismus vyšetřování a celé přípravy procesů vyjádřil jeden z vyšetřovatelů větou, která byla zaklínací formulkou pro každého vyšetřovatele, pokud se vyslýchaný ohradil proti nějakému falešnému obvinění: Pravda je jenom jedna – a tu máme jediné my! (...) Obžalovaní se museli z paměti učit protokoly a výpovědi, aby před soudem papouškovali přesně, co si přáli režiséři ze Státní bezpečnosti (...) Byla to krvavá divadla padesátých let, jejichž diváci byli děti, rodina, spolupracovníci.“⁷⁰

Státní bezpečnost

Dnes je dokázáno, že zločiny padesátých a následujících let měla na svědomí státní bezpečnost. Byla vybudována po únoru 1948 a stala se jedním z hlavních nástrojů komunistického teroru od kolektivizace venkova až po věznění inteligence či náboženskou perzekuci.⁷¹ *„V řadách StB byly v padesátých letech soustředěny nejhorší živly komunistické strany, které terorem ovládaly veškerý veřejný život. StB prováděla politický masový teror, hromadná zatýkání a vraždy politických odpůrců. Odpad národa se dostal v orgánech politické policie k moci, výsledky nemohly být proto jiné. Dnes je jasně dokázáno, že tzv. úspěchy v odhalování špiónů, diverzantů, záškodníků, sionistů atd., byly většinou vykonstruovanou provokací a špinavě dovedenou do konce“⁷². „Přestože fyzické násilí a bití bylo uplatňováno také, zejména u případů, které „spěchaly“ a které měly být začátkem řetězu dalšího zatýkání, mnohem účinnější metodou byl nátlak psychologický a všechny jevy s ním související.“⁷³ Zvláštním případem nátlaku byla samovazba, izolace.⁷⁴ Šlo o všechny možné prostředky, jimiž mělo být u vyšetřovaných dosaženo fyzického a psychického zlomu, kdy byl takový člověk ochoten podepsat cokoli, jen aby tento stav skončil.⁷⁵ U politických procesů z padesátých let je již nyní prokázáno, že nešlo o pouhé justiční omyly – nýbrž o justiční vraždy.⁷⁶ Měli jsme stát, kde jedni získávali všechno*

⁷⁰ KRATOCHVÍL, Antonín: Žaluji I. – Svědectví a myšlenky o deformacích stalinské justice v Československu, s. 39.

⁷¹ Srov. KRATOCHVÍL, Antonín: Žaluji I. – Svědectví a myšlenky o deformacích stalinské justice v Československu, s. 44.

⁷² Tamtéž, s. 44.

⁷³ Tamtéž, s. 53.

⁷⁴ Tamtéž, s. 55.

⁷⁵ Tamtéž, s. 61.

⁷⁶ Tamtéž, s. 62.

bez zásluhy, zatímco jiní ztráceli všechno, i životy, bez viny.⁷⁷ Trestný čin zůstane trestným činem provždy, stejně jako nezaplacený dluh, bez ohledu na instituci promlčení.⁷⁸

První pětiletka komunistické justice

Úděs z čísel popravených a umučených v první „pětiletce komunistické justice“, úděs nad formami třídní msty, která se nezastavila ani před dětmi. Úděs ze stranického antiintelektualismu opřeného v padesátých i pozdějších letech o Stalinovu poučku o zostřeném třídním boji. Jedním z mnoha aspektů těchto „třídně-stranických hledisek“ byla permanentní očista škol a důsledný boj „o nový způsob výchovy a myšlení mládeže“ v duchu leninsko-stalinské ideologie (Zdeněk Nejedlý). Zde dominoval boj především v oblasti školství a výchovy a dále boj proti morálním kodexům náboženství a etickým a humanitním principům T. G. Masaryka. Boj ve dvou oblastech, které v očích národních myslitelů vždy úzce souvisely: „V národní i náboženské výchově byla mnohdy hledána i česká dějinná spekulace“ (kardinál Josef Beran).⁷⁹ „Historie KSČ demonstruje nejjasněji, že komunistická strana nikdy nebyla stranou demokratickou a že se držela u moci především principy třídního boje.“⁸⁰ Můžeme říci, že se jedná o nejtragičtější vnitřní období v dějinách naší státní samostatnosti. Pro dokreslení tohoto období jsem si dovolil, možnému čtenáři dát do přílohy této práce krátká, ale přesvědčivá otřesná svědectví.

Mosaika - ze vzpomínek Msgre. Aloise Víceníka v.v.

Msgre. Alois Viceník byl požádán, aby zvětšil a zachoval dění ve svém rodišti. Myslím, že k vybraným pasážím není třeba doplňku. Naopak, při jeho uvitacích proslovech nahlédneme do bohatých dějin naší farnosti. Vstupní část této Mosaiky plně vystihuje ducha a nadčasově přesný popis doby:

„Ve státech „lidově demokratických“ – jak krásně to pojmenování pro jediný název ve státech komunistických, aby neuvažující neprohlédli a uvažující zase aby byli uchlácholeni. Poslední léta pronikal a proniká boj materialismu - hmoty proti duchu. Zkrátka je nutno, aby ze světa vymizelo vše, co bylo budováno na učení křesťanském, na víře v Boha a v život posmrtný. Proto nutno zbaviti vlivu představitele křesťanství

⁷⁷ Tamtéž, s. 64.

⁷⁸ Tamtéž, s. 66.

⁷⁹ KRATOCHVÍL, Antonín: Žaluji III. – Cesta k Sionu, s. 5.

⁸⁰ KRATOCHVÍL, Antonín: Žaluji I. – Svědectví a myšlenky o deformacích stalinské justice v Československu, s. 18.

prohlášením, že oni jsou nepřáteli dělnictva a nepřejí dělníku lepšího zítřka. Tím jsou i nepřátelé lidově demokratické republiky, zkrátka reakcionáři a „boháči“.

Program, na němž se usnesl ministr vyučování Dr. Zdeněk. Nejedlý a Molotov v Karlových Varech, pro boj proti křesťanství, vlastně proti církvi katolické, která stojí pevně a nesmlouvavě proti klamnému prohlašování o svobodě náboženství, zaručené i Ústavou, kteréžto svobody však není, je tento: Oddělití římského papeže od biskupů, biskupy od kněží; řeholnice mají vliv na lid a kněze, proto je třeba zbaviti je toho vlivu, čili odstraniti je, s nimi se svezou i řeholnice. Konečně zbaviti se neposlušných kněží a tím zbaviti věřící vůdců. V republice bude trpěna jen církev pravoslavná a československá, která je tam nazývána děvkou, a katolické náboženství bude do tří roků vyhubeno. Ano, toť ta cesta k socialismu, vlastně ke komunismu, nejen ve městech, ale i na venkově.⁸¹ Tento postup komunistů vůči církvi potvrzují i ve své knize Balík s Hanušem. „Klíčovým strategickým momentem, který se snažila komunistická moc uplatnit ve vztahu ke katolické církvi, byla snaha o vytvoření tzv. národní církve „odříznuté“ od Vatikánu, jejíž biskupy by jmenoval stát, a která by tak byla pod jeho naprostým vlivem.“⁸²

2.2 Instalace P. Josefa Veselého

Do takovéhoho politického období marasmu nastupuje nový pan farář farnosti. Napříč kronikami vybírám: Slavnostní instalace P. Josefa Veselého na úřad faráře při kostele sv. Vavřince se konala v neděli 7. listopadu 1948. Brána u schodů, vedoucí ke kostelu s nápisem: “Bůh žehnej Vaší práci“ naznačovala, že nástupce po zvěčnělém radovi P. Matouši Kročovi je radostně očekáván. Ve věnci neseném družičkami byl veden nový p. farář za doprovodu kněží a přečetných farníků do kostela. U kostela ho uvítala družička zase z Útulku sv. Václava sester dominikánek Jarka Juračková a podala mu kytici. Za střední školu Masarykovu ho pozdravil odborný učitel a správce musea Alois Jašek a upozornil ho, že čeká nového faráře velká práce; oprava kostela, nové varhany, nové zvony, úprava hřbitova. Za kostelní konkurenční výbor farnosti předseda Alois Doruška, za kněze rodáky z farnosti a za farníky arcibiskupský rada P. Viceník. Přítomný správce děkanství Jan Ryšavý jako zástupce olomouckého arcibiskupa Dr. Matochy po dokonání modlitbách odevzdal mu klíče od kostela. V kostele přesvědčivými slovy luhačovický p. děkan P. Ryšavý vylíčil úkol kněze faráře, který

⁸¹ Mosaika, s. 1-2.

⁸² BALÍK, Stanislav; HANUŠ, Jiří: Katolická církev v Československu 1945-1989, vydalo CDK Brno, 2. vyd., tisk Havlíčkův Brod 2013, s. 18.

provází své farníky modlitbami od kolébky až do hrobu. V nadšeném kázání vytýčil věřícím, jaké je to dobrodiní, mít otce, který je prostředníkem mezi Bohem a jimi, obětuje jim cele svůj život a modlí se za ně. Naznačil i povinnost věřících ke svým kněžím: vděčnost. Život kněží je stálou obětí, takovou cestu nastoupil v Bojkovicích nový pan farář. Při první slavnostní mši sv. za přeplněného kostela farníky modlil se nastupující p. farář za své farníky, jakož i oni se mu modlitbou odvděčí. Státními hymnami byla kostelní slavnost skončena. Místní předseda MNV p. Jindřich Dolinský uvítal a blahopřál p. faráři veřejným místním rozhlasem.⁸³

Msgre. Alois Viceník v závěru své přivítací slavnostní řeči nastínil těžkou dobu, která na nového faráře čeká: „(...) *Veledůstojný pane faráři, proč k Vám o tom všeckém mluvím v den Vaší slavnostní instalace? Jako uherskobrodský rodák a bojkovický farář P. Ant. Novák před více jak 100 lety ani v těžkých dobách pro Bojkovice nemalomyslně, ale osvědčil se jako věrný a horlivý správce farnosti bojkovické, tak utěšujeme se i my, že i Vy, rodák z Uh. Brodu, budete kráčet ve šlépějích svých předchůdců – bojkovických farářů Nováka, Sládka, Nesvadby, Jelínka a Kroče, pracujících pro čest a slávu Boží, ku spáse nesmrtelných duší bojkovských farníků a k zvelebení našeho městečka Bojkovic, přiřazenými obcemi Krhovem a Bzovou, a tím budete pracovat k dobru naší vlasti. My zase slibujeme, že se budeme modlit, aby P. Bůh sílil Vás v těžké práci na vinici Páně. Buďte nám srdečně vítán a Váš příchod do Bojkovic budiž požehnán.*“⁸⁴ Celý slavnostní projev, který nás obohacuje svou místní historickou konkrétností, uvádím v příloze DP: „Přivítání P. Josefa Veselého“⁸⁵

2.3 Pastorage

Děkan Josef Veselý byl výborným kazatelem a měl rád sborový chrámový zpěv. Když jsem na společné audienci, konané pro poutníky z naší republiky v aule Pavla VI., při svatořečení Anežky České v Římě v listopadu 1989, byl obdarován od Svatého Otce - papeže Jana Pavla II. růžencem, vzpomněl jsem si na jeho kázání (o růženci). Růženec je tou nejkrásnější a největší knihou, která nás má provázet celým naším životem, a přitom tuto obsáhlou knihu můžeme mít stále u sebe. Modlitba sv. růžence nás posílí a dá útěchu v každé, i té nejtěžší době.

⁸³ Srov Mosaika, s.55 – 56.

⁸⁴ Mosaika, s. 58.

⁸⁵ Uvedeno v příloze této DP.

Z farní kroniky vybírám: „Exercicie – ve dnech 30. ledna – 2. února 1949 se uskutečnil duchovní kurs pro dívky, vycházející ze školy v Útulku sv. Václava sester dominikánek. Účast: 100. Exercitátor P. Antonín Unzeitig, imp. náb. Olomouc–Hodolany, P. František Fuglík, zpovědník .

Ve dnech 4. - 7. března 1949 proběhly další exercicie v milé Bethanii sester dominikánek pro 80 dívek pod heslem –

*„Jedna je moudrost – sloužit Pánu,
jedna je sláva - za Něho mřít,
jedna je touha – rajskou zřít bránu,
jedno je štěstí – jej věčně mít!“*

Exercitátor: Dr. František Tomášek, profesor Cyrilometodějské bohoslovecké fakulty v Olomouci; P. Cyril Šíma OP z Uherského Brodu, zpovědník. Dne 7. června se uskutečnily exercicie pro 44 mladíků. Zastoupeny vesnice: Březová, Bzenec, Kunovice, Slavičín; exercitátorem byl opět Dr. František Tomášek. Zpovědníkem P. František Balaš, duchovní správce Šternberk.

Dne 28. června bylo slavnou mší sv. ukončeno vyučování v Útulku sv. Václava vůbec, protože typ rodinných škol zákonem zrušen. Od 29. června do 3. července 1949 se konaly exercicie pro dívky opouštějící školu. Počet: 165. Motto: *„Jen zbožné a čisté mláďi je šťastné.“* Ve dnech 3. – 6. července 1949. vykonalo 71 hochů na rozhraní mezi školou a životem duchovní cvičení. Celkem 236 květů Církve a národa zasvětilo se blahoslavenému Srdci Páně a Neposkvrněnému Srdci Panny Marie, přijali zázračnou medaili Panny Marie pro ochranu duše a těla a odcházeli do života šťastní a silní. Exercitátor: Dr. František Tomášek. ⁸⁶ *„Pro Tomáška byla důležitá pastorece a v ní chtěl být aktivní, nikoliv při politických schůzích.“*⁸⁷

Poutě a průvod obcí na svátek Těla Krve Páně byla zakořeněna v srdcích farníků. Dne 13. května 1949 uskutečnilo 50 osob obvyklou pout' na sv. Hostýn pěšky. Mnozí přijeli vlakem. Vedl p. Šťastný. Dne 19. června v neděli průvod Božího Těla – velkolepá účast i inteligence. Dokonce i jinověrci. Okna domů ozdobena a osvětlena. Dne 5. července 1949 se zúčastnili věřící jednotlivě, bez vedení poutě na Velehradě a 3. září se uskutečnila za pěkného počasí a velké účasti další pout' na Provodov.⁸⁸

⁸⁶ Srov. Farní kronika, s. 70-71.

⁸⁷ JONOVÁ, Jitka, František Tomášek, kněz, katecheta, profesor a „ilegální biskup“: moravské působení Františka Tomáška, s. 64.

⁸⁸ Srov. Farní kronika, s. 72.

Podíváme-li se na fotografie prvních svatých přijímání v tomto období 1949 – 1969, zjistíme, že ke svatému prvnímu přijímání chodily dříve snad celé třídy.⁸⁹ Když jsem si ve SOkA v Uherském Hradišti přečetl dokument z 20. února 1956, který je, z církevního oddělení rady okresního výboru v Uherském Brodě adresován na sekretariát Československé strany komunistické Uh. Brod, tak jsem se již nedivil, kolik dětí v té době chodilo do náboženství a k prvnímu sv. přijímání.

„Vážený soudruhu! Na aktivu propagandistů minulý týden pronesl soudruh Hanych z Bojkovic diskusní příspěvek, ve kterém říkal, že jeho syn je jediný, který nenavštěvuje z třídy náboženství, že byl za to od spolužáků bit a že laická učitelka náboženství je usmiřovala svatými obrázky.“⁹⁰ I když církevní oddělení se snažilo zpochybnit Hanychův diskusní příspěvek a zahrát jeho slova do autu, jak se dál v dokumentu píše: „Tento příběh považujeme za hodně historický, protože v Bojkovicích není laická učitelka náboženství od 1. září 1953 pro nedostatek žáků přihlášených do náboženství. A dál rozvádí, že laickou katechetku mají na okrese jen jednu a ta pochází z komunistické rodiny, její manžel je aktivní důstojník a má kladný postoj k lidově demokratickému zřízení. Tomu by se dalo ještě věřit, tak jako tomu že po prověření počtu nepřihlášených dětí do náboženství takovou třídu nenašli. Ale že do náboženství chodí někdy jen 5 – 6 žáků a zde si čtou Mladou gardu a farář čte také“⁹¹, se mi zdá nemožné a domnívám se, že soudruh Hanych měl asi v podstatě pravdu. Nemožné proto, že z vlastní zkušenosti vím, jaký pan farář Veselý byl, protože jsem k němu chodil do náboženství ve druhé a třetí třídě základní školy. Na společné fotografii, pořízené před kostelem, můžeme napočítat 29 chlapců a 27 dívek ročníku 1960, které byly u prvního svatého přijímání⁹². V té době byly vždy dvě třídy v každém ročníku prvního stupně ZŠ a počet žáků se pohyboval v jednom ročníku kolem šedesáti dětí. Tedy v náboženství musela být skoro celá třída a konstatování, že se v roce 1956 četlo u pana faráře Josefa Veselého něco jiného, než co souviselo s Písmem svatým, si nedovedu ani na okamžik představit. V hodině náboženství měl totiž takovou přirozenou autoritu, že jsem se s takovou autoritou za celou svou školní docházku nesetkal u žádného učitele.

⁸⁹ Fotoalbum dostupných společných fotografií prvního svatého přijímání od ročníku narození 1936, sestavila Emilie Salátová.

⁹⁰ MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond ONV UB, inv. č. 347, Sledování religionity v okrese 1952 – 1956, k. 433, f. 60.

⁹¹ Srov. MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond ONV UB, inv. č. 347, Sledování religionity v okrese 1952 – 1956, k. 433, f. 60.

⁹² Foto prvního svatého přijímání ročníku 1960 v příloze DP.

Také chod kostela měl řádně zajištěn – kostelník, hospodyně, varhaník, pěvecký chrámový sbor a čtyři ministranti, kteří měli stanovený rozpois. Na každého ministranta vycházela služba u oltáře, kromě neděle, na jeden týden v měsíci. Když já jsem za jeho působení ministroval, bylo to v posledních dvou letech jeho farářské služby v Bojkovicích, dostávali jsme měsíční odměnu 50,- Kčs a navíc nás po svatbách podělil o výslužku obdrženého cukroví. Že se udržovala tradice čtyř ministrantů bylo asi proto, že ministrantské oblečení bylo ve čtyřech vyhotoveních, a to v barvách liturgického období. Na místo fialové barvy se používala barva černá. A tak to bylo i po delší dobu za jeho nástupce faráře Františka Boráně. Mše svaté byly každý den a v neděli odpoledne bývalo požehnání. Pořad bohoslužeb byl obvyklý: v neděli a svátky - ranní mše sv. v 8° hodin, hrubá v 10° hodin; ve všední dny v létě o půl sedmé, v zimě v 7° hodin; roráty v 6° hodin. Škola začínala ve ¾ na osm, takže to pěkně navazovalo a ze mše svaté se šlo do školy. V měsíci květnu se konávaly odpoledne každý den májové a v postním období nedělní odpolední požehnání doplnila křížová pobožnost.

Za přečtení pastýřských listů v roce 1949 byl předvolán na Okresní národní výbor do Uherského Brodu. Z protokolu ze dne 1. července 1949, který je zachován a dostupný ve Státním okresním archivu v Uherském Hradišti, se dovídáme o výsledku ve věci jeho přestupku spáchaného 19. června a 26. června 1949 čtením oběžníku katolických biskupů a ordinářů při bohoslužbách. V závěru protokolu se píše: „*Předvolaný prohlašuje, že čtením pastýřských listů vykonal svoji povinnost, již je zavázán svou přísahou a poslušností svému biskupovi. Předseda ONV vybízí předvolaného, aby jako řádný občan republiky vystříhal se všech projevů, které by mohly odporovati lidově-demokratickému řádu a podle své dobré vůle učinil vše k uklidnění věřících.*“⁹³

Přes veškerou snahu tehdejšího komunistického režimu utlumit a vyvrátit víru v Boha je třeba konstatovat, že náboženský život v naší farnosti, díky P. Josefu Veselému, byl, z mého pohledu, aktivní.

2.4 Stavební práce na kostele a jeho interiéru

Za jeho působení byla provedena výmalba kostela, vydlážděno prostranství před kostelem, opravena farní budova a kostelní věže pokryty novým šindelem. Podle

⁹³ MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond ONV UB, inv. č. 350, Trestní postihy duchovních 1949 – 1957, k. 434, f. 13.

konstituce O posvátné liturgii II. vatikánského koncilu pořídil do presbytáře kostela obětní stůl, ambon a sedes.

„Nový duchovní správce se s nasazením jemu vlastním pouští do velkého díla. Žalm 25, 8: „Hospodine, miluji okrasu domu Tvého a místo obývání slávy Tvé!“ Nad tímto bylo se zamyslet novému faráři. Poslední důkladná oprava vnitřku kostela provedena r. 1900 za děkana a faráře Jana Nepomuka Jelínka. V březnu 1949 záměr opravy kostela ohlášen nadřízeným úřadům. Dne 15. září projednána oprava obrazu P. Marie od olomouckého mistra Josefa Pilze z r. 1773. Poznámávám, že letopočet 1743 jak mylně uvedeno v brožuře Dějiny kostela, se opravuje na 1773 jak po očištění písma zjištěno. Dne 25. září proběhlo rozhodování o přesunech obrazů na zdech chrámových.“⁹⁴

2.5 Ze života farnosti

Dne 7. března 1949 došlo z Olomouce jmenování P. Aloise Viceníka, faráře a arcib. rady v. v. v Bojkovicích monsignorem. „*Dekret dán ve Vatikáně 17. února 1949 čís. 12 622, podepsán sekretář Jan Montini.*⁹⁵ *Přivezl jej z Říma náš krajan, metropolita moravský J. E. Dr. Josef K. Matocha, arcibiskup olomoucký, rodák z Pitína. Novému Msgre srdečně blahopřáno.*⁹⁶ Dále se ještě z farní kroniky dočteme o Útulku sv. Václava.

Dne 26. července 1949 komise KNV z Gottwaldova v Útulku sv. Václava jednala o uprázdněných místnostech po zrušení rodinné školy. Ředitel národní školy J. Dolinský navrhoval zde zřídit zemědělský Útulek dětí s celodenním zaopatřením.

Dne 3. září 1949 odchází z Útulku sv. Václava představená s. Pavlína Minaříková po šestiletém působení (15. srpna 1943 – 3. září 1949) do Liptálu u Vsetína. Rodem z Blatnice, nar. 1909, pátá představená Útulku. Byla ženou nadprůměrných kvalit, bystrého ducha organizačního, laskavá i přísná v první řadě k sobě. Vedla ústav bez zvláštních výkyvů v těžkých dobách okupace i revolučních dnech r. 1945, aniž by překročila stanovy řádu. Bůh žehnal jejím snahám. Při svém nastoupení převzala ústav zadlužený (870.000 Kč), při odchodu byly dluhy zaplacený. Útulek měl 17 dětí, nyní 76.⁹⁷

„Podle K. Kaplana byly zákony pro církev nepřijatelné ze sedmi důvodů: a) nejvyšší církevní vrchností se stal Státní úřad pro věci církevní; b) nutnost státního souhlasu pro výkon duchovenské služby (...); c) duchovní se stali existenčně a sociálně

⁹⁴ Farní kronika, s. 68.

⁹⁵ Jan Motini - pozdější blahoslavený papež Pavel VI. (1963 – 1978).

⁹⁶ Farní kronika, s. 72.

⁹⁷ Farní kronika, s. 74.

zcela závislými na státu místo na církvi; d) slib věrnosti nerespektoval povinnosti duchovních vůči církvi; e) pod naprostou kontrolu státu se dostalo církevní školství (záhy zrušené), výuka náboženství, církevní tisk a publikace; f) patronát, jakožto feudální ustanovení, nezanikl, ale přebral jej stát, čímž upevnil své postavení nad duchovními; g) státní zmocněnci byli do konzistoří ustanoveni na základě zákona z roku 1874 (...).“⁹⁸

Dne 3. září 1949 čj. 188 71/49 – IX./3.-22 byl přidělen ministerstvem zemědělství objekt zámek Nový Světlov Čs. státním statkům, čímž patronát kostela sv. Vavřince zanikl,⁹⁹ neboli jak psal K. Kaplan –patronát převzal stát.

Zápisy v pamětní knize farnosti Bojkovice – Farní kronika – končí rokem 1949. Dále pokračuje pamětní kniha druhým dílem – Farní kronika II. Ta je psaná až jeho nástupcem farářem Františkem Boráněm od roku 1969. Proč tento cenný historický dokument, který zachycoval pravdivě jak život ve farnosti, ale i dění v obci, se po r. 1949 nedochoval, nevíme. Můžeme předpokládat, pokud se psal odděleně, že zde byly zapsány i události, za které se museli určití místní političtí aktivisté hluboce stydět. Bylo to snad kvůli odstranění kříže z objektu (z věžičky) kláštera nebo kvůli násilné kolektivizaci nebo kvůli možným kádrovým posudkům. Anebo byl farář P. Josef Veselý prozíravý v tom, že když nemohl psát pravdu, tak raději nepsal vůbec, protože hlásání radostné zvěsti a její uskutečňování bylo pro něho prvořadé poslání.

„Pod řídicí pravomoc Státního úřadu pro věci církevní spadala také církevní oddělení ONV a KNV, v jejichž čele stáli tzv. církevní tajemníci, kteří dohlíželi na činnost církevních organizací ve svém obvodu. Byli to právě oni, kdo fakticky řídili církve.“¹⁰⁰

Stačilo v této době velmi málo pro zbavení církevního souhlasu od okresního tajemníka. A toto potěšení farář Josef Veselý komunistům nedopřál.

Obecní kronikáři píší, že Ústava 9. května se dotkla všech státních zřízení i samotných občanů. V ní byly zahrnuty „vymoženosti“ z května 1945 i z února 1948. Rovněž územní organizace, jež vešla v platnost 1. února 1949, přispěla ke změnám v lidové správě. Podle velikosti obcí byly ustaveny na národních výborech referáty s pomocnými komisemi. V Bojkovicích bylo ustanoveno 11 referátů. Dovolím si citovat části textu, které se dotýkají farnosti a církve.

⁹⁸ .BALÍK, Stanislav; HANUŠ, Jiří: Katolická církev v Československu 1945-1989, s. 28-29.

⁹⁹ Srov. Farní kronika, s. 74.

¹⁰⁰ .BALÍK, Stanislav; HANUŠ, Jiří: Katolická církev v Československu 1945-1989, s. 29.

II. Pozemková reforma: „MNV se uchází o majetky z církevního majetku konsistoře Olomouc parc. čís. 3939, 1140, 1961, 20023, 2024, 2063/1, 2746, 1513, 2520, 2529, 2527, 2526, 2519.“¹⁰¹

„Krajinský archiv z budovy měšťanské školy byl v roce 1950 přestěhován do I. poschodí budovy fary.“¹⁰²

„Okresní dětský domov II. popisné čís. 537, čís. telefonu 40. Původní název: Útulék sv. Václava. Patřil do 26. 9. 1950 kongregaci sester dominikánek. Budova byla vystavěna v letech 1936 – 1937. Přednosti budovy: k jihu obrácená, zahradní, dvojposchodová, v klidném prostředí stranou městského a průmyslového ruchu, v blízkosti lesa Osičí. Do krajového panoramatu zapadá velmi vhodně, tvoří třetí dominantu kraje: zámek, kostel, dětský domov II.“¹⁰³

„Omezení poutí a procesí, aby lidé více pracovali,“¹⁰⁴ bylo na denním pořádku i v Bojkovicích. Úpravy byly tyto: Nanebevstoupení Páně – pobožnost v kostele až večer; „Vzkříšení“ - průvod jen v kostele; svátek „Boží Tělo“ svěcen až po pracovní době, přesto upraveny 4 oltáře a s velkou účastí; svátek sv. Petra a Pavla - bohoslužby časně ráno a večer; svátek sv. Cyrila a Metoděje totéž; svátek Nanebevzetí Panny Marie totéž; svátek „Všech svatých“ totéž; „Neposkvrněné Početí Panny Marie“ totéž.

Matriky.

„Od 1. ledna 1950 bylo církvím odebráno vedení matrik, které převzaly národní výbory.“¹⁰⁵ K 1. lednu 1952 byly převzaty matriky na matriční úřad v budově MNV. „Dle ustanovení §27, čís. 268/49 Sb. přebírá MNV matriční úřad protokolárně k bezpečnému uložení originály všech církevních matrik. Tím byly odevzdány také sňatkové protokoly, ohledací úmrtní listy, příp. křestní doklady až do r. 1949. Matriky do r. 1870 a doklady k nim 1. 2. 1952 převezeny na ONV v Uherském Brodě. A ještě téhož roku uloženy v Krajském archivu v Uh. Hradišti. Na převodech zúčastněny tyto osoby: farář Josef Veselý, matrikář Josef Študent, předseda MNV Al. Sedlář, z ONV Uh. Brod JUC Ant. Voves. Soupis matrik byl vypracován archivářkou M. Jaškovou.

Dochází taky k **evidenci církevních památek** ze strany Místního národního výboru. Dne 12. října 1951 dle nařízení č. 228/49 Sb. bylo sestaveno evidenční podchycení

¹⁰¹ Kronika města r. 1949, s. 288.

¹⁰² Kronika města r. 1950, s. 304.

¹⁰³ Kronika města 1951, s. 172.

¹⁰⁴ BALÍK, Stanislav; HANUŠ, Jiří: Katolická církev v Československu 1945-1989, vydalo CDK Brno, 2. vyd., tisk Havlíčkův Brod 2013, s. 15.

¹⁰⁵ BALÍK, Stanislav; HANUŠ, Jiří: Katolická církev v Československu 1945-1989, s. 39.

církevních památek a nemovitostí zdejší farnosti -kostela, kaplí, soch, křížů, farní budovy, hřbitovů apod. Soupis vypracovala archivářka. Podobný soupis ještě nikdy vypracován nebyl, proto jej zde uvedu celý:

1. Hřbitovní kaple, dříve hraběcí hrobka, parcelní číslo 445, vložka čís. 475 zapsáno v Zemských deskách, dnes Okresní civilní soud, Brno-město. Chráněno památkovým úřadem. Má železný oltář, výrobek to bojkovských železáren - 1835 – 1855. Aby byla kaple k používání, jsou nutné vnitřní adaptace.

2. Úmrtní komory či márnice, dříve hrobky světlovské vrchnosti neboli tetaurky. Parcelní čís. 456 a 457. Vlastník: farní úřad. Pokud známo, jsou zvláštností. Nevysvětlen původ jejich půdorysu, pětiboký, pravidelný, 3,50 m. Bývaly obrannými věžemi, ježto původní chrám byl opevněn. Do r. 1650 bývaly 4 věže.

3. „Getsemanská zahrada” tj. kaple s malou zvoničkou, dnes bez zvonku. Stojí v rohu u hřbitovní brány. Bez parcelního čísla. Původ její z let 1760. Vystavěti dal otec tehdejšího faráře Fr. Schmidta. Dnešní podoba je z let 1895. Slouží současně za hrobku faráři a děkanovi Janu Nepomuku Jelínkovi. Zemřel r. 1914. Druhá hrobka je prázdná. Stavba je z bílých cementových cihel a toho času ve velmi desolátním stavu (svažný terén). Uvnitř je kamenná socha klečícího Spasitele v nadživotní velikosti. Pak jsou to 3 dřevěné barokové sochy mučedníků a postava s kalichem. Vše v životní velikosti, pěkné řezbářské práce.

4. Barokové sousoší u zámku Nového Světlova, krásná kamenická práce. Parc. číslo nemá. V pozemkové knize podnes zapsán majitel OP n. p. Prostějov, ač velkostatek Světlov od října 1949 patří již ČSSS (československým státním statkům). Sochy představují: Bohorodici s děťátkem, svěťce Vincence Fererrského a Dominika. Autor neznám. Postavitel dal r. 1745 světlovský hejtman Martin Ruprecht. Zápis v jedné z matrik. Konávalo se k sochám procesí, vždy 8. září. Založen i fond na udržování, však inflační důsledky během celého století pohltily vloženou sumu. Nápisy úplně zničeny, sochy hrozí úplným zřícením. Chronogram uchován v archivu. Upomínka na masakr r. 1605.

5. Morový sloup v Mariánské ulici, parc. čís. 5436/2, veřejný statek. Postaven r. 1713, krásná práce sochaře Václava Divokého ze Střílek. S opravou nutno počítat. Upomínka na morovou epidemii.

6. Kamenná socha sv. Vendelína, parc. čís. 5436/3, veřejný statek. Nápis zní: „Patrone náš, zachovej lidi i dobytek v každý čas. Oroduj za nás. L.P. 1777 Opravy: r. 1895, 1934, 1941. – Patron dobytka –

7. Kamenná socha sv. Jana Nepomuckého před č. p. 147, parc. čís. 5437/2, veřejný statek. Nápis: Vypros, až duch vyjde z těla, by k nám slova Páně zněla: že jsi mluvil včas i mlčel, zpívej věčně! Asi z r. 1730. Opravy: 1895, 1934, 1941. – Ochránce zповědního tajemství.

8. Kamenná socha sv. Floriána parc. čís 5437/2, veřejný statek. Nápis: Sv. Floriáne, chraň nás ohně pozemského, plamene též pekelného! Opravy: 1895, 1934, 1941. Florián patron hasičů. U těchto čtyř soch stávají Božítelové oltářiky.

9. Kamenný kříž před hlavní branou na hřbitov, z r. 1827.

10. Kamenný kříž před kostelem z r. 1895.

11. Kamenný kříž uprostřed hřbitova, původně před kostelem z r. 1735 s chronogramem: „Christi crux, sit mihi Dux – Krziz Pána Christa, nám Czesta gista – 1735”

12. Kamenný kříž nad hřbitovem před čp. 162, parc. čís. 5378/2, veřejný statek. Nese nápis: Zde, poutníče, stůj, rány moje rozvažuj, rány moje kynou, léta Tvoje hynou, kam se duše Tvoje, kam se dostanou”. Letopočet 1783. Opravy 1895, 1945

13. Kamenný kříž v „Kútě” u školy národní, parc. čís. 5437/2, veřejný statek. Nápis: „Fundator F. Wrba a M. Smirsch AD 1835.” Tělo Kristovo od kolen nahoru ze zcela jiného pískovce než celý kříž.

14. Železný kříž na pískovcovém podstavci na staré polní cestě z Bojkovic do Krhova parc. čís. 812 a 816, t.j. obec Bojkovice a spolek singulárních podílníků. Z r. 1914. Dříve kříž dřevěný zvaný „zelený”.

15. Dřevěný kříž na křižovatce silnic: Bojkovice – Komňa – Světlov před č.p. 1 na parcele čís. 5438/8, veřejný statek. Obnoven 1943.

16. Dřevěný kříž na staré cestě Komně – Krhova nad tzv. „Komenskou uličkou” obnoven r. 1943, když jej r. 1942 shodila vichřice. Parc. č. 5342/5343/2.

17. Dřevěný kříž na téže cestě, ale v polích, zvané“ Mezivodí” a „Mezicestí”. Nesl letopočet 1883 a jméno Šimon Rusňák z č. 66 t.j. tesař, který jej zhotovil. Obnoven r. 1948

18. Dřevěný kříž směrem k Pitínu za Jamským mlýnem v trati Vápeničky, parc. čís. 2.500, veřejný statek, obnoven r. 1937.

19. Dřevěný kříž na dominujícím místě na křižovatce cest Rudimov – Přečkovice – Ústsko lidově zván „červený” od nátěru. Obnoven r. 1922. Není v mapě zakreslen.

20. Dřevěný kříž u „Starého pivovaru“ parc. č. 4360, majitel OP n. p. Prostějov a od října 1949 však ČSSS v Hodoníně. Všechny kříže jsou opředeny lidovými pověstmi.

21. Kamenný kříž při silnici k Pitínu u domku čp. 279, parc. č. 998/1, veřejný statek; Původně tam stával dřevěný kříž. Stávající byl postaven k uctění památky zemřelého konsis. rady a faráře P. Matouše Kroči, postavili vděční farníci 1948. Nápis: „Pojďte ke mně všichni, kteří se lopotíte a jste obtíženi, a já Vás občerstvím” Mat. XI. 5. kap.

22. Kaplička na Hradské Nivě zvaná „miškařská”, parc. č. 2987/2, obec Bojkovice. Zápis v Krajinském archivu dří, že byla postavena r. 1819 a vysvěcena r. 1820, z darů příslušníků řemesla miškařského k počtě bl. P. Marie Čenstochovské – poutní místo v Polsku odkud je přinesen i obraz. Později koupěn jiný obraz Nejsvětější Trojice s jednou tváří. Tento obraz r. 1951 se nachází v bojkovském muzeu. Lípy kol kapličky se těžce ujímaly. Foto těchto ve fotoarchivu. R. 1940 skáceny, vzdor ochraně státního památkového úřadu v Brně. Skácel je Rudolf Hamšík. Na obci o tom sepsán protokol za přítomnosti Vojtěch Vlacha ze Státního památkového úřadu z Brna. Nově vysázené lípy po 2× se neujaly. Vypráví se, že kaplička postavena na místě starých dubů „usmrkaných”. Sloužila jako orientační bod při hlavní cestě do Polska. Železnic nebylo. Cestování osamocenému miškaři, nesoucímu obyčejně peníze, bylo nebezpečné. Měli proto určitá místa schůzek, téměř po celé Evropě. Jedním z takových „srazů” byly Bojkovice na Hradské Nivě.

23. Kaplička při silnici k Pitínu je mladšího původu. Parc. čís. 2052/2, pozemek pí. Karly Cellerové. Marie Viceníková, roz. Krčová, dala kapličku postavit na dobrý úmysl, aby její nevlastní syn František stal se knězem. Záměr se zdařil. Kol r. 1840. Tatáž pak postavila ještě kříž ve „Vápeničkách” parc. čís. 2500.

Šetřením bylo zjištěno, že autorem kamenných soch při zámku Nový Světlov je pravděpodobně sochař Jos. Winterholter, který z téhož kamene (pohořelický pískovec) zhotovil podobnou sochu sv. Vincence Ferrerského na nádvoří před dominikánským kostelem v Uh. Brodě. Tudiž jde o práci uměleckou. Zub času původní nápisy s chronogramem zničil. Věrný opis uchován v archivu v Bojkovicích. Papírek se snadno zastrčí, proto nápisy uvádíme:

Socha P. M. s děťátkem: „en VÍrgo – propVgna CVLVM

IneXpVgnobiL – et fortitVDo – Conterenslnl –

MICa: serpentes: stYglos – DeVotVs: eXopto

VoVeOgVEplaergIgatserenIannos.” (1774)

Socha sv. Dominika: „eXhoCnVnCVIDEant Vera

eXtlteIntsommIaelVsali ad. gen. 37” (1774)

Socha sv. Vincence z Ferrery: „VaDeflLIVstVVsvIVIt.

Joann: 4.C.Ito et saLVVMCernes.

Obrázky na stromech jsou opředeny lidovými pověstmi. Jsou v úvozové cestě do starých Kopanic „U andílka strážného“, na konci lesa „Osičí“ obrázek P. M. ustavičné pomoci s nápisem „Maria vždy pomohla“, pak na rozhraní katastru obcí Krhova – Bojkovic a zaniklé vsi Lhot. Při přestavbě silnice dub skácen a obrázek byl upevněn jen na dřevěný sloup. Všechny obrázky jsou papírové, bezcenné. O církevních křížových dnech na jaře konávaly se k nim průvody.

Boží muka bývala v Bojkovicích jen jedna, a sice v místech, kde jsou dnes obecní činžovní domy – blíž k silnici. Odstraněna v letech 1939 – 40.

Již dříve zmíněný morový sloup nese původní nápis: „no VVMID CVrrentehoC“ (1716) Oprava 1895.¹⁰⁶

Tento zápis, kdy se povědomí o církevních památkách na území města obecně vytrácí, považuji za velmi cenný i pro současnost.

Úprava hřbitova

Jelikož místní hřbitov neměl žádný pevný řád, chyběly pravidelné přístupové uličky k jednotlivým hrobům a i velikostně se rámy hrobů lišily, byla zapotřebí úprava. „Po dohodě s hrobníkem a místním farářem provedl předseda MNV vykolíkování hřbitova podle plánu stavitele Vicenika. V říjnu 1952 byla zřízena 4členná komise, která řeší sporné případy na úpravě hřbitova.“¹⁰⁷

2.6 Sestry dominikánky v Bojkovicích

Svým ctnostným životem, obětí a službou si sestry dominikánky získaly obdiv u zdejších lidí. Staly se neodmyslitelnou součástí Bojkovic.

„Tak tiše, jak mezi námi žily, tak tiše a nepozorovaně se kdysi z našeho života vytratily. Nesmělo se o nich psát v tisku, nesmělo se o nich oficiálně mluvit; byly rozprášeny a znovu soustředěny na profánních pracovištích, byly od ostatních lidí odděleny neviditelnou zdí. (...) Je známo, že nemocnice, odkud odešly řeholní sestry-ošetřovatelky, musely po jejich odchodu zdvojnásobit i ztrojnásobit stavy civilních sester. Přitom péči o pacientky byly řeholnice proslulé, je též známo, že tyto ženy, které těžkou, odpovědnou a často nechutnou práci konaly z lásky k bližnímu, nepokoušely se svou víru

¹⁰⁶ Srov. Kronika města1951, s. 218 – 224.

¹⁰⁷ Kronika města1952, s. 29.

nikomu vnucovat, že stejně pečovaly o všechny, bohaté i chudé, věřící i nevěřící. (...) Ony žijí ze své víry a svět nepotřebují – ale svět na ně čeká!“¹⁰⁸

A jakými cestami se chtěl bolševik zbavit těchto služebnic Božích, popisují ve své knize Balík a Hanuš. „Komunistický režim si liboval ve speciálních názvech pro jednotlivé kroky své politiky, jež měly svým pojmenováním a kódováním blízko k prostředí tajných služeb. I řeholnice se dočkaly několika „svých“ akcí. Tzv. akce vyklizení ženských klášterů – akce Ř se měla dotknout výhradně komunit mimo oblast zdravotnictví, sociální péče a školských zařízení pro postižené. (...) Oproti akci K neproběhla akce Ř jednorázově, ale dlouhodoběji ve více etapách. Ve dvou vlnách (červenec – září 1950) bylo přes čtyři tisíce řeholnic převezeno do soustředovacích středisek.“¹⁰⁹

„Na jaře 1953 se začala v celém státě připravovat tzv. akce B – zrušení všech ženských řádů a kongregací, povinný rozchod všech řádových komunit a odchod všech sester do civilního zaměstnání. Jako datum, k němuž měla být akce provedena, byl stanoven 1. červenec 1953. Tato akce byla několik dnů před spuštěním odvolána a komunistický režim dal přednost postupnému vytlačování řeholnic ze společnosti. Bylo to v důsledku úmrtí Stalina, velkým nepokojům ve východním Německu a neklidnou situaci v samotném Československu, způsobenou měnovou reformou z 1. června 1953.“¹¹⁰

Jakými cestami v Bojkovicích sestry dominikánky procházely, nám nejlépe ukáží tyto výňatky.

Zázračná pomoc blahoslavené Zdislavy

„U dětí v sirotčinci občas vypukla nějaká epidemie. Buď to byla spála, chřipka, spalničky, angína. Koncem prosince 1948 vypukla epidemie ovčích neštovic, proto nebyla pořádána žádná vánoční akademie. Ke konci ledna 1949 už byly děti v pořádku, místnosti vydesinfikovány. Tu náhle zjištěno onemocnění spalničkami. Dítě bylo okamžitě izolováno, ale pacientů bylo do 14 dnů tolik, že se musely hned uvolnit dvě sestry ke stálému ošetřování. Postupně onemocnělo 20 dětí, téměř všechny malé. Lékař denně dojížděl, obával se následků po nemoci. Dne 7. března přijela na výpomoc k ošetřování na 14 dnů s. Marila z Jesence, diplomovaná ošetřovatelka. Zvláště těžké případy byly odesílány do nemocnice. Už jich tam bylo 8. Věra Letochová měla úplné zahlenění průdušek, zdálo

¹⁰⁸ KRATOCHVÍL, Antonín: Žalují I. – Svědectví a myšlenky o deformacích stalinské justice v Československu, s. 203.

¹⁰⁹ BALÍK, Stanislav; HANUŠ, Jiří: Katolická církev v Československu 1945-1989, s. 178.

¹¹⁰ BALÍK, Stanislav; HANUŠ, Jiří: Katolická církev v Československu 1945-1989, s. 181.

se, že jde o záškrť. Lékaři se už vzdávali naděje, vyjednávali převoz domů. Zatím v Útulku byly zahájeny úpěnlivé prosby k bl. Zdislavě za uzdravení. A opravdu za 9 dnů nastal náhle obrat k lepšímu. Děvčátko, které už mělo připraveny bílé šatičky do rakve, se za tři týdny mohlo vrátit. Sice slaboučké, ale už mimo nebezpečí.

Lékaři i ošetřovatelky konstatovali, že jde o mimořádný případ, jeden z tisíce. Ale když naše sestry prosily ošetřujícího lékaře o písemné potvrzení, je se jedná o uzdravení mimořádné, tu se lékaři usmáli. Napsali, že jde o úspěšné jejich pokusné léčení penicilinem. Avšak sestry v Bojkovicích pevně věřily, že jde o zásah vroucně vzyvané paní Zdislavy z Lemberka.¹¹¹

Poslední rok činnosti v Bojkovicích

Jaké bolestné záznamy k této době najdeme v dějinách sirotčince?

Začátkem června 1949 končí kronikářské zprávy. Jedna sestra vzpomíná: „Koncem června 1949 skončila naše činnost ve škole. Uvolněné sestry, které dříve vyučovaly, přešly jako vychovatelky do Dětského domova, tak byl totiž nazván sirotčinec, a také do nově zřízených jeslí. Bylo tam 25 a asi 70 dětí předškolních i školou povinných. U dětí bylo celkem 8 sester, při odvezení sester tam hned nastupovalo 16 civilních.(...) Hře na housle a klavír vyučovaly s. Gemma a s. Lumíra až do přemístění 27. září 1950. Na všech pracovištích svědomitě sestry pracovaly až do poslední noci, kdy nás odváželi do Bohosudova.¹¹²

„Dnes se píše 1. leden 1950 a právě dnes si připomíná konvent sester dominikánek v Bojkovicích své narozeniny, dovršil 20 let trvání. Je to dvacetileté trvání křesťanské lásky sester dominikánek v Bojkovicích. A chtěl-li bych mluvit časově s poukazem na zákon občanský, konvent je plnoletý, vždyť plnoletými se stávají osoby 18leté.“¹¹³

„Je zajímavé sledovat, jak Boží Prozřetelnost či řízení Boží zasahovalo v rodině Viceníků-Kepertů, aby jeden její člen, Alois - P. Stanislav – mohl uvést do svého rodného domku, proměněného v sirotčinec, sestřičky dominikánky před 20 lety. Lidé slabé víry přičítají dění v životě náhodě, štěstí nebo osudu. My, věřící, ale víme, že Pán Bůh všechno řídí k dobrému a že se nic neděje bez jeho vůle nebo dopuštění.“¹¹⁴ „Naše rodné Bojkovice nebyly vhodným místem pro usazení řeholnic. Patřily do pokrokové skupiny volební Masarykovy a volební schůze bývaly divoké! Proto lidé dobré vůle starostlivě pohlíželi

¹¹¹ Dějiny sirotčince a konventu sester dominikánek v Bojkovicích, s. 57-58.

¹¹² Dějiny sirotčince a konventu sester dominikánek v Bojkovicích, s. 58.

¹¹³ Dějiny sirotčince a konventu sester dominikánek v Bojkovicích, s. 60.

¹¹⁴ Dějiny sirotčince a konventu sester dominikánek v Bojkovicích, s. 61.

do budoucnosti, zda přicházející řeholnice pevně zakotví v tomto městečku.¹¹⁵ „Při návštěvě rodiště vždy jsem zašel do starého sirotčince a po otevření vždy jsem se tázal starostlivě: „No, udržíte se tady?“ S. Elvíra radostně odpovídala: „Lidé nás mají rádi!“ „Chvála Bohu,“ dodával jsem.¹¹⁶ „Dílo křesťanské Charity v Bojkovicích za vedení sester nazývá P. Stanislav dílem Božím. Dle úsudku lidského – praví dále – bylo nemožno, abych uskutečnil myšlenku křesťanského milosrdenství při vyskytnutí se tolika překážek. Při začátku úpravy domku na sirotčinec neměl jsem krejcaru peněz. Pán požehnal, všechno jsem zaplatil. Koupil jsem stavební místo na stavbu Útulku sv. Václava, nechal jsem je oplotit, nechal jsem vykopat studnu nákladem 25.000 Kč a ještě jsem odevzdal kongregaci hotových 80.000 Kč. Pán tomu chtěl – a já dodávám: žehnal vytrvalé a šlechetné snaze P. Stanislava. Proto je to dílo Boží.

*Za těch 20 let požehnání Božího a pilné, obětavé práce sestřiček, jichž se zde vystřídalo hodně, vyrostl ze zrníčka hořčičného velký strom křesťanského milosrdenství.*¹¹⁷

Odchod sester z Bojkovic 27. září 1950

Po ctihodné matce Vincencii, poslední představené sester dominikánek v Bojkovicích, se zachovala drahocenná památka. Je to Kniha vzpomínek na nenadálý odsun sester z Bojkovic a jejich další pobyt a zaměstnání. Z ní jsou čerpány tyto další zprávy.

Píše: „V osudném roce 1950 byly z Božího dopuštění postiženy všechny mužské i ženské řády a kongregace. Vládním nařízením řeholní domy zabrány pro komunistické účely sociální, řeholnice z nich vyhnány a vyvezeny do pohraničních neobydlených klášterů, z nichž byli předtím vypuzeni řeholníci.

Je neděle 24. září 1950. Všechny sestry Útulku sv. Václava, počtem 23, spěchají do večerního zotavení, aby se vzájemně potěšily a vyslechly celkový program své činnosti pro nastávající dny dalšího týdne. Na mnohé tváři se zračily stíny tísnivé starosti, která svírala srdce od nedávného pohřbu mladých rodičů tří nově přijatých dětí ze St. Hrozenkova. Tam v pláči řekla kopaničářská jedna staruška sestrám, které provázely sirotky tragicky zemřelých rodičů: „Sestřičky, děťátka moje dobrá, co bude s těmito ubohými dětmi, vždyť pryč vás už za týden z Bojkovic vyvezou všechny pryč!“ Sestry ji těšily: „Ale, babičko, kam a proč by nás odvezli? Vždyť se pečlivě staráme o zanedbané,

¹¹⁵ Dějiny sirotčince a konventu sester dominikánek v Bojkovicích, s. 63.

¹¹⁶ Dějiny sirotčince a konventu sester dominikánek v Bojkovicích, s. 64.

¹¹⁷ Dějiny sirotčince a konventu sester dominikánek v Bojkovicích, s. 64.

opuštěné a osiřelé děti, převzaly jsme ošetřování batolat gottwaldovského kraje, to by museli s námi vyvézt i všechny ty ubožáky!“ Staruška se upokojila, ale sestřím zůstal v duši osten. Obnoveny chmurné vzpomínky na den 27. dubna toho roku, kdy stihl všechny řeholníky neblahý osud vypuzení z klášterů a přerušení jejich duchovní, apoštolské a spisovatelské činnosti. Mnozí z nich žalářováni, většina přidělena k těžkým pracím v lomech, na stavbách, v lesích, továrnách aj.

„Na začátku komunistické diktatury působilo v Československé republice celkem 14 655 řeholnic a řeholníků. Komunisté, aby nevyprovokovali mezi lidmi nepokoj, rozhodli se pro soustředění všech řeholníků do centralizačních středisek či táborů. Tento zásah, připravovaný pod názvem „Akce K“ (kláštery), jim měl umožnit konfiskaci budov a zabránit veškerého řeholního majetku. Zákaz přijímání dorostu, izolace a těžké životní podmínky pracovních táborů či těchto středisek a především čas, podle jejich výpočtů, měly nejspíše do roku 2000 vyvolat „přirozený zánik“ řeholních řádů a kongregací na území ČSSR. Psychologickou přípravou k uskutečnění tohoto zrušného plánu měl být veřejný proces s představenými řádů – jako se zrádci národa a špiony Vatikánu, kteří připravují ozbrojený převrat v lidově-demokratické republice. Tento hromadný proces byl zahájen 31. března a skončil na Velký pátek dne 5. dubna 1950. Obžalovaní: ThDr. Mastiliak – odsouzen na doživotí, opat A. Machalka a PhDr. F. Šilhan – na 25 let, opat V. Tajovský – na 20 let, ThDr. S. Braito – na 15 let, ThDr. J. E. Urban – na 14 let, jezuita A. Kajpr – na 12 let (vězeň obou totalit, zemřel v leopoldovské věznici v roce 1959). První část „Akce K“ proběhla v noci z 13. na 14. dubna 1950, její druhá část následovala dva týdny poté.“¹¹⁸

Divné rozpoložení zavládlo mezi sestrami za těch posledních dnů, takže i ve chvílích společného zotavení panovala v konventu tísnivá předtucha. Představená pravila: „Ale, sestřičky, nebojme se! Nic se neděje bez Boží vůle a dopuštění Božího! Pán dá jistě i sílu a odvahu, abychom vše prožívaly k jeho cti a slávě a ke svému posvěcení. A konečně – vždyť ještě nikam nejedeme, a nepojedem! Zůstaneme u svých dětí. Kdo by se těch chudáků ujal? Nikam nepojedem!“ Bouřlivý souhlas, tváře se vyjasnily a radostné pohledy děkovaly s. představené za uklidňující slova.

Je pondělí 25. září 1950. Sestry byly na pracovištích jako jiné dny. V hospodářství měli na odpoledne naplánováno sušení sena. Představená psala ve své cele, tu se najednou

¹¹⁸ Srov. HAVLÍČKOVÁ, Helena: Dědictví, 2. přepracované a doplněné vydání 2008, nakladatelství Poznání Olomouc, s. 118.

otevrou chvatně dveře a v nich udýchaná a vyjevená sestra, vracející se z pole. Volá: „Je zle! Bud' nějaká hrozná kontrola, nebo jedeme všechny pryč! Přijelo auto s několika pány z Gottwaldova, vrátili nás, prý už nikam nesmíme, musíme být všechny doma!“ jedním dechem vypráví polekaná sestra. „Bože, bud' vůle Tvá!“ povzdechla představená a již spěchá nezvaným hostům naproti. A tím začíná křížová cesta, o níž nikdo neví, kdy a kde skončí, jedině Pán. Bez dlouhých okolků podala zmocněnkyně Náboženského fondu představené ministerský vyhostovací dekret tohoto znění: „Vzhledem k tomu, že veškeré dětské útulky a domovy, jakož i všeho druhu internáty, které až dosud vedly řeholnice, byly v těchto dnech zveřejněny a že příslušné referáty krajských národních výborů zajistily další vedení Vašeho ústavu vlastními silami, je nutno, abyste řeholní ústav opustily a přestěhovaly se do kláštera bývalých jezuitů v Bohosudově. Přestěhování je nutno provést ve lhůtě, kterou Vám sdělí zmocněnkyně Náboženského fondu, jež Vám doručila tento dopis a která Vám pomůže při stěhování. Tímto opatřením nebude nijak dotčen Váš řeholní život, ježto klášter, do něhož se stěhujete, bude dále plně ve Vaší správě. Orgány lidové správy v místě toho kláštera Vám budou při ubytování a zařízení kláštera vycházet vstříc. Přestěhování se také v ničem nedotýká Vašich majetkových práv (pokud ovšem zákon č. 95/48 sb., výslovně nestanoví jinak), ježto dosavadní budova i ostatní nemovitosti zůstávají i nadále majetkem řehole. Noví uživatelé budou platit řeholi nájemné. Veškerý movitý majetek můžete vzít s sebou, s výjimkou těch věcí, jejichž přisun do soustředovacího kláštera by působil umísťovací potíže. Z věcí tohoto druhu (nábytek, kuchyňské zařízení, zásoby paliva, hospodářské zvířectvo a p.) vezmete s sebou jen ty, k jejichž přestěhování dá pokyn zmocněnkyně Náboženského fondu. Ona Vám bude při přestěhování nápomocná. Opatří Vám nutné stěhovací prostředky a dohlédne, aby se přesídlení provedlo řádně včas. Vyjděte jí ve všem vstříc a řiďte se ve všem podle jejích pokynů. Obzvláště připomínáme, že termín stěhování je bezpodmínečně nutno dodržet. Státní úřad pro věci církevní očekává, že v zájmu veřejném i v zájmu řádu se postaráte o hladké provedení tohoto výnosu ve stanoveném termínu a děkuje Vám za Vaše porozumění pro potřeby státu a našeho lidu.“ Budoucnost ukázala, že výjimky v závorkách se staly pravidlem, všechny sliby výjimkou, a to už při stěhování! Hned nařizeno svolání všech sester, jimž měla představená přečíst smutný ortel, ta, která je včera utěšila ujištěním, že se nikam z Bojkovic nepojede ... Na dané znamení se shromáždily všechny sestry v kapli – a div! Beze strachu, odhodlaně a statečně vyslechly úvodní promluvu představené a odevzdaně přijaly z rukou svého Snoubence kříž, který připravila lidská zloba pod rouškou socialismu, slibujícího lidem ráj na zemi bez Boha. Ještě než se zástupci komunismu z kaple vzdálili,

obnovily sestry nadšeně věrnost svému nebeskému Králi a odevzdaly se do ochrany své Maticky Marie. Pak rychle se začalo s přípravou na vystěhování. (...)

Celý objekt byl ihned obklíčen místní policií, abychom byly izolovány, telefon obsazen novými pány. K dětem už sestry nesměly, zastupovaly je zatím aspirantky, které musely zůstat v ústavě ještě několik dnů po odjezdu sester. Pak se rozjely do svých domovů nebo do charitních domovů pro slabomyslné. Tyto byly prozatím sestrám ponechány, rovněž i domovy pro staré a nemocné lidi.

Odjezd určen na den 27. září 1950 časně ráno. To byla velmi krátká doba na urovnání všech nutných záležitostí ústavních, předávání účtů, inventářů a úředních zápisů, týkajících se sirotčince. Sestry pracovaly ve dne v noci. Nastalo rychlé balení osobních i společných věcí pro nejnnutnější potřeby v novém koncentračním bydlišti. Pro všechny sestry mohly s sebou vzít pouze 4 skříně na šaty, pro každou postel se slánníkem, noční skříňku a 2 židle. Společné stoly z konventu, 2 malé stolky, 3 šicí stroje, nějaké kuchyňské nádobí a náčiní. Vystěhovaly jsme jen hovornu a klauzuru, jinak muselo vše zůstat netknuté, aby prý se nerušil provoz ústavu.

Tak se tedy splnilo zajištění stěhování veškerého movitého majetku? Veškeré zařízení, tak pracně vybudované, zásoby paliva, krmiva, obilí, celé zařízení Dětského domova a odborné školy. Vše bylo vyvlastněno bez nejmenší náhrady. Klíče od spíže převzala zmocněnkyně se všemi zásobami. Nám byly povoleny potraviny pro první pobyt v cizině a odvoz masa a sádla z jednoho vepře. V hospodářství zůstalo: 2 koně, 4 krávy, 3 jalovice, 2 telata, 2 kozy, 2 ovce, 4 vepři a 8 selat, 7 kachen, 9 hus, 2 morky, 40 slepic, 3 úly včel. Z mrtvého inventáře: 5 vozů, 2 sáně, bryčka, triér (zemědělský stroj na rozdělování semenných směsí), žací stroj, brány, pluhy, sečkovice, kolečka, postroje, plečka, řepák, pařák, kotel, decimálka, pila, zahradní nářadí atd. Na půdách: 4 fůry sena, 10 fůr jetele, 25 fůr slámy, dále 90q řepy, 4q kukuřice, 10q pšenice, 20q žita, 8q ječmene, 10q ovsa, směska aj. Brzy po odjezdu sester pole ve výměře 7 ha a celé hospodářství převzalo JZD. Podrobný inventář věcí byl zaslán do Bohosudova dne 2. listopadu 1950.

K přestěhování byla dána k dispozici 3 malá nákladní auta, k pomoci několik dělníků z továrny Vašišatky. Celá akce probíhala za dozoru místní policie, 2 členů StB z Gottwaldova. Přišli i 2 krajští sociální referenti, kterým záleželo mnoho na tom, aby sestry odvezly co nejméně. Dokonce jim pohrozili otevřením osobních zavazadel! Domnívali se, že některé sestry cení více svou dosavadní činností než řeholní život a že pod tíží neblahé perspektivy do budoucnosti odloží řeholní roucho a zůstanou jako státní zaměstnankyně s dobrým bydletem. Proto útočili zvláště na ty schopné a zdatné pracovnice

a slibovali vše možné. Některé sestry jim vůbec neodpověděly, jiné je odbyly. „To byste pak mohli přede mnou zrovna naplít!“ řekla jim sama představená a odešla.

Večer před odjezdem si vyžádali někteří občané vstup do kláštera, aby se rozloučili. Zvláště dojemné bylo loučení Msgre Vicenika, pana děkana Veselého a jeho stařícké maminky. Jak byly sestry až dosud statečné, neubránily se slzám, když viděly tolik bolesti upřímně se s nimi loučících duší. Jenom s dětmi se sestry už rozloučit nesměly.(...)

Ve 2 hodiny ráno 27. září 1950 celebroul v kapliče naposled pan kaplan Bystřický. Naposledy se tam sestry posilily Chlebem života, poděkovaly se slzami v očích za všechny přijaté milosti a odporoučely další svůj život mocné ochraně Nejvyššího a nebeské Matičky. S těžkým srdcem, ale odhodlaně opouštěly toto posvátné místo. Slova písně dozněla v tlumeném vzlykotu. Po odchodu sester byla kaple vystěhována a přeměněna ve společenskou místnost. Oltář a sochy umístěny v bojkovickém kostele, i mešní roucha, lavice odvezeny do Luhačovic. Milé městečko Bojkovice bylo pohřženo ve spánek, když sestry nasedaly s ručními zavazadly do připraveného autobusu. Nikdo o tom nevěděl, protože bylo rozhlášeno, že sestry odjedou ráno o 8. hodině. Za svitu měsíce, s modlitbou na rtech opouštěly sestry své dosavadní působiště, aby zmizely za noční tmy z místa, kde konaly jen dobro. Rychle se projelo městečkem, tu a tam se pootevřelo okno a ruce kynuly na rozloučenou. Myslí sester táhne vzpomínka na zakladatele P. Stanislava a Velectihodnou máti Augustinu Stuchlou (...).¹¹⁹

Návrat sester dominikánek

Návrat sester zpět do Bojkovic byl možný až po pádu železné opony, po zhroucení totalitního komunistického režimu v naší zemi. V kronice města z roku 1990 je zaznamenáno. „Konečně se může psát i v kronikách svobodně a pravdivě i o církevních a duchovních věcech“.

„KLÁŠTER - 5. listopadu 1990 přišly sestry dominikánky opět do Bojkovic – po přestávce 40 let. Působily v Bojkovicích od 1. ledna 1930, kdy převzaly péči o sirotky v malém domku č. 177. Tento domek jim věnovaly nevlastní sestry Filomena Viceníková a Albína Kepertová v r. 1929 s přáním, aby byl v domě zřízen útulek pro sirotky s názvem „Útulek svatého Václava“. V té době již zde i se svou matkou vychovávaly 17 sirotek. Brzy byl pro větší počet dětí domek nedostačující. Proto se již v roce 1932 pomýšlelo na stavbu nového ústavu, ale pro nedostatek finančních prostředků byla stavba odložena.

¹¹⁹

Dějiny sirotčince a konventu sester dominikánek v Bojkovicích, s. 65-68.

P. Stanislav Viceník, bratr zmíněných sester a převor Otců dominikánů v Uherském Brodě, se všemožně snažil získat dobrodince.

Se stavbou nového ústavu se začalo 22. července 1936. Již 2. září 1937 bylo uděleno stavební a hygienické povolení k používání dokončené novostavby. Byl v ní umístěn sirotčinec, sociální škola a odborná škola pro ženská povolání. Sestry pracovaly v Útulku do 27. září 1950, kdy byly úředně vypovězeny a převezeny do soustředovacího kláštera do Bohosudova v severním pohraničí.

V následujících letech mladší sestry pracovaly v severočeských továrnách, starším členkám České kongregace sester dominikánek byl v r. 1951 úředně vykázan pobyt v soustředovacím benediktinském klášteře v Broumově. Přes několikeré úsilí v minulých letech o získání některého z domů kongregace ve vnitrozemí, aby se mohly sestry přemístit z kamenného broumovského opatství, nikdy se to nepodařilo.

Teprve zákonem ze dne 19. července 1990 č. 298 byl kongregaci vrácen klášter Bojkovice č. 537 a 540 se zahradami. Do té doby zde byl výchovný ústav pro chlapce. Již před zveřejněním zákona jednaly sestry s odborem školství KNV v Brně i s ředitelem ústavu v Bojkovicích. Bylo dojednáno zrušení ústavu a předání majetku kongregaci. 4. 6. 1990 byla podepsána písemná dohoda o dočasném bezplatném užívání od 1. 7. 1990. Ale již 25. 6. 1990 sem přišly tři sestry, aby řídily opravy domu. Brzy k nim přibyly další. Dům byl značně poškozený: okna rozbitá, kliky polámané, stěny a dveře s mnoha ranami, ucpané odpady atd. Ve druhém poschodí bylo třeba zbourat všechny příčné zdi a postavit nové. Ve dvou poschodích zřízeny koupelny. Bylo potřebí velkého úsilí k opravě a úpravě znovu získaného kláštera. Sestry jsou vděčné mnohým dobrodincům a ochotným brigádníkům z obyvatel Bojkovic, kteří nezištně pomáhali sestřím v namáhavých pracích a starostech. Pomáhali i duchovní správci okolních farností, kteří svou radou a pomocí při nákupu potřebných součástí uspíšili obnovení kláštera. I příbuzní sester a brigádníci z okolních farností přispěli k tomu, že byly zednické a malířské práce dokončeny do té míry, že se do bojkovického kláštera 5. listopadu 1990 mohly sestry z Broumova nastěhovat. Nebyla však ještě hotova kaple a nátěry. Čekaly ještě opravy balkonů, střechy a okapových rour a náročná adaptace zahradního domu.

Následující neděli potěšila sestry početná návštěva zástupců města, což byli členové lidové strany, kteří přišli sestry přivítat a zůstali chvíli v srdečném pohovoru. Přáním občanů bylo, aby byl opět vztyčen na budově kláštera kříž místo toho, který byl za nesvobody zničen. Příčinil se o nově vztyčený kříž zvláště pan F. S. - I. zástupce starosty, který již dříve v pracích a starostech sestřím velmi obětavě pomáhal. Nyní

zhotovil skoro 4 m vysoký dřevěný kříž. Ten byl 1. prosince posvěcen a umístěn na věži kláštera. Osvětlen halogeny září o větších svátcích do okolí jako znamení spásy.

*Koncem roku 1990 rozhodlo vedení kongregace otevřít v Bojkovicích Dívčí katolickou školu. Byl získán souhlas arcibiskupství olomouckého, ministerstva školství i okresního školského odboru. Je to náročný plán pro rok 1991. Poněvadž hlavní činností kongregace byla od jejího založení před sto lety výchova a vyučování dívčí mládeže kromě činnosti charitativní, chtějí sestry přispět vyučováním a výchovou na této střední škole i dnes ke kulturnímu a morálnímu povznesení národa. Za tím účelem byla také v klášteře otevřena půjčovna hodnotných knih pro děti i dospělé.*¹²⁰

Pro úplnost uvádím, že Dívčí katolická škola dnes působí pod názvem Církevní střední odborná škola v Bojkovicích. Pro vzdálenější studentky mají zřízený domov mládeže. Je to střední škola, která během 25 let svého působení nepředává svým studentkám a studentům jen odborné znalosti a vědomosti, ale důraz je kladen i na jejich výchovu a přípravu do reálného každodenního života. Za to patří všem sestrám České kongregace sester dominikánek velké uznání a poděkování!

2.7 Kněz Aleš Josef Cihlář, kapucín

Nelze nezpomenout na skromného a milého člověka, řeholníka a obětavého kněze, který žil v Bojkovicích od r. 1961. Narodil se 29. června 1914; do řádu vstoupil (obláčka), 1. srpna 1934; věčné sliby složil 8. září 1938, kněžské svěcení přijal 5. července 1942. Pán si jej k sobě povolal 30. prosince 2008. Zemřel ve svých 94 letech, jako nejstarší muž v Bojkovicích. Při zádušní mši svaté byl hlavním celebrantem českobudějovický biskup Mons. Jiří Paďour¹²¹. Je pohřben do společného kněžského hrobu na hřbitově v Bojkovicích.

Do místního kostela sv. Vavřince v Bojkovicích docházel jako zpovědník, neboť byl zbaven státního souhlasu v roce 1954, kdy byl ve vykonstruovaném procesu odsouzen Nejvyšším soudem v Praze pro trestný čin velezrady ke 12 letům vězení. Ve vězení v Leopoldově byl o vánocích v korekci s důstojným otcem Slámou a blahoslaveným Metodějem Dominikem Trčkou¹²², který však korekci nepřežil. Byl na cele i s dalšími význačnými církevními hodnostáři – arcibiskupem Otčenáškem, biskupem Zelou

¹²⁰ Kronika Bojkovic r. 1990, s. 196 – 197.

¹²¹ Mons. Jiří Paďour (4. dubna 1943, Vraclav – 11. prosince 2015, Prachatice) byl kapucín a dvanáctý biskup českobudějovický.

¹²² V r. 1952 odsouzen ve vykonstruovaném procesu na 12 let. Byl vězněm v Ilavě, na Mírově a nakonec v Leopoldově, kde v důsledku krutého zacházení a odeření potřebné léčky 23. 3. 1959 zemřel.

a blahoslaveným řeckokatolickým biskupem Gojdičem¹²³. Otec Aleš dostal svolení vypomáhat v bojkovické farnosti až v roce 1987, kdy byl farář František Boráň na operaci a neměl kdo, by jej zastoupil po dobu jeho nemoci. Přesto byl mezi farníky znám a kdo potřeboval jeho duchovní povzbuzení či sloužit na jistý úmysl mši svatou, tak se na otce Aleše s důvěrou mohl vždy obrátit. Po roce 1989 byl členem Konfederace politických vězňů a členem místní organizace KDU- ČSL. Zajímal se i o veřejné dění. Jednou mi řekl: „Slovo starosta vzniklo od slova starati se.“

Paní Anna Prchlíková, která se o něho v nemoci pečovala, sepsala o otci kapucínovi ucelenou vzpomínku. Z ní do textu vybírám pouze následující dvě části. Určitě stojí za přečtení celý příběh vzpomínky na tohoto kněze, neboť podává skutečný a reálný pohled na tehdejší dobu a život. Proto celou její vzpomínku vkládám do přílohy DP.

V sanatoriu v Pasece na Moravě

Po politické stránce bylo to i zde stále horší. I zde bolševici řádili, o všem rozhodovali, všemu poroučeli, měli svoji patientskou samosprávu s velikou mocí. Když jednou posílali jakousi mírovou rezoluci do Stockholmu, kterou měli podepsat všichni, včetně zaměstnanců, coby dobrovolně, nepodepsali 2 lidé. Bylo zle!! Po celém ústavu od rána do večera křičel rozhlas „Kněz v řeholním rouchu, zapřel Krista, zradil národ.“ „Sestra v řeholním rouchu, zapřela Krista, zradila národ“. (To byla ona dominikánka, které nosil sv. přijímání.) Na druhý den důstojného pána Aleše nebylo, odjel neznámo kam. Pan ředitel (otec mu hlásil, že jde pryč) mu rozmlouval, ať neodjíždí, že všechno přejde. On však trval na svém rozhodnutí, přerušil léčení a hned ráno jej nebylo. Také zmíněnou sestru si dominikánky odvezly.

Ptáte se, proč byl ve vězení?

Asi dva měsíce před smrtí jsem se zeptala, co bylo příčinou tak dlouhodobého trestu? „Andulko, tuto otázku mně nikdy nikdo nedal. Ale když to chceš vědět, tak ti to řeknu. Když jsem byl v Sušici, přišel ke mně jeden velice hodný pán (asi kapucín v bídě podporoval) se svojí dcerou, její kamarádkou a dvěma mladými mládenci. Tito hledali svobodu, Sušice byla blízko a důstojný pán jim pomohl. Byla to strašná doba, vždyť oni stříleli ty chudáky, jako zajíce v poli, všude ostnaté dráty, bylo to těžké. Tito dva mládenci se šťastně dostali na svobodu. Jednoho Američané poslali s armádou do Vietnamu, kde také zuřila válka. Chlapec zde padl a u sebe měl fotografii svého děvčete. To už bylo pět let

¹²³ Odsouzen v r. 1951 ve vykonstruovaném procesu za údajnou velezradu a špionáž na doživotí. Umírá 17. července 1960, v den svých 72. narozenin ve vězení v Leopoldově na následky mučení a krutého věznění.

od té doby na Šumavě. Zdálo se, že vše je v klidu. – Bolševici měli prosondovaný celý svět, našli toto mladé děvče a ta řekla, kdo jim pomohl k útěku. Když jsem řekla, že já bych to neřekla, on mně odpověděl: „Andulko, řekla bys.“ Z toho jsem poznala, že i jeho ve vazbě trápili. Protože nikoho dalšího nevyzradil (bylo prý v tom více hodných lidí), zatkli jej po pěti letech přímo v nemocnici v Novém Městě a odvezli do Plzně – Bory. Při soudu vzal všecku vinu na sebe; přitížilo mu na otázku, co říká na papeže: On: „Vážím si jej jako představitele Církve i představeného svého.“ Rozsudek – velezrada, Vatikánský špion = 12 let žaláře.¹²⁴

2.8 Vzpomínka na JUDr. Bohumíra Bunžu

Velmi věcný popis událostí, které postihly významného místního občana JUDr. Bunžu a jeho rodinu po roce 1948 najdeme v místním periodiku „Naše Bojkovsko“.

JUDr. Bohumír Bunža (1908 -1990), bývalý přednosta soudu a poslanec ČSR za stranu lidovou, se stal v roce 1948 obětí vykonstruovaného procesu státního soudu v Praze. Byl odsouzen za nepřítomnosti k trestu smrti a zbavení všech lidských práv. Jen několik stručných vzpomínek – útlé mládí prožil s matkou a mladším bratrem na malém hospodářství v rodném Bzenci, na Moravském Slovácku. Byla 1. světová válka, otec byl na frontě. První léta svobodné republiky prožil již na studiích reálného gymnázia za péče jeho strýce kanovníka Mons. Bohumíra Bunži a na právnické fakultě Masarykovy univerzity. Právnickou a soudcovskou kariéru prožívá již v kruhu své rodiny, bohužel, v nesnadných dobách 2. světové války, ale opět na Slovácku – v Bojkovicích. Tam byl šťasten. Měl rád tento líbezný kraj, plný tradice, krojů a písní. Jeho šťastná, mírumilovná a veselá povaha nesla charakteristiku tohoto kraje. Měl rád tamní lid a snažil se ve své funkci pomáhat, jak mohl. Svou pomocí i často zachránil životy, zvláště v době řádění gestapa. Byl oblíben a nebylo divu, že hned po osvobození byl povolán k vyšší službě – do poslanecké sněmovny. Bohužel, po třech letech tato služba po únorovém puči končí a musí se pro svou bezpečnost s vlastní rozloučit. Útěk byl velmi dramatický. Prvních 20 let zůstává bez rodiny, která žije dále ve vlasti. Zapojuje se jako reprezentant Československé strany lidové do Křesťansko-demokratické unie střední Evropy a pracuje v jejich střediscích v Londýně, Paříži, New Yorku a Římě. Později rozšíří své působení do světové Unie ve Střední a Jižní Americe. Mimo politickou činnost byl aktivním účastníkem krajského života, nejdříve v Evropě a později v New Yorku. Vždy se toužil opět podívat

*do své rodné vlasti a bylo mu to dopřáno. Krátce před svou smrtí v roce 1990 s celou rodinou navštívil s velkou radostí své milované Slovácko.*¹²⁵ Tolik vzpomínka jeho manželky paní Růženy Bunžové.

Po jeho útěku ve vagonu s uhlím za hranice nebyl život paní Bunžové, která v Bojkovicích zůstala se dvěma malými dětmi, vůbec snadný. Připojím vzpomínku, kterou jsem slyšel od své maminky. Jednou, když p. Bunžová vycházela z fary a nesla obyčejnou tašku, tak k ní přiskočil jeden člověk. Začal ji urážet a napadat, že z fary přenáší granáty. Když pak obrátil její tašku, tak se vysypaly brambory. Rodina p. Bunžové, po roce 1948, žila ve velké bídě.

JUDr. B. Bunža, umírá 27. listopadu 1990. Svého osvobozujícího rozsudku Městského soudu v Praze, ze dne 3. února 1992 se nedožil. Zastupitelstvo města Bojkovice udělilo 19. prosince 2000 JUDr. Bohumíru Bunžovi Čestné občanství města Bojkovice in memoriam. Paní Růžena Bunžová, která dnes žije v USA a v červenci tohoto roku bude slavit 100 let, osobně převzala toto ocenění a do pamětní knihy města zapsala: *Jsem velmi potěšena a zároveň dojata touto poctou mému manželovi. Vděčná Růžena Bunžová.*

Dnes se nachází v Muzeu Bojkovska stálá expozice, k památce tohoto bojovníka za lidská práva a spravedlnost JUDr. Bohumíra Bunži.

¹²⁵

3 Farář František Boráň – období 1970 - 1989

Po přeložení pana děkana Josefa Veselého do výslužby byl ustanoven duchovním správcem farnosti kněz František Boráň, rodák z blízké obce Kladné – Žilína, farnost Luhačovice. Narodil se 25. listopadu 1919, na kněze byl vysvěcen 29. června 1948 v Olomouci Otcem arcibiskupem Josefem Karlem Matochou. V pondělí, na svátek sv. Cyrila a Metoděje měl v Luhačovicích primici. Kazatelem byl sám arcibiskup J. E. Dr. Josef Matocha, který to primiciantovi slíbil ještě před svým jmenováním.¹²⁶

Působil v Předmostí u Přerova. Pak v letech 1951 – 1956 v diecézi litoměřické. Do Bojkovic přišel ze Svitav, kde působil dvanáct let jako kaplan a současně jako duchovní správce farnosti Vendolí. Ačkoliv dekret byl vystaven hned k 1. říjnu 1969, mohl se ujmout nový duchovní správce správy farnosti až 26. října 1969 o svátku Krista Krále, z důvodu nemoci děkana Haitmana ze Svitav.¹²⁷

Ve SOkA Uherské Hradiště je uložen tento posudek na Otce Františka Boráně, kooperátora ve Svitavách, psaný ve Svitavách 17. ledna 1958: „*V listopadu 1957 ustanoven kooperátorem ve Svitavách. Je nesmělý, už od příchodu na okres, jakoby zakřiknutý. V průběhu žňových prací vybízel několikrát v kostele věřící, aby se starali o včasnou sklizeň úrody. Při volbách do NV v jednom kázání hovořil o jejich mírovém významu. Schůzi se nezúčastnil. K volbám se dostavil sám mezi 7 a 8 hodinou. K našemu zřízení má kladný poměr, který kromě svými názory projevuje občasnými mírovými kázáními. Zvláštní zálibu neprojevil. Žije sám a s nikým se nestýká. Po ustanovení ve Svitavách je ještě více uzavřen.*“¹²⁸

K životnímu jubileu 70 let Otcí Františkovi 23. listopadu 1989 píše olomoucký biskup Mons. ThDr. František Vaňák.

„+! *Carissime in Christo!*“¹²⁹

Svatá Kateřina Veliká je patronka Vašeho zrození pro tento život. Před 70 lety jste v tento její den spatřil světlo světa. A brzy nato se Vám dostalo milosti křtu, postupně daru víry a nadpřirozeného světla poznání, povolání a posvěcení ke kněžství. To všechno Vám dnes jistě přinutí k tichému a hlubokému prožití vděčnosti a díky Pánu Bohu. I já mu s Vámi děkuji. Ale chtěl bych poděkovat i Vám za věrný kněžský život a za všechno, co jste

¹²⁶ Mosaika, s. 8.

¹²⁷ Farní kronika II., s. 1.

¹²⁸ MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond ONV UH, inv. č. 930, Osobní spisy duchovních – Boráň.

¹²⁹ Přeloženo - Milovaný v Kristu.

vykonal k slávě Boží, dobru církve a arcidiecéze a k prospěchu Vám svěřených lidí.

*Do dalšího života bych Vám ke dni Vašeho životního jubilea rád popřál dobré zdraví, pomoc a světlo Ducha svatého, abyste mohl s nadšením a rád plnit své kněžské povinnosti vůči Bohu a Vám svěřeným duším. On nechť Vás posiluje ve všech nesnázích. Kéž Vás chrání Panna Maria a svatá Kateřina a všichni Vaši nebeští přátelé. Pozdravuji Vás a rád Vám žehnám.*¹³⁰ Podepsán Mons. Dr. Fr. Vaňák.

Všemohoucí Pán ho povolává navždy k sobě v sobotu ve večerních hodinách dne 21. dubna 1990, v době kdy navštívil papež sv. Jan Pavel II poprvé naši vlast. V neděli 22. dubna byla většina farníků na setkání se Sv. Otcem na Velehradě a o této události jsme se dozvěděli na zpáteční cestě. Jeden farník poznamenal, že mu samou radostí z návštěvy papeže v Československu a na Velehradě puklo srdce.

Pohřeb milovaného Otce Františka Boráně, faráře v Bojkovicích, se konal v sobotu 28. dubna 1990 ve farním kostele sv. Vavřince. Hlavním celebrantem při zádušní mši sv. byl Mons. ThDr. František Vaňák¹³¹, arcibiskup olomoucký a metropolita moravský, který ve své promluvě řekl, že největší krásou a chloubou pěkného a vymalovaného kostela jsme my věřící. Po zádušní mši svaté, za doprovodu družiček a četné účasti místních farníků, byla rakev s tělesnými pozůstatky faráře Františka Boráně, převezena na hřbitově v blízkých Luhačovicích a pohřben je, dle svého přání, do rodinného hrobu.

3.1 Ateizace a postavení církve

*„Svědectví o deformacích komunistické justice, po řadu let stranou násilně utajovaná, byla rudou pálicí pečeti přitisknutou na ústa národa – pečeti, kterou zlomilo teprve pražské jaro. (...), definitivně sňala pečeť z úst národa po dvacetiletém umlčení teprve „něžná revoluce“ z listopadu 1989.“*¹³²

Příčin, proč jsme se ubírali po válce právě takovou to cestou, může být více. *„Máme sice ve svém státním znaku vznešené heslo „Pravda vítězí“, a přece ohromná většina z nás, kdyby byla upřímná, by si musela s Pilátem odpovědět: „Co je pravda“ - „Já to nevím, já jsem se o to málo staral.“ A proto je ostatní naše práce budování na písku*

¹³⁰ Farní kronika II., s. 50.

¹³¹ František Vaňák se narodil 28. 6. 1916 ve Vojtěchově. Na kněze byl vysvěcen 5. 7. 1941 v Olomouci. Plnost kněžské moci a služby přijal biskupskou konsekrací 26. 8. 1989 v Olomouci. Arcibiskupem ho jmenoval Svatý Otec Jan Pavel II. 21. 12. 1989. Ke svému Mistru a Pánu byl povolán 14. 9. 1991. Slavné vzkříšení očekává na Svaté Hostýně, kde byl 23. září 1991 pochován. Byl 13. arcibiskupem olomouckým po J. E. arcibiskupu Mons. J. K. Matochovi.

¹³² KRATOCHVÍL, Antonín: Žaluji I. – Svědectví a myšlenky o deformacích stalinské justice v Československu, s. 7.

*a my se musíme bezmocně dívat, jak se hroubí. Ani šest let strašlivé války nám nestačilo, abychom zase našli cenu lidského života a cenu míru, proto nyní tak lehkomyšlně zacházíme s vnitřním mírem mezi námi. Nenalezli jsme cenu člověka, protože jsme se nenaučili upřímně modlit Otče náš, a vyčíst z něho onu základní rovnost a bratrství a svobodu, kterou nám Kristus přinesl.*¹³³

V tomto období se ideologická propaganda zaměřila ještě více na pořádání veškerých volnočasových aktivit v neděli. Církev tak měla být postavena do situace přihlížejícího, jak se duchovní život postupně ve farnostech vytrácí a zaniká. Ateistická výchova byla hlavním pilířem všech spolků. Činnost v těchto spolcích měla zatlačit duchovní život plně do ústraní. Mladým lidem se měly naprogramovat volnočasové aktivity tak, aby chodit do kostela na zavedené bohoslužby nezbyl čas ani prostor. Všechny sportovní podniky se hrály v neděli dopoledne, tedy v době, kdy se slouží v kostelích nedělní mše svaté. V dokumentu Československého svazu tělesné výchovy ze dne 28. 11. 1981, uloženého ve fondu OV KSČ SOkA UH se píše: „(...) *Na okrese v minulém období bylo dosaženo podstatného zlepšení při pořádání hodových zábav, které již nejsou s průvody na církevní obřady. Postupně se také zvyšuje počet sportovních utkání a akcí pořádaných v době konání církevních obřadů, a to především pro mládež. Na základě dosažených výsledků, celkových potřeb i možností ČSTV se naše práce v tomto směru v dalším období zaměří na tyto úkoly: (...) 3. Organizováním tělovýchovných, sportovních a turistických utkání, turnajů a akcí v neděli dopoledne tj. v době konání církevních obřadů.*“¹³⁴ Podobnou hlavní náplň své činnosti nacházíme i ve školství: „*Návrh koncepce vědecko-ateistické výchovy v působnosti odboru školství na léta 1981-85. (...) – promyšlenou orientací volného času v době mimo vyučování odvádět žáky od církevních slavností a obřadů (...).*“¹³⁵ Tento hlavní koncept své „bohulibé“ práce byl obsažen snad ve všech tehdejších spolcích. Např. svaz žen: „*Výbor okresního ČSŽ zvýší účinnost působení na členky ČSŽ a přijímá následující úkoly: - v užší spolupráci se SRPŠ působit na mladé rodiče při přesvědčování k tomu, aby své děti neposílali do náboženství (vždy*

¹³³ VAŠKO, Václav: Neumlčená, Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce I., s. 251.

¹³⁴ MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond OV KSČ UH, inv. č. 467, Výsledky a koncepce vědecko-ateistické výchovy z r. 1980, k. 215, f. 44.

¹³⁵ MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond OV KSČ UH, inv. č. 467, Výsledky a koncepce vědecko-ateistické výchovy z r. 1980, k. 215, f. 33.

v měsíci květnu); - vést metodicky ZO ČSŽ k tomu, aby uskutečňovaly nedělní vycházky, dopolední programy a filmy pro děti. ¹³⁶

Já osobně si na tuto dobu velmi dobře vzpomínám, neboť jako žák jsem hrával za muže okresní přebor družstev v šachu. Bylo to v letech 1972 – 1975. Jednou, v neděli dopoledne, jsme hráli v Bojkovicích proti silnému soupeři, mužstvu ze Starého Města, na osmi šachovnicích. Jelikož jsem ministroval na hrubé mši svaté, před desátou hodinou jsem se nenápadně vytratil z hrací místnosti. Domácí, dospělí spoluhráči, mi tyto odchody sice tolerovali (ale nadšeni nebyli), přestože věděli, že dokáží v časovém limitu partii dohrát do konce. Hrávalo se systémem 40 tahů na dvě hodiny a pak hodina na dohrávku, pro každého hráče. Když jsem se vrátil ze mše svaté, byly šachové figury k mému údivu seřazeny v základním postavení a soupeř mi pogrataloval k vítězství. Když jsem se zeptal spoluhráčů, co se stalo, tak mi řekli, že jak jsem odešel, soupeř potáhl tah. Když jsem se nevracel, tak si to rozmyslel, tah vzal zpět a zahrál jinak. Tohoto si všiml kapitán hostujícího mužstva, muž v důchodovém věku, pan Chrástek. Důrazně vyčínil svému dospělému kolegovi a šachy na šachovnici rozbořil. Můj soupeř je pak postavil do základního postavení. Po této příhodě pak moji spoluhráči již bývali při mém odchodu klidnější. Byly však i případy, že se jelo se k soupeři již před osmou hodinou, neboť utkání začínala vždy v 9° hodin. Pak se využívala možnost účasti na večerní mši sv. v Uherském Brodě.

Na Slovácku, ale určitě i jinde, se většinou věřící mládež při sportovních a jiných akcích, konaných v neděli, snažila účastnit bohoslužeb, nakolik to jen bylo možné.

Rovněž si dobře vzpomínám, že všechny výroční členské schůze místních spolků, počínaje od včelařů, zahrádkářů a chovatelů, přes filatelisty apod., až po veškeré sportovní oddíly ČSTV, se konaly vždy v neděli dopoledne. Zkrátka, neděle bývala nejvíce nabytým dnem.

V kronice města ohledně farnosti z roku 1969 – 1989 nic nenacházím. Uvádím záznam až z roku 1989, a to proto, že posledním tajemníkem ÚV KSČ byl právě bývalý ministrant z Bojkovic. O své ministrantské službě mi sám řekl při posezení na zámku v srpnu 1991, které se konalo po pohřbu Antonína Slavíčka, bývalého předsedy MěNV v Bojkovicích v letech 1976 – 1986 a poslance ČNR. Tento předseda byl mezi místními lidmi velmi oblíben. Osobně se zasloužil za dobu svého funkčního období mimo jiné

¹³⁶ MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond OV KSČ UH, inv. č. 467, Výsledky a koncepce vědecko-ateistické výchovy z r. 1980, k. 215, f. 41.

hlavně o rekonstrukci a obnovu již velmi chátrajícího se zámku Nový Světlov. Po roce 1989 se Antonín Slaviček vrátil na radnici města. V komunálních volbách, konaných v listopadu roku 1990, kdy kandidoval jako samostatný nezávislý kandidát, získal velký počet hlasů. Na ustavujícím zasedání zastupitelstva města v prosinci roku 1990 byl zvolen do vedení a Rady města Bojkovice, kde zastával až do své smrti funkci neuvolněného místostarosty.

Vraťme se však k záznamu v kronice: *„Tak jako na jiných místech naší vlasti po 17. listopadu 1989 tak i v našem městě se začalo utvářet občanské fórum, a to jak v místních podnicích, tak i v samotném městě. Situace zde byla o to komplikovanější, že po mimořádném zasedání ÚV KSČ se do jeho čela dostal zdejší rodák Karel Urbánek, což mnoho našich občanů značně ovlivnilo. První protestní akcí byla vyhlášena celostátní generální stávka dne 27. 11. 1989, která se v Bojkovicích za účasti pracujících ze všech závodů uskutečnila před budovou Měst NV.“*¹³⁷ Jak ovlivnilo občany města, že Bojkovjan Urbánek se stal na chvíli tajemníkem ÚV KSČ, kronikář nerozepisuje, ale domnívám se, že zdejším komunistům ani na mysl nepřicházelo, že by jejich mocenské postavení mohlo být ohroženo, spíše naopak, mohli se o svého rodáka v budoucnu opřít a dosáhnout ještě lepšího postavení.

V tomto třetím období se můžeme řídit již zápisy faráře Františka Boráně v pamětní knize farnosti – „Farní kronika II.“

3.2 Pastorage

Otec František byl osobně velmi skromný a na vinici Páně velmi pracovitý. Jeho kázání byla pro věřící povzbudivá. Např. jednou vyprávěl příběh o zločinci, který byl odsouzen k trestu smrti. K vykonání tohoto trestu mělo dojít, až když začne znít zvon. Zvoník tahal vší silou za provaz od zvonu, ale ten nezněl. Když vyšel ke zvonu, tak uviděl matku odsouzeného, jak drží zakrvácenými dlaněmi srdce zvonu. Když se jí pak zeptali, co ji k tomu vedlo, tak odpověděla, aby o pár chvil prodloužila svému synovi život. A dál Otec František rozvedl, jak nás všechny nekonečnou láskou miluje a za nás prosí naše nebeská Matka, Panna Maria.

V záznamu farní kroniky z roku 1969 se uvádí: *„Pokud se týká náboženského života farnosti, není, a jak vysvítá ze záznamů z dřívějších let i z ústního sdělení farníků, ani dříve*

¹³⁷

Kronika města r. 1989, s. 147.

*nikdy nebyl na výši. Nový administrátor byl udiven, jak málo věřících zde pravidelně přijímá sv. svátosti. Ač do farnosti přišel z pohraničí, musel konstatovat, že tam ke svátostem přistupovalo více lidí než zde – a co zvláště je zarážející je skutečnost, že u svátostí téměř nevidět mužů a mládeže. Školní děti, kterých bylo ve šk. roce 1969-70 přihlášeno do náboženství 294, ale docházelo asi z 85% a pravidelně na nedělní mši sv. jich bývalo asi 75%, tyto školní děti přišly ve velké většině k předvánoční sv. zpovědi a sv. přijímání a pak k velikonočním sv. svátostem až na nepatrné výjimky z posledních tříd všechny. V sobotu před IV. adventní nedělí a v sobotu před VI. postní nedělí vypomáhali zpovídat dp. P. Valentin Rafaja z Pitína, P. Josef Gabriel z Nezdenic a P. Aleš Josef Cihlár, kapucín kněz mimo službu z Krhova. Kromě toho chodili věřící v adventu a o postě k sv. zpovědi porůznu ve všední dny, hlavně však v neděli, nejvíce ovšem ve svátky.*¹³⁸

Od 1. ledna 1970 byly zavedeny i v naší farnosti bohoslužby podle nového liturgického řádu, když věřící před tím byli na ně připravováni jednak výkladem nového mešního řádu, jednak praktickým nácvikem. Pro věřící byly vytištěny brožury s novým mešním řádem, a tak nový mešní řád se rychle vžil. Vázl však nácvik nových nápěvů ke mši sv. podle návrhu Mgr. P. Josefa Olejníka. Bylo to tím, že odchodem dosavadního varhaníka pana Miloslava Veselého, bratra p. děkana Josefa Veselého, farní úřad neměl stálého varhaníka. O nedělích a o svatbách hrával pan učitel Alois Kolařík, na pohřbech pan Rachůnek, synovec pana děkana Veselého, zatímco pan Alois Navrátil zpíval na pohřbech. Chrámový sbor cvičil p. Rachůnek. Odchodem p. Miloslava Veselého přestaly zpívat zpěvačky na pohřbech. Místo zpěvu tak hrávala dechová kapela melodie náboženských písní.

Způsob přihlašování dětí do náboženství ve školním roce 1970/71 byl změněn v neprospěch církve. Podle směrnic ministerstva školství a kultury se podávaly přihlášky do hodin náboženství podepsané rodiči nebo jejich zástupci od 3. do 10. září u ředitelství ZDŠ. Přihlašovat se mohly pouze děti z 2. do 7. postupového ročníku, nikoliv žáci 8. a 9. tříd. S vyučováním se mohlo začít, až vyučující dostal pověření od Církevního odboru ONV, kterým se vykázal řediteli školy. Prakticky se začalo vyučovat až v posledním týdnu měsíce září. V Bojkovicích se vyučuje po třídách, v přifařených obcích je jedno oddělení po jedné hodině týdně. Žáci, kteří chodí do školy v Bojkovicích a jsou ze sousedních farností, jsou vyučováni ve škole svého bydliště. V jednom oddělení může být až 40 dětí.

Vyučuje se jedna hodina týdně. Ctihodné sestry a laické katechetky, které mohly ještě v minulém školním roce vyučovat, letos státní souhlas k vyučování náboženství nedostaly.¹³⁹

První sv. přijímání v počtu 42 dětí bylo 23. května 1971. Na přijetí sv. svátostí se připravovaly s velkou svědomitostí a nadšením. Dej Bůh, aby vytrvaly, píše ve farní kronice Otec František. Obvyklý průvod dětí v den 1. sv. přijímání od sloupu sochy P. Marie, který stojí ve městě nedaleko kostela, nebyl Odborem pro vnitřní věci ONV v Uh. Hradišti povolen. Zamítnutí žádosti o povolení tohoto průvodu sdělil farnímu úřadu Odbor kultury – církevní tajemník 12. května 1971 Zn. cír. 108/71 Do – 462. Tímto přípisem bylo rovněž oznámeno, že není možné použít veřejného prostranství pro konání průvodu Božího Těla, který byl po roce 1968 v Bojkovicích obnoven.¹⁴⁰ Průvod městem na svátek Těla a Krve Páně býval vždy velmi slavnostní. Byl doprovázen zpěvem a dechovou hudbou, nechyběly družičky, které sypaly lístky květin před nesenou Nejsvětější Svátostí. Průvod vycházel z kostela po hrubé mši svaté, a to ke čtyřem oltářům, zhotoveným farníky u barokních soch ve městě. První zastavení bylo na Podkostelí u sochy svatého Vendelína, druhé v ulici Sušilově u sochy sv. Jana Nepomuckého, třetí v ulici Mánesově u sochy sv. Floriána a čtvrté zastavení u sloupu Panny Marie na Mariánském náměstí. Pak se vracíval zpět do kostela. Obnovení této veřejné slavnosti se dočkali farníci až po roce 1989, kdy opět s původním baldachýnem neseným nad Nejsvětější Svátostí oltářní a čtyřmi praporci, na kterých jsou vyobrazeny: obraz Ježíše a Srdce Páně, obraz Panny Marie a Srdce Panny Marie, svatý Vavřinec a svatý Jiří, patroni kostela, mohli opět kráčet městem. Děkovat Bohu i vyprošovat požehnání pro všechny občany obce. Na čele průvodu je nesen opět kříž a zpěv písní z kancionálu doprovází dechová hudba, tak jako dříve.

Otec František zval na významné dny do farnosti kazatele, ale musel to opět povolit církevní tajemník okresu. *„V případě poutí, výpomoci při zpovídání či pohřbu v jiné farnosti apod. musel dotyčný kněz žádat patričního církevního tajemníka o povolení k náboženským úkonům mimo svoje působíště. Toto ustanovení bylo v trestním zákoníku doplněno o trestný čin porušení zákona o hospodářském zabezpečení církví – ve skutečnosti však o žádnou hospodářskou záležitost nešlo. Tento trestný čin byl spáchán již ve chvíli, kdy duchovní kterékoli církve, který v danou chvíli neměl státní souhlas,*

¹³⁹ Srov. Farní kronika II., s. 4.

¹⁴⁰ Srov. Farní kronika II., s. 5.

kdekoli, i v soukromém bytě, vykonal náboženský úkon, např. sloužil mši.“¹⁴¹ Na adorační den 15. května 1971 nedostal povolení k promluvě P. Jaroslav Janík, administrátor v Šumicích. Slavnost svěcení zvonů bylo plánováno na konec října roku 1971 a spolu se sv. biřmováním mělo být svým významem velikou náboženskou událostí pro celou farnost. Zvony však nebyly hotovy. Obětavost věřících při pořizování nových zvonů přesáhla všechna očekávání. „Dej Bůh, aby obě tyto události byly začátkem nového rozkvětu náboženského života farnosti. Přijď o Duchu přesvatý a rozezvuč všechna srdce k chvále Boží.“¹⁴²

V sobotu 17. července 1971 udělil kapitulní vikář prof. Josef Vrana v našem kostele sv. biřmování 442 biřmovancům. Byla to velká slavnost.¹⁴³ „P. Josef Vrana strávil krátkou dobu ve vyšetřovací vazbě na přelomu čtyřicátých a padesátých let. Ovšem svědčil rovněž jako svědek v procesu proti olomouckému světícímu biskupovi S. Zelovi. Od roku 1964 působil v Olomouci, mj. jako sídelní kanovník. V letech 1969-1973 byl olomouckým kapitulním vikářem. Dne 28. února 1973 byl jmenován apoštolským administrátorem olomoucké arcidiecéze - velký úspěch komunistického režimu. V roce 1985 obdržel nejvyšší státní vyznamenání Řád republiky. Biskup Msgr. ThDr. Josef Vrana zemřel v r. 1987 v Olomouci, ve věku 82 let.“¹⁴⁴

Dále se v kronice uvádí, že celkový počet žáků přihlášených do náboženství ve školním r. 1971-72 byl nižší než v předcházejícím školním roce. Bylo to v důsledku tzv. přesvědčovací akce třídních učitelů a ředitelství školy v Bojkovicích. V přifařených obcích tohoto „přesvědčování“ nebylo. Celkem přihlášeno 173 žáků. Bylo zjištěno, že děti mají dobrou vůli být na nedělní mši sv., ale poněvadž nešli jejich rodiče, nešly také. Škoda, že právě rodiče jsou často největší překážkou náboženské výchovy svých dětí, ke své vlastní škodě. Náboženský stav farnosti, zdá se, že se pozvolna zlepšuje. Je to jednak tím, že mnozí se z vlastní zkušenosti přesvědčili, že nic pozemského nedovede trvale uspokojit lidskou duši, jednak i tím, že do nově vystavěných sídlišť se stěhují i lidé z vesnic dosud nábožensky zachovalých, a to se pak projevuje zvýšenou účastí na službách Božích i u vánoční a velikonoční sv. zpovědi a sv. přijímání.¹⁴⁵

Slavnost svěcení zvonů, která byla plánována na konec října roku 1971, musela být

¹⁴¹ Srov. BALÍK, Stanislav; HANUŠ, Jiří: Katolická církev v Československu 1945-1989, s. 26-27.

¹⁴² Farní kronika II., s. 6.

¹⁴³ Srov. Farní kronika II., s. 6.

¹⁴⁴ Srov. BALÍK, Stanislav; HANUŠ, Jiří: Katolická církev v Československu 1945-1989, s. 95.

¹⁴⁵ Srov. Farní kronika II., s. 7.

několikrát odložena, neboť zvony nebyly hotovy. „Při jednání na odboru kultury ONV v Uh. Hradišti, církv. odd. bylo dáno povolení, aby zvony mohl posvětit pan kanovník Vojtěch Král z Kroměříže a slavnostní kázání aby měl P. Alois Šimoník, administrátor ve Stříbře, o. Tachov, místní rodák (jednání bylo 26.4.) Průvod při svěcení se konat nesměl. Svěcení bylo povoleno na prostranství u kostela.“¹⁴⁶

Svěcení zvonů se konalo v neděli 14. května 1972 za veliké účasti věřících z místní farnosti i ze sousedních farností o 15. hodině odpoledne před hlavním vchodem kostela. Až po svěcení byla vlečka se zvony dopravena pod kostelní věž. Ačkoliv celé dny před tím neustále přšelo a i neděle, den svěcení, byla chladná a deštivá, po 13. hodině se najednou udělal silný vítr, který v okamžiku rozehnal husté mraky a tak naproti všemu očekávání svěcení se konalo za krásného slunného počasí, které potrvало až do večera.

Při slavnosti svěcení nebylo kmotrů, ani kmotr zvonů, neboť svěcení se konalo přesně podle nové agendy. Jen symbolicky bylo dáno najevo, že zvony patří celé farnosti tím, že po kněžích na zvony poklepaly i družičky z jednotlivých obcí farnosti, a to z Bojkovic Helena Zajacová a Iva Mazálková, ze Bzové Markéta Pijáčková, z Krhova Ladislava Novotná. Hodinu po svěcení již bylo slavnostní vyzvánění zvonů. První vyzvánění, nejmenším zvonem, bylo za zemřelé z Bojkovic, druhé, prostředním zvonem, za zemřelé kněze - rodáky z bojkovické farnosti, třetí, největším zvonem za zemřelé z přífařených obcí a poslední, nejdlejší vyzvánění všemi zvony za duše v očistci.¹⁴⁷

Poutní slavnost sv. Vavřince se v Bojkovicích tradičně slavila jednoduchým způsobem, tj. nebyl zván odjinud ani kazatel ani celebrant, poněvadž ani cizí kazatel ani celebrant nedostali k těmto funkcím státní souhlas od OCT.¹⁴⁸

„V důsledku tzv. administrativních opatření opět se snížil počet dětí přihlášených do náboženství, a to ze 173 (ve šk. r. 1971-2) na 149 (ve šk. r. 1972-3).“¹⁴⁹

Rodiče, kteří se nedali ředitelstvím školy „přesvědčit“ a přihlásili své dítě do náboženství, byli přesvědčováni od správy závodu, kde jsou zaměstnáni, aby přihlášku vzali zpět. To se dělo i během školního roku, takže některé děti, které pravidelně chodily do náboženství, najednou přestávaly do náboženství docházet.

Dne 3. června 1973 bylo první sv. přijímání 38 dětí ze třetích tříd. Bylo žádáno

¹⁴⁶ Farní kronika II., s. 8.

¹⁴⁷ Farní kronika II., s. 9-10.

¹⁴⁸ Farní kronika II., s. 12.

¹⁴⁹ Farní kronika II., s. 12.

na církevním odboru ONV, aby při zpovídání před prvním sv. přijímáním mohl vypomoci jako jiná léta P. Josef Gabriel, administrátor z vedlejší farnosti Nezdenice, avšak tato žádost byla zamítnuta. Farnímu úřadu bylo rovněž oznámeno Církevním odborem ONV, že nebude nadále možné, aby ve farnosti vypomáhal P. Josef Aleš Cihlář, kapucín, t. č. Krhov, zaměstnaný jako skladník ČSD v Bojkovicích, s odůvodněním, že není v duchovní správě. P. Cihlář vypomáhal při vánoční a velikonoční zpovědi.¹⁵⁰

„Způsob přihlašování žáků ve školním roce 1973-74 byl stejný jako minulý rok. Bylo použito i stejných metod ze strany ředitelství škol, a tak počet přihlášených žáků opět poklesl – ze 149 na 113. Dne 3. března 1974 byl v kostele čten společný pastýřský list biskupů a ordinářů ČSSR, kterým se zavádí nový postní řád, upravující církevní zasvěcené svátky a páté církevní přikázání o velikonočním sv. přijímání se mění v tom smyslu, že je možné nyní je splnit kdykoliv v roce (aspoň jednou za rok se zpovídat a aspoň jednou za rok přijmout Nejsvětější svátost oltářní).“¹⁵¹

Zájezdy na poutní místa v roce 1974, konané v uplynulých letech, nebylo možno uskutečnit, poněvadž pro tyto účely nebyly k dispozici autobusy ČSAD. Způsob přihlašování do náboženské výuky žáků ve školním roce 1974-75 byl opět změněn, a to v tom smyslu, že tyto přihlášky se podávaly na ředitelství škol již do 25. června. Způsob doručení přihlášky ani její text nebyl stanoven, přesto však někde trvali na osobním doručení rodiči. Mnohé přihlášky poslané doporučeně byly rodičům doporučeně posílané zpět s poznámkou, že jsou neplatné, aniž by důvod neplatnosti byl nějak označen. Při osobní návštěvě rodičů na ředitelství školy jim bylo sděleno, že např. na přihlášce chybí rok narození dítěte, nebo že je přihlašují do výuky římskokatolického náboženství a pod.¹⁵²

U prvního sv. přijímání bylo 11. května 1974 celkem 20 dětí. Povolení k výpomoci při zpovídání před prvním sv. přijímáním se nedávalo. Způsob přihlašování dětí do náboženství na školní rok 1975-76 byl stejný, jako roku minulého. „Podle sdělení ONV – církevního oddělení v Uh. Hradišti celkový počet přihlášených je 46 dětí, z toho 42 v Bojkovicích a 4 v Bzové. (Podle seznamu poslaného ředitelstvím ZDŠ v Bojkovicích, celkový počet dětí přihlášených do náboženství je tam 48.)“¹⁵³ „Pokud se týká náboženského života farnosti od poslední vizitace, v podstatě se nic nezměnilo. Zatímco

¹⁵⁰ Srov. Farní kronika II., s. 13.

¹⁵¹ Farní kronika II., s. 15.

¹⁵² Srov. Farní kronika II., s. 17.

¹⁵³ Farní kronika II., s. 18.

účast na bohoslužbách zůstala přibližně stejná, do náboženství bylo přihlášeno ve školním roce 1975-76 o 11 dětí méně proti minulému školnímu roku. ¹⁵⁴

O přijetí jak na střední školu, tak na vysokou nerozhodovaly na prvním místě vědomosti a talent dotyčného uchazeče, ale stranický aparát v obci. Ten měl hlavní slovo o přijetí či nepřijetí. Pokud dotyčný žadatel neobdržel kladné stanovisko tohoto stranického orgánu, nepomohlo ani odvolání. *„Jestliže dříve někteří rodiče nepřihlašovali děti do náboženství proto, aby děti dostaly na školy vyššího stupně, nyní tyto děti již neposílají ani do kostela – a tím méně ke svátostem, a někteří z rodičů proto i sami přestali chodit do kostela. Stal se i případ, že chlapec musel přestat ministrovat, aby se jeho sestra mohla ucházet o přijetí na vysokou školu.* ¹⁵⁵

„Od 15. do 25. června 1976 podávali rodiče písemné přihlášky dětí do náboženství u ředitelství ZDŠ. Ačkoliv ve vyhlášce ministerstva kultury se výslovně praví, že forma písemné přihlášky ani způsob jejího doručení škole se neurčuje, zdejší ředitelství ZDŠ /ředitel Přemysl Herinek, rodák z Květné/ uznávalo za platnou jen takovou přihlášku, kterou jeden z rodičů přinesl osobně. Pokud našel nějakou chybu, tak je na poslední možný platný den rozesílal poštou zpět a pak bylo již pozdě. Nebylo také možné, aby do náboženství chodily děti, u nichž jeden z rodičů je straníkem. Děti, které chodí do náboženství nebo do kostela, taky zakoušely často výsměch i od dětí, které do náboženství a do kostela nechodily. Ve školním roce 1976-77 bylo přihlášeno do náboženství jen 29 dětí.

Společná sv. zpověď, kdy zpovídá více zpovědníků, měla být v roce 1977 v sobotu před 4. adventní nedělí. „Souhlas ke zpovídání od ONV – círk. dostal jen P. M. Kunc z Pitína, zatímco p. děkan Josef Veselý souhlas neobdržel. (Zn.: círk. 392/77/Do – 434 Uh. Hr. 7.12.77). ¹⁵⁶

V důsledku toho, že farář František se stal i správcem farnosti Nezdenice, bylo nutno posunout v roce 1977 hrubou mši svatou. Z původní desáté hodiny na ½ 11 hodinu, neboť v 9 hod. bývala mše sv. v Nezdenicích. ¹⁵⁷

V letech 1978 až 1979 se náboženský život ve farnosti, jak uvádí Otec František, v podstatě nelišil od let předcházejících. Potěšitelný byl růst počtu komunikantů, a to

¹⁵⁴ Farní kronika II., s. 20.

¹⁵⁵ Farní kronika II., s. 20-21.

¹⁵⁶ Farní kronika II., s. 24.

¹⁵⁷ Farní kronika II., s. 24.

nejenom o nedělích, ale i ve všední dny. Snad to bylo i v důsledku toho, že si věřící začínali uvědomovat, že počet kněží se stále zmenšoval a stále více farností zůstávalo bez kněze. Počet svatých přijímání za r. 1978 přesáhl čísla 6.000, oddavek bylo 20, křtů 50 a pohřbů 32.¹⁵⁸

Do výuky náboženství bylo ve školním roce 1979-80 přihlášeno 30 žáků, oproti 16 žákům minulého roku. Počet stoupl v důsledku toho, že některé slabé třídy ze sousední obce Pitína byly přeřazeny do Bojkovic. Mnozí rodiče nepřihlašovali své děti do náboženství z obavy, že by se pak nedostaly na vyšší školy. Z téhož důvodu někteří přestali chodit do kostela. „U těch, kteří vytrvávají, se náboženský život prohlubuje, jak je ostatně poznat i z růstu sv. přijímání, jejichž počet se od r. 1969 víc než zdvojnásobil. Kéž by – Deo danke – se stali evangelním kvasem, který prokvasí celou farnost, aby žila horlivým náboženským životem!“¹⁵⁹ U prvního svatého přijímání 3. července 1979 bylo 10 dětí. Počet sv. přijímání za r. 1979 byl 7.320, svateb 16, křtů 53 a pohřbů: 25.¹⁶⁰

O roku 1980 Otec František píše: „*Náboženský život farnosti byl zhodnocen v zápise r. 1978 a zůstává v podstatě stejný i pro r. 1980. Poněvadž možnosti extenzivní duchovní správy jsou omezeny, je nutno působit více intenzivně, tj. prohlubovat náboženský život u těch, kteří vytrvávají i za ztížených okolností. Počet těch, kteří denně přistupují ke stolu Páně, opět vzrostl, stejně tak i o nedělích. Škoda jen, že u rodičů často chybí náboženské uvědomění a pak, buď z lhostejnosti, nebo z obav, nepřihlašují děti do náboženství.*“¹⁶¹

Ve školním roce. 1980 - 81 bylo přihlášeno do náboženství 30 dětí. U 1. sv. přijímání 8. června bylo jen 9 dětí. Dne 29. 3. byla velikonoční sv. zpověď - vypomáhal P. Kunc z Pitína, stejně tak i v době adventní před 4. nedělí adventní. Věřící byli vedeni k tomu, aby se nespokojovali s „nárazovým“ přijímáním sv. svátostí, ale aby chodili k sv. přijímání pravidelně při mši sv. a sv. zpověď si vykonali průběžně, nejlépe měsíčně, jak k tomu vybízel sv. Otec Jan Pavel II. Dne 18. května se konala v kostele oslava 60. narozenin sv. Otce. Po dohodě se státními úřady! Stanoveno, že při mši sv. toho dne za sv. Otce vstupní modlitba má být za něho, dále přímlyvy ve mši sv. a na konec papežská hymna – nic více. Nebylo dovoleno vyvěšovat prapory.¹⁶² Ve farnosti bylo

¹⁵⁸ Farní kronika II., s. 27.

¹⁵⁹ Farní kronika II., s. 28.

¹⁶⁰ Farní kronika II., s. 28-29.

¹⁶¹ Farní kronika II., s. 30.

¹⁶² Farní kronika II., s. 30.

v r. 1980 12 oddavek, 36 křtů a 5 pohřbů. Sv. přijímání 7.815.¹⁶³

Dne 2. ledna 1980 měl v Bojkovicích pohřeb P. Alois Heřman Šimoník, C Cons. Nar. 21. dubna 1920 v Bojkovicích., zemřel 27. prosince 1979 v nemocnici Gottwaldově. Naposled byl duchovním správcem u sester ve Štípe jako důchodce. Pohřbíval ho P. Jan Krist, kanovník z Trnavy u Gottwaldova, kázal kanovník Josef Veselý. Účast kolem 50 kněží. Pohřební obřady byly také ve Štípe. Tam byl hlavním celebrantem O. biskup.¹⁶⁴

Náboženský život farnosti v r. 1981 byl v podstatě stejný jako v r. 1980. Potěšitelné je, že roste počet věřících u Stolu Páně, což je charakteristické pro celou arcidiecézi, jak vykazují statistiky. Deo Gratias!¹⁶⁵

Na Velký pátek zemřel pan Alois Zábojník, který ve farnosti pečlivě zastával funkci kostelníka. Pohřben byl za velké účasti farníků na Hod Boží velikonoční. Funkci kostelníka po něm převzal ochotně pan František Zálešák, rodák z Bánova.

Celý svět byl otřesen a přímo šokován atentátem na Sv. Otce Jana Pavla II, který na něho spáchal 13. května 1981 v 17.17 hod. při hromadné audienci na Svatopetrském nám. 23 letý turecký občan Mehmet Ali Agca. Zdravotní stav Sv. Otce, který se musel podrobit více než pěti hodinové operaci a ztratil 60% krve, byl kritický. (...) Podle jeho vlastních slov P. Maria mu zjevila, že: „Tentokrát ještě ne.“ Tak o tom referoval p. kardinál Tomášek po svém návratu z Říma. V celé Církvi se konaly modlitby za jeho uzdravení. Díky Bohu, Sv. Otec je zase úplně zdrav.¹⁶⁶

Dne 16. června 1981 bylo u prvního sv. přijímání 12 dětí. Dne 7. července byl v kostele malý koncert varhanní hudby v rámci Organologického symposia v Uh. Hradišti. Umělci byli z různých částí Čech, Moravy, Slovenska i ze zahraničí. Zahráli celkem 6 skladeb. Na varhany hrál vídeňský virtuos Karl Schütz a olomoucký Zdeněk Friedrich. Všichni hudebníci se o bojkovických varhanách vyjadřovali v superlativech.

Pro školní rok 1981-82 bylo přihlášeno do náboženství 41 žáků. Vyučování bylo ztíženo tím, že celý nižší stupeň ZDŠ je vyučován v sousedních školách, a to v Pitíně, Komni, Záhorovicích a ve Bzové. K tomuto přesunu vyučování do okolních škol došlo z důvodu havarijního stavu budovy 1. stupně základní školy.

V r. 1981 bylo ve farnosti 22 svateb, 45 křtů, 28 pohřbů a sv. přijímání 8.057.¹⁶⁷

¹⁶³ Farní kronika II., s. 31.

¹⁶⁴ Farní kronika II., s. 31.

¹⁶⁵ Farní kronika II., s. 32.

¹⁶⁶ Farní kronika II., s. 32-33.

¹⁶⁷ Farní kronika II., s. 33.

Rok 1982 je v kronice uveden následně: „*Je-li barometrem náboženského života farnosti účast na bohoslužbách Božích a zvláště u stolu Páně, pak náboženský život farnosti má vzestupnou tendenci. Bohu díky! Věřící jsou neustále povzbuzováni k aktivnímu křesťanskému životu, uvědomělé účasti na službách Božích a k pravidelnému přijímání sv. svátostí. Bolestně však postrádáme mládež a u sv. svátostí také muže.*“¹⁶⁸

Na 700. výročí smrti Anežky České byl čten v kostele společný pastýřský list biskupů a ordinářů ČSR. Dne 30. května bylo první sv. přijímání devíti dětí. Do náboženství přihlášeno 46 dětí. Poutní slavnost sv. Vavřince v roce 1982 byla velmi slavná. Zúčastnil se jí Otec biskup, který měl hrubou mši svatou, při níž koncelebrovali Dr. Dacík OP., pan kanovník Veselý, oba z Uherského Brodu a Otec František. Účast věřících byla impozantní. Otec biskup, jak sám řekl na závěr služeb Božích, odcházel od nás s těmi nejkrásnějšími dojmy. Za rok 1982 bylo ve farnosti 6 oddavek, 35 křtů a 40 pohřbů. Svátých přijímání 9149.¹⁶⁹

Rok 1983 měl po náboženské stránce stejný průběh jako léta předcházející. Laicizace života se projevovala i tím, že přibývalo těch, kteří měli oddavky jen civilní. Přibývalo rozvodů, ubývalo křtů i církevních pohřbů. Celkově je třeba říci, že převážně vytrvávaly rodiny, které se sem přistěhovaly z nábožensky zachovalejších farností. Z těchto rodin bylo také většina dětí, které chodily do náboženství. Ministranti již byli všichni z těchto rodin. Doba od velikonoc 1983 do velikonoc 1984 byla vyhlášena Svátým Otcem Janem Pavlem II. za mimořádný Svátý rok našeho vykoupení (1950 let od vykupitelské smrti Spasitelovy) s mimořádně velkými možnostmi získání plnomocných odpustků, s nimiž byli věřící seznámeni společným pastýřským listem biskupů a ordinářů ČSR. Ve farnosti bylo v roce 1983 11 oddavek, 28 křtů a 31 pohřbů. Sv. přijímání 9272.¹⁷⁰

V úvodu k roku 1984 v kronice stojí: „*Už nám vyrostla generace otců a matek, kteří neměli náboženskou výchovu, kteří z pravd víry znají málo nebo vůbec nic. A protože nikdo nemůže dát druhému to, co sám nemá, není u takových rodičů předpoklad, že by své děti vedli k Pánu Bohu. I když ojedinele takoví rodiče své děti přihlásí do výuky náboženství – snad ohledem na své rodiče – jestliže sami je nevedou a nevychovávali příkladem opravdového křesťanského života, pak je zde malá naděje, že takové děti vytrvají. Špatný příklad rychle všechno zkazí. Přesto je nutné rozsévat sítě Božího slova těm, kdo mají uši k slyšení, v důvěře, že jiný je, kdo rozsévá a jiný, který dává vzrůst. Boha*

¹⁶⁸ Farní kronika II., s. 34.

¹⁶⁹ Farní kronika II., s. 35.

¹⁷⁰ Farní kronika II., s. 37.

*není možno měřit lidskými měřítky. Současný stav náboženského života je růst zrna pod povrchem země. Kdy se ukáže to zrní jako osení, kdy bude mít stébla, kdy klas s mnohonásobným užitkem, to ví jedině ten, v jehož rukou je čas i věčnost, osudy jednotlivců i národů. Důvěřujeme v jeho moc, dobrotu, lásku a milosrdenství“.*¹⁷¹

V úterý Svatého týdne byla ve mši svaté udělována sv. pomazání. Účast byla nad očekávání veliká -90 věřících. Žádost, aby poutní kázání a hrubou mši svatou mohl mít pan kanovník P. Josef Veselý z Uherského Brodu, byla zamítnuta. Oddavek ve farnosti za rok 1984 bylo 21; křtů 35; pohřbů 32 a sv. přijímání 9387.¹⁷²

Rok 1985 začíná. „*Úvah o náboženském životě farnosti bylo v této knize již dost. Co však je stále třeba – stále naléhavěji o tom všem rozmlouvat s Bohem, jemu všechno s důvěrou odporoučet a při tom konat, co je v našich slabých silách. Kristovo království se uskuteční pozvolným vývojem, ovoce uzraje v dlouhých obdobích, které se zdají nám, pokolení lidskému, žijícímu jen krátkou dobu, příliš dlouhá. Bůh však počítá se staletími a tisíciletími“* (Antonín Huonder TJ. – *Jitro slávy*, str. 276).“¹⁷³

Dovolím si v této části poznamenat i průběh oslav na Velehradě, neboť toto historické a poutní místo je od Bojkovic vzdáleno cca 40 km a po skončení oslav byl kardinál Casaroli i v Bojkovicích. V rámci roku sv. Metoděje se konala nejdříve ve středu po slavnosti Zmrtvýchvstání Páně (10. dubna) pouť kněží na Velehradě. Byli přítomni všichni biskupové a ordináři ČSSR. S nimi koncebrovali i četní kněží, kterých se tam sjelo přes tisíc. Věřících bylo přes 10 000. Hlavní oslavy byly v neděli 7. července, kdy byla celostátní pouť věřících. Pouť věřících na Velehradě splnila, ba překročila všechna očekávání. Většina věřících byli mladí lidé, ze všech koutů naší vlasti. Velehrad víry rozkvétá vždy znovu a znovu. Ovace, které věřící připravili zástupci Svatého Otce, nebraly konce. Při mši svaté četl kardinál Casaroli poselství Svatého Otce v české řeči. Svatý Otec byl pozván panem kardinálem Tomáškem, ne však naší vládou – proto nemohl přijet. Věřící se dovolávali spontánně jeho návštěvy u nás. Svatý Otec věnoval bazilice na Velehradě krásnou zlatou růži jako projev své lásky k našemu národu. Jako zástupce vlády byl na Velehradě přítomen ministr kultury ČSR dr. Milan Klusák. Jeho projev při mírové manifestaci, která předcházela bohoslužbám, byl narušován projevy nesouhlasu. Slavnostní oběd po slavnosti na Velehradě byl na zámku v Bojkovicích. Hosté se zdrželi až do večerních hodin. Všem se v Bojkovicích velmi líbilo. Na nádvoří hrála krojovaná

¹⁷¹ Farní kronika II., s. 38.

¹⁷² Farní kronika II., s. 39.

¹⁷³ Farní kronika II., s. 40.

hudba, kroužek Světlovan, jehož členové rovněž v krojích, zpívali národní písně a předvedli místní starobylé obyčeje.¹⁷⁴

Dne 9. června 1985 bylo první svaté přijímání 11 dětí a 3. listopadu udělil Otec biskup 34 našim farníkům v kostele v sousední obci Pitín svátost biřmování. Křtů bylo 37, oddavek 25 a svátost nemocných 19. Pohřbů do země 36 a 2 kremace.¹⁷⁵

Dne 26. října 1986 bylo v kostele čteno provolání Otce biskupa „Věřícím v olomoucké arcidiecézi ke dni modliteb za mír.“ V pondělí se totiž v Assisi konaly u hrobu sv. Františka společné modlitby zástupců všech křesťanských i nekřesťanských náboženských vyznání modlitby za zachování spravedlivého míru ve světě. Pozval je svatý Otec Jan Pavel II. Ve farnosti bylo v roce 1986 28 křtů, u prvního sv. přijímání 14 dětí, 29 oddavek, svátost nemocných přijalo 14 farníků a 34 pohřbů a počet svatých přijímání 9 354.¹⁷⁶

Rok 1987 byl prvním rokem desetileté duchovní obnovy. Náboženský život ve farnosti byl v podstatě stejný jako léta minulá. Od 29. července do 4. září byl Otec František v nemocnici. Duchovní správou byl pověřen P. Miroslav Kunc z Pitína a P. Václav Vrba z Nezdenic. Když onemocněl i pan kanovník Veselý, dostal povolení vypomáhat řeholník Františkova řádu – Menších bratrů kapucínů – kněz Aleš Josef Cihlář OFM Cap. z Krhova, dosud bez státního souhlasu. V této situaci požádal P. Kunc Otce biskupa, aby zařídil pro P. Cihláře udělení souhlasu § 16 k výpomoci v duchovní správě v Bojkovicích a podle potřeby i v děkanství. Jihomoravský krajský národní výbor, Sekretariát pro věci církevní následně udělil státní souhlas podle § 16 pro farnost Bojkovice č. j. 420/434/ 1 – 87 z 30. 10. 1987, s právní účinností od 1. 11. 1987 P. Josefu Cihlářovi.¹⁷⁷

Poněvadž kostel v Bojkovicích byl konsekrován 28. června 1744 Jakubem Arnoštem z Lichtensteina, biskupem olomouckým, bude farnost slavívat posvěcení 28. června. Ve farnosti bylo v roce 1987: 30 křtů, u prvního sv. přijímání 11 dětí, 26 oddavek, 65 přijalo svátost nemocných, 36 pohřbů a podáno 9760 sv. přijímání. V pondělí 30. listopadu 1987 v odpoledních hodinách zemřel náhle ve své rezidenci v Olomouci Otec biskup Msgre Dr. Josef Vrana.¹⁷⁸

¹⁷⁴ Srov. Farní kronika II., s. 40-41.

¹⁷⁵ Farní kronika II., s. 41.

¹⁷⁶ Farní kronika II. s. 43-44.

¹⁷⁷ Farní kronika II., s. 45.

¹⁷⁸ Farní kronika II., s. 46.

V roce 1988 vyhlásil Svatý Otec pro celou církev Mariánský rok a věnoval našim věřícím „Denní modlitbu Církve“ - breviáře pro laiky. Naše farnost obdržela 20 kusů. Otec František podělil ty věřící, kteří se zvláště zasloužili o farnost a u nichž byl předpoklad, že se breviář budou modlit, což byla také podmínka, kterou stanovil Sv. Otec. V sobotu před Květnou nedělí a v sobotu před 4. adventní nedělí byla v našem kostele příležitost ke sv. zpovědi. Vypomáhal P. Miloslav Kunc z Pitína. Přihlašování dětí do náboženství pro příští školní rok bylo proti minulým létům pozměněno. Přihlášky dětí s vyznačením jejich jména, data narození, třídy a školy, kterou dítě bude navštěvovat, opatřené datem a podpisy obou rodičů a jejich bydlištěm, podávali se nyní na farním úřadě. Seznam takto přihlášených žáků se posílal dvojmo okresnímu církevnímu tajemníkovi, ten si jeden seznam ponechal a druhý zaslal ředitelství školy, kde byl žák vyučován. Další změna proti minulým létům byla v tom, že oddělení po jedné vyučovací hodině mohli nyní tvořit i jen dva přihlášení žáci. Byl-li počet žáků nad 40, stanovilo se další oddělení bez ohledu na třídy, které žáci navštěvovali. Počet takto přihlášených žáků do náboženství z naší farnosti byl 42, ze sousedních farností žáků, kteří dojížděli do školy v Bojkovicích, bylo sedm.

Věřící arcidiecéze, tedy i farníci bojkovičtí, po celý rok marně čekali na obsazení arcibiskupského stolce. Jednání mezi vládou a Vatikánem byla bezvýsledná. Ve farnosti bylo v roce 1988 37 křtů, 14 dětí u prvního sv. přijímání, 19 oddavek, 33 pohřbů a podáno 9760 sv. přijímání.¹⁷⁹

Rok 1989

Po svatořečení Anežky České 12. listopadu 1989 v Římě jsme prožívali v naší farnosti nepopsatelnou radost. Ti, kterým bylo dopřáno zúčastnit se kanonizace této světice, museli si k výjezdu obstarat řadu razítek. Můžu ale potvrdit, že to stálo za to. Říkalo se: „Svatá Anežka nám vyprosí svobodu.“ I když kardinál Tomko při své promluvě v Bazilice sv. Pavla za hradbami na ukončení pouti v Římě řekl, že nebude dlouho trvat a i u nás v Československu se brzy dočkáme svobody, nechtělo se mi tomu v tom okamžiku moc věřit. Neboť tak nastavený a zasítovaný politický systém, jaký jsem poznal, jak na pracovišti, tak i ve veřejném životě, kdy komunisté si byli stoprocentně jisti svojí mocí, se nedal určitě den ze dne změnit. Ale jak se říká: „Člověk míní, Pán Bůh mění!“ Nemožné, z hlediska lidského, se stává již 17. listopadu skutečností. Díky Bohu! Neuplyne ani půl roku a prezident Václav Havel vítá Sv. Otce Jana Pavla II. v Praze

¹⁷⁹

Farní kronika II., s. 48-49

památnými slovy: „Nevím, zda vím, co je to zázrak, ale nyní jej prožívám.“

„V roce 1989 bylo uděleno 19 křtů, u prvního sv. přijímání 11 dětí, sňatků 12, počet pohřbů 29, svátost nemocných přijalo 16 věřících a podáno asi 6000 sv. přijímání.“¹⁸⁰

3.3 Správa hmotného majetku

Farář František Boráň se vzorně staral o svěřený kostel a faru. Vykonal s pomocí Boží velké dílo. Nejenže sám vyřizoval všechnu písemnou agendu, ale i v manuální práci šel nám vždy příkladem. Například při opravě varhan odstraňoval škrábáním z barokní skříně nevhodnou hnědou barvu. Při opravě venkovní fasády farního kostela zhotovoval dřevěné podlahy potřebné pro stavbu lešení, otloukával starou fasádní omítku nebo odstraňoval škrábáním starou fasádní barvu.

Pořízení nových zvonů

Jeho první velkou akcí bylo pořízení nových zvonů, neboť se stále od zabránění kostelních zvonů pro válečné účely za 2. světové války zvonilo jedním železným náhradním zvonem. V roce 1970 začal pořizovat nové zvony pro kostel sv. Vavřince. *„Přípravy na pořízení nových zvonů tak pokročily, že bylo možno zadat ulití zvonů již za necelé tři měsíce od první sbírky.“¹⁸¹* Zhotovení zvonů bylo zadáno zvonařskému mistru ing. Rudolfovi Manouškovi z Prahy. Největší zvon bez hlavy a srdce váží 530 kg. Je sladěn do gis 1, prostřední zvon 340 kg – do ais 1, nejmenší 215 kg – do cis 2.

Velký zvon má na sobě obraz sv. Vavřince – text: „Svatý Vavřince, buď náš mocný ochránce“. Prostřední – obraz sv. Cyrila a Metoděje a text: „Otcové naši, svatí apoštolé, neopouštějte nikdy svého pole! Víře vždy věrni budou Moravané!“. Třetí zvon – obraz Panny Marie Hostýnské a text: „Vítězná Ochrano Moravy, zůstaň Matkou svému lidu.“ Na všech zvonech: Bojkovice L. P. 1972 a Ulili Rudolf a Květa Manouškovi, Zbraslav n/Vlt. A všechny tři zvony slouží dodnes.

„Farní úřad pomýšlel na to, dát odlít ze zbylého materiálu ještě čtvrtý zvon, ale na ONV v Uh. Hradišti nebylo k tomu dáno povolení s odůvodněním, že v Bojkovicích, je více potřeba nové fary než zvonů.“¹⁸² První akordy zvonů připomínají začátek chvalozpěvu *“Sláva na výsostech Bohu...”* *„Kéž tedy po dlouhá léta a staletí znějí ke cti a slávě Boží a zvěstují pokoj všem lidem dobré vůle! Deo Gratias!“¹⁸³*

¹⁸⁰ Farní kronika II., s. 53.

¹⁸¹ Farní kronika II., s. 3.

¹⁸² Farní kronika II., s. 10.

¹⁸³ Farní kronika II., s. 11.

Tři nové zvony byly dovezeny 12. dubna a slavnostně vysvěceny v neděli 14. května 1972.¹⁸⁴

Oprava fary

Nejlépe bylo postavit faru novou. Byly pořízeny stavební plány, ale stavební povolení uděleno nebylo. Proto bylo přikročeno v roce 1974 k adaptaci tamější farní budovy, která byla již v dezolátním stavu. Byly vyměněny okna i dveře včetně zárubní a vyspraveny omítky.¹⁸⁵

Výmalba kostela

K velkým generálním opravám, provedeným v r. 1975, patřilo vymalování kostela. Tato náročná práce byla uskutečněna v neuvěřitelně krátkém období od 8. května do 11. června (včetně). Provedl ji místní Komunální podnik – odbočka Okresního komunálního podniku v Hluku. Při stavbě trubkového lešení ochotně pomáhali – jako brigádníci - místní farníci z Bojkovic a z Krhova (chyběli ze Bzové). Někdy se dostavilo více než 30 brigádníků. Pracovali často dlouho do noci, aby malíři mohli pokračovat ve své práci příští den. Mše sv. po dobu malování kostela bývala až večer, v květnu po mši sv. bývala jen krátká májová pobožnost, aby se hned potom mohlo pokračovat ve stavbě lešení. Konečný úklid, několikanásobné umývání kostela byl proveden za hojné účasti žen a dívek. Rozpočet na opravu vymalování vnitřních omítek kostela vypracoval pan stavitel v. v. František Peléšek z Bojkovic s celkovým nákladem cca 72,5 tis. Kč. Hlavně díky brigádám nebyl tento rozpočet příliš překročen. Celkový náklad byl cca 80 tisíc Kč. Současně bylo opraveno i figurální okno nad hlavním oltářem, poškozené za 2. světové války výbuchem místní továrny.¹⁸⁶

Běžné opravy

Z běžných oprav církevních budov je třeba zaznamenat z let 1975 až 1976 oplechování střechy nad tzv. zpovědní kaplí (naproti sakristii), dále bylo pokračováno ve výměně okapových rour na kostele a byla opravena a natřena plechová střecha nad sakristií. Trubkové lešení zapůjčil Vlastimil Slabiňák, správce zámku v Bojkovicích, který tímto lešením vypomohl i při vymalování kostela.¹⁸⁷

¹⁸⁴ Farní kronika II., s. 8.

¹⁸⁵ Farní kronika II., s. 16.

¹⁸⁶ Farní kronika II., s. 19.

¹⁸⁷ Farní kronika II., s. 21-22.

Oprava varhan

Počátkem září 1977 byla zahájena oprava varhan, a to přípravou k restauraci barokní varhanní skříně. K varhanám bylo postaveno trubkové lešení a ve volných chvílích jsme odstraňovali škrabáním z barokní skříně varhan nevhodnou hnědou barvu, pod níž byl vzácný původní polychrom. „Tím ušetřeno dle odhadu vedoucí Uměleckých řemesel v Jihlavě Dr. D. Kozáryové částku Kč 40.000. Celkový rozpočet na restauraci varhan je cca 350.000 Kč.“¹⁸⁸

Ve dnech 9. - 11. října 1979 byl demontován mechanismus varhan a odvezen do varhanářské dílny IGRA v Praze k celkové restauraci. V kostele se používalo harmonia zapůjčeného z Nezdenic. Opravy varhan pokračovaly až do roku 1980, kdy byly opětovně smontovány a 27. srpna dokončeno ladění varhan. Závěrečná kolaudace proběhla 30. září 1980. Celkové náklady na restaurování varhan byly do konce roku cca 365 tis. Kč. Zbývalo dokončit polychromii varhanních skříní s basovými píšťalami. Ve vzdušnicích se našel zápis o datu, kdy varhany byly zhotoveny (r. 1731 – 32) – podepsán Josephus Bettler, Ottobeuren. Při těchto opravách byla nově položena podlaha kůru, lavice i nové dřevěné obložení na varhanních skříních.¹⁸⁹

Výkup stodoly a část dvoru

„MNV v Bojkovicích vykoupil v roce 1981 farní stodolu za Kčs 19.007,- a část dvoru na rozšíření silnice za Kčs 1.398“¹⁹⁰ -

Mramorová dlažba

Duchovní správce hodlal dát v roce 1982 do kostela novou mramorovou dlažbu, a proto začal se vzdálenými přípravami. Dne 16. června zde byla pracovnice KS SPPOP z Brna, ing. arch. Dvořáková. Byl pořízen zápis s podrobnými směrnicemi, jak se má při těchto pracích postupovat. Žádost o povolení kostelních sbírek na pořízení dlažby, odeslána 17. června 1982 na ONV UH tajemníkovi pro věci církevní byla zamítnuta přípisem z 21. června 1982 s odůvodněním, že teprve koncem r. 1981 byly ukončeny sbírky na zaplacení restaurování varhan a že není správné od lidí stále požadovat větší dary. Dlažba bude povolena, až farní úřad bude mít nahospodařeny nějaké finanční prostředky.¹⁹¹

¹⁸⁸ Farní kronika II., s. 25.

¹⁸⁹ Farní kronika II., s. 29-31.

¹⁹⁰ Farní kronika II., s. 33.

¹⁹¹ Farní kronika II., s. 35.

Plánování mramorové dlažby kostela nejprve bylo zamítnuto, pak přece povoleno – bez sbírek! V roce 1983 byl objednan mramor vračanský z Bulharska cca 260 m². V květnu a červnu byl mramor dovezen, rovněž písek a cement. Vlastní dláždění, které mělo být v srpnu a září, muselo být odloženo až na příští rok, neboť zaměstnanci Kamenosochařského závodu v Brumově-Bylnici byli ústředím podniku v Gottwaldově povoláni ke stavbě autoservisu ve Valašských Kloboukách.¹⁹²

Od 18. června do 6. července 1984 byly provedeny práce s kladením mramorové dlažby v kostele o celkovém nákladu cca 121 tisíc Kč. Uhrazeno z vlastních prostředků.¹⁹³

Zdvojení oken v kostele

Otec František v roce 1985 naplánoval zdvojení oken na kostele. Zdvojováním oken se uchrání figurální, resp. ornamentní výzdoba původních okenních skel, zalitých do olova již značně zvětralého a bylo současně vzdálenou přípravou k plynovému vytápění z důvodu zmenšení úniku tepla. Vhodný materiál byl ke koupi až ve třetím čtvrtletí. Železné okenní rámy zhotovil precizně pan Rudolf Marek z Nezdenic se spolupracovníky. Bylo rozhodnuto, že jejich osazení a zasklení bude při obnově fasády, s kterou plánoval farář František započít v roce 1986.¹⁹⁴

Oprava fasády kostela

V roce 1986 bylo započato s opravou fasády kostela. V květnu bylo zakoupeno trubkové lešení (1,3 sady), následně zhotovovány dřevěné podlážky, ale se stavbou lešení se mohlo započít až po poutní slavnosti, z důvodu, že žádný podnik neměl rezervní upinky a nástavce. Zakoupení spojovacího materiálu se podařilo až ze Slovenska. Barva, značky Avenarius i se základní emulsi – Vorgrund byla vyrobena v Pasově a odeslána jako dar z Vídně, od Mezinárodní Charity byla dovezena z Olomouce 28. dubna 1986. Jelikož bylo zapotřebí důkladné opravy - staré fasádní omítky, zdvojování oken, trojitě impregnace šindelové krytiny na věžích, opravy plechových střech nad oratořemi a následné nátěry i okapových rour - se práce protáhly až do roku 1988. Z důvodu nedostatku trubkového materiálu bylo lešení stavěno postupně, ale vždy tak, aby konečný nátěr na ucelených plochách jednotlivých stěn (východní, severní západní a jižní) nebyl přerušen. Celá oprava fasády kostela trvala od poloviny srpna 1986 do začátku listopadu 1988. Dne 5. listopadu byly tyto práce zdárně ukončeny a v neděli 6. listopadu po službách Božích jsme zazpívali radostné a vděčné Te Deum na poděkování, že tak náročné dílo bylo provedeno bez

¹⁹² Farní kronika II., s. 37.

¹⁹³ Farní kronika II., s. 39.

¹⁹⁴ Farní kronika II., s. 41.

sebemenšího úrazu nebo hmotné škody. Otec František poděkoval všem, kdo při opravách pomáhali, i těm ženám, které se staraly o občerstvení brigádníků.¹⁹⁵

Oprava ozdobné štuky na klenbě kostela

V neděli 18. září 1988 asi 3 minuty před začátkem ranní mše svaté spadla s velikým rachotem ozdobná štuky se stropu klenby v presbytáři, tam kde kněz slouží u obětního oltáře mši svatou. Právě o tyto tři minuty Otec František déle zpovídal. Hmotnost materiálu byla více jak 50 kg. Při dopadu štuky se vyvalil prach jako mohutný mrak. Rána byla tak ohlušující, že někteří vyběhali z kostela v domnění, že se zřítilo lešení, postavené k jižní věži kostela. Jiní zase, jak doznali, se chvěli po celou mši svatou. Duchovní správce však zůstal zcela klidný s vědomím, že je v rukou Božích. Možného velikého neštěstí při závěru mše sv. pastoračně využil. Ranní mše sv. té neděle začala se značným zpožděním, až po odstranění spadlého materiálu a utření prachu. Díky Bohu, že se nikomu nic nestalo. Ta, která jistě zvláštním řízením Božím, přišla ke sv. zpovědi na poslední chvíli, byla Marcela K. z Bojkovic. Ihned po neděli bylo v presbytáři postaveno lešení, instalována nová ozdobná štuky, zpevněná drátovou armaturou, připevněnou ke klenbě. Vadná byla i ozdobná štuky pokračující k hlavnímu oltáři. I ta byla vyměněna. Současně byl zpevněn i vítězný oblouk.¹⁹⁶

Zavedení vodovodu a plynového topení

Dne 25. srpna 1986 obdržel farní úřad povolení od ONV – církevní oddělení v Uherském Hradišti a 29. srpna 1986 od Arcibiskupství olomouckého instalovat ve farní budově plynové topení. Dne 7. září 1988 obdržel farní úřad od ředitelství plynáren povolení k zavedení plynového vytápění kostela. Ihned bylo započato s přípravami a v roce 1989, bylo realizováno.¹⁹⁷

¹⁹⁵ Farní kronika II., s. 43-48.

¹⁹⁶ Farní kronika II., s. 49.

¹⁹⁷ Farní kronika II., s. 48.

Závěr

Když si uvědomím, kolik utrpení přinesl zasvěceným osobám minulý komunistický režim: špinil jejich čest, ztratili veškerý majetek, byli vězněni a z něho se vraceli s podlomeným zdravím anebo se již nevrátili vůbec, napadá mě otázka, jak může někdo vůbec vyslovit, že církvi jde jen o svůj prospěch a jde jen po majetku. Na skutečných příbězích z této doby snad každý vidí a pochopí, že víra v Boha je to, co přesahuje pozemské majetky a statky. Proč by jinak tyto vzdělané osoby vytrvaly, když z lidského hlediska jim to nic dobrého osobně nepřinášelo, ba jen utrpení a posměch. Přes veškerou snahu svých trýznitelů však vytrvali, předávali pravé hodnoty a nám zanechali jasný příklad smyslu života. Jít cestou cti a oběti. Cestou nelehkou, ale cestou nejvyššího cíle života. Nebát se a každou situaci odevzdat do rukou Božích.

Určitě je správné zanechávat paměti nastupujícím generacím. Je potřeba se vracet do minulosti a učit se z ní, abychom se stejných chyb co možná nejvíce vyvarovali a nedávali tak možnost vzniku novému nedemokratického zřízení v naší společnosti. Nedemokratické zřízení přivádí nejen destrukci člověka a rodiny, ale i celé lidské společnosti. Takové zřízení nikdy a v ničem neposouvá společnost dopředu k prosperitě. Tam kde se ubíjí duch a totalita převezme opatř z rukou svobodě, přemění se postupně stát v klec s ustrašenými lidmi. Vytrácí se z národa čest, skutečná oběť a pravé lidství. Stále opakovaná lež otupuje a lidé zvlažní. Přizpůsobí a převálcuje postupně i lidi, kteří dostali od svých rodičů a vychovatelů v mládí správnou křesťanskou výchovu. To vidíme i dnes, že návraty ke kořenům nejsou tak samozřejmé a jednoduché.

Kde brali sílu kněží a zasvěcené osoby za komunismu, když vidíme jaká pokoření a utrpení snášeli? Přejde snad i na mysl otázka: „Kde byl Bůh? Proč to dopustil? Proč zdánlivě vítězilo zlo nad dobrem? Kde brali tyto bratři a řeholní setry takovou nadlidskou sílu, aby ve své víře nezakolísali?“

Při čtení knihy „365 dní s otcem Piem“ jsem na tyto otázky našel tuto odpověď: „Člověk hledá svého Boha, touží po něm, volá ho a není schopen nalézt ani jeho stopy. Zdá se, jako kdyby se Bůh před ním ukryl, jako by ho opustil. Nebojme se! I v takových chvílích je Ježíš s námi a vy zase s ním. Ano, skrývá se, skrývá, ale jenom proto, aby rozohnil naši lásku. Bůh pronikl a obstoupil celou jejich duši: Cum ipso sum in tribulatione (Jsem s ním v jeho soužení). Neboj se, Ježíš je s tebou a ty jsi s ním. A tato Boží pravda a láska nám dává ponaučení pro každého jednoho z nás v každé době. Tedy pokoj ducha je možno si udržet i uprostřed všech bouří tohoto života. Tento vnitřní pokoj spočívá

především v tom, že jsme svorní s bližním, jemuž přejeme dobro. Jsme usmířeni s Bohem prostřednictvím posvěcující milosti. Pokoj spočívá dále v tom, že jsme přemohli svět a že jsme dobyli vítězství nad zlým duchem i nad svými vlastními vášněmi. Pokoj, jež nám přinesl Ježíš, můžeme velmi dobře uchovat nejen tehdy, když je náš duch zahrnován hojnostmi útěch, nýbrž také tehdy, když je náš duch pokořen do hořkosti. Dokážeme-li si v takových situacích uchovat vnitřní pokoj, přivádí to nepřítel naší spásy k tomu, že skřípe zuby a vztekle běsní.¹⁹⁸

Další odpověď na tyto otázky mi přišla na mysl při homilii papeže Františka: „*Bůh není pouze Spravedlnost, ale také a především Láska (srov. 1 Jan 4,8). Všude, rovněž a především tam, kde vládne násilí, nenávisť, nespravedlnost a pronásledování, jsou křesťané povoláni dosvědčovat tohoto Boha, který je Láska.*“¹⁹⁹ Blahoslavení pronásledování pro spravedlnost, neboť jejich je nebeské království. (Mt 5,10) „(...)„*modlitba přemáhá zlo*“ a „*přibližuje nás k Bohu*“. Na druhém místě je pak potřeba „*pracovat pro mír*“. „*A mír*“, dodal, „*není dokument, který se podepíše a zůstane ležet. Pokoj je třeba uskutečňovat každý den!*“ „*Pokoj je řemeslná práce, kterou konáme vlastníma rukama, vlastním životem!*“ – *Jak se stát tvůrcem pokoje?* „*Zprvče: nikdy nepodléhej nenávisti. A pokud ti někdo ublíží, snaž se odpustit. Žádná nenávisť! Mnoho odpuštění! (...) A pokud nemáš v srdci nenávisť, pokud odpouštíš, budeš vítězem. Protože zvítězíš v nejnáročnější bitvě života, budeš vítězem v lásce. Právě skrze lásku přichází pokoj.*“²⁰⁰ Co oko nevidělo a ucho neslyšelo, co ani člověku na mysl nepřišlo, připravil Bůh těm, kdo ho milují. (Kor. 2,9).

V samotném závěru si dovoluji poděkovat jménem bojkovických farníků za všechny pokřtěné, sezdané i pohřbené, za všechnu starost o svěřený lid a Dům Boží. „Odplat’ Všemohoucí, Spravedlivý a Milosrdný věčný Bože, všechny zemřelé Otce – kněze, kteří působili v naší farnosti. Zvláště pak ty, kteří působili v Bojkovicích v době pronásledování církve v letech 1948 - 1989: P. Matouše Kroču, P. Josefa Veselého, P. Františka Boráňe a P. Aleše Josefa Cihláře OFMCap. Přijmi do svého království všechny zasvěcené osoby, které působile v Bojkovicích, zvláště pak řeholní sestry

¹⁹⁸ Srov. Gianluigi Pasquale, 365 dní s otcem Piem. Czech edition – Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří, 2008. ISBN 978-80-7195-248-0; s. 374-375

¹⁹⁹ Papež František, Bůh je mocnější a silnější než všechno – z homilie papeže při otevření Svaté brány, Bangui - Středoafričká republika; Radiovaticana [online]. [cit. 2015-11-29]. <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?i=22845>

²⁰⁰ Srov. Papež František, z promluvy k modlitebnímu bdění mladých při otevření Svaté brány, Bangui - Středoafričká republika; Radiovaticana [online]. [cit. 2015-11-29]. <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?i=22845>

dominikánky. Těm, kdo se podíleli na chodu domu Božího, pomáhali při opravách spojených s kostelem sv. Vavřince a všem, kteří se postavili na cestu Pravdy a předávali víru v době nesvobody, dej, Pane, věčné odpočinutí.“ Tyto statečné osoby byly svítilnami v době temna a dokázaly předávat největší poklady světa – víru a lásku, i přes veškerou nepřízeň doby. Deo Gratias!

„Není žádná situace, kterou by Bůh nemohl změnit.“ Papež František

Prameny a literatura

Prameny

Farní úřad Bojkovice:

Farní kronika: Pamětní kniha farnosti Bojkovice 1914 – 1946;

Farní kronika II.: Pamětní kniha, farní úřad v Bojkovicích 1969 – 1989

Fotoalbum dostupných společných fotografií prvního svatého přijímání od ročníku narození 1936, sestavila farnice Emilie Salátová

Mosaika: Vzpomínky Msgre Aloise Víceníka, faráře v. v.

Archiv České kongregace sester dominikánek v Brně:

Dějiny sirotčince a konventu sester dominikánek v Bojkovicích

Státní okresní archiv Uherské Hradiště:

MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond MěNV Bojkovice, inv. č. 1, Kronika města, 1. svazek, časový rozsah 1945 - 1950.

MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond MěNV Bojkovice, inv. č. 2, Kronika města, 2. svazek, časový rozsah 1951.

MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond MěNV Bojkovice, inv. č. 3, Kronika města, 3. svazek, časový rozsah 1952 - 1963.

MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond MěNV Bojkovice, inv. č. 4, Kronika města, 4. svazek, časový rozsah 1964.

MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond MěNV Bojkovice, inv. č. 5, Kronika města, 5. svazek, časový rozsah 1965 - 1971.

MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond MěNV Bojkovice, inv. č. 6, Kronika města, 6. svazek, časový rozsah 1972 - 1976.

MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond MěNV Bojkovice, inv. č. 7, Kronika města, 7. svazek, časový rozsah 1977 - 1980.

MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond MěNV Bojkovice, inv. č. 8, Kronika města, 8. svazek, časový rozsah 1981 - 1984.

MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond MěNV Bojkovice, inv. č. 9, Kronika města, 9. svazek, časový rozsah 1985 - 1987.

MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond MěNV Bojkovice, inv. č. 10, Kronika města, 10. svazek, časový rozsah 1988 - 1992.

MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond OV KSČ UH, inv. č. 464, Průzkum ateistické výchovy a činnosti duchovních 1953 – 1963, karton 215.

MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond OV KSČ UH, inv. č. 465, Situační zprávy na úseku církevní politiky 1960 - 1973, k. 215.

MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond OV KSČ UH, inv. č. 466, Přihlašování dětí do náboženství 1959 -1981, k. 215.

MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond OV KSČ UH, inv. č. 467, Výsledky a koncepce vědecko-ateistické výchovy z r. 1980, k. 215.

MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond OV KSČ UH, inv. č. 468, Protokoly s duchovními, kteří četli neschválený pastýřský list 1949, k. 215.

MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond ONV UB, inv. č. 345, Situační zprávy církevních tajemníků 1949 – 1954, k. 432.

MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond ONV UB, inv. č. 346, Činnost katolické akce 1949 – 1954, k. 432.

MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond ONV UB, inv. č. 347, Sledování religionity v okrese 1952 – 1956, k. 433.

MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond ONV UB, inv. č. 348, Poutě a procesí – směrnice 1950 – 1953, k. 433.

MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond ONV UB, inv. č. 349, Záležitosti církevních osob 1950 – 1954, k. 433.

MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond ONV UB, inv. č. 301, Náboženské společnosti 1949 – 1955, k. 379.

MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond ONV UB, inv. č. 350, Trestní postihy duchovních 1949 – 1957, k. 434

MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond ONV UH, inv. č. 923, Zprávy z farností 1961 – 1971.

MZA Brno, SOkA Uherské Hradiště, fond ONV UH, inv. č. 930, Osobní spisy duchovních – Boráň.

PRCHLÍKOVÁ, Anna. *Ze vzpomínek Anny Prchlíkové*. Bojkovice, 2009 (rukopis)²⁰¹

Naše Bojkovsko. [periodikum] Bojkovice: Město Bojkovice 1990-2016

Literatura

BALÍK, Stanislav; HANUŠ, Jiří: *Katolická církev v Československu 1945-1989*, vydalo CDK Brno, 2. vyd., tisk Havlíčkův Brod 2013, ISBN 978-80-7325-311-0.

HAVLÍČKOVÁ, Helena: *Dědictví*, 2. přepracované a doplněné vydání 2008, nakladatelství Poznání Olomouc, ISBN 978-80-86606-77-4.

JONOVÁ, Jitka, František Tomášek, kněz, katecheta, profesor a „ilegální biskup“: moravské působení Františka Tomáška, Uherské Hradiště: Historická společnost Starý Velehrad, 2014. ISBN 978-80-86157-43-6.

KRATOCHVÍL, Antonín: *Žaluji I. – Svědectví a myšlenky o deformacích stalinské justice v Československu*, nakladatelství Česká expedice ve spolupráci s nakladatelstvím DOLMEN Praha, 91-001-90.

KRATOCHVÍL, Antonín: *Žaluji II. – Vrátit slovo umlčeným*, nakladatelství Česká expedice ve spolupráci s nakladatelstvím DOLMEN Praha, 91-002-90.

KRATOCHVÍL, Antonín: *Žaluji III. – Cesta k Sionu*, nakladatelství Česká expedice ve spolupráci s nakladatelstvím DOLMEN Praha, 91-003-90.

PASQUALE, Gianluigi: *365 dní s otcem Piem*. Czech edition – Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří, 2008. ISBN 978-80-7195-248-0.

POKLUDA, Zdeněk: *Nový Světlov – Osudy zámku a jeho držitelů*, Bojkovice 2009, ISBN 987-80-254-5816-7.

VAŠKO, Václav: *Neumlčená, Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce I.*, vydal Zvon, Praha 1, rok 1990, ISBN 80-7113-035-4; ISBN 80-7113-000-1.

VAŠKO, Václav: *Neumlčená, Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce II.*, vydal Zvon, Praha 1, r. 1990, ISBN 80-7113-035-4; ISBN 80-7113-001-X.

²⁰¹ Autorovi DP laskavě zapůjčila autorka

Dokumenty z internetu

Papež František, Bůh je mocnější a silnější než všechno – z homilie papeže při otevření Svaté brány, Bangui - Středoafriická republika; Radiovaticana [online]. [cit. 2015-11-29]. <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?i=22845>

Papež František, z promluvy k modlitebnímu bdění mladých při otevření Svaté brány, Bangui - Středoafriická republika; Radiovaticana [online]. [cit. 2015-11-29]. <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?i=22845>

Seznam zkratek

CDK – Centrum pro studium demokracie a kultury

ct. – ctihodná, ctihodní

MAV NF – Místní akční výbor Národní fronty

MNV – Místní národní výbor

Msgre, Mons. - Monsignor

Mti – Milosti (oslovení)

NV – Národní výbor

OCT - okresní církevní tajemník

OFMCap, z latinského Ordo Fratrum Minorum Capucinatorum kapucíni.

Řád menších bratří kapucínů (též psáno Řád menších bratří).

OP – Ordo Praedicatorum – Dominikáni (Řád bratří kazatelů)

ONV – Okresní národní výbor

Vdp – veledůstojný pán

Textové přílohy

Kostel sv. Vavřince

Kostel sv. Vavřince je situován na vyvýšenině severní části města. Vede k němu dvojí kamenné schodiště. Byl postaven v letech 1651 – 1656 ve stylu pozdní renesance. V roce 1656 byl kostel vysvěcen. Zasvěcen byl sv. Vavřinci a sv. Jiří. Sv. Jiří proto, neboť tomuto světcovi byl zasvěcen malý gotický kostelík, ze kterého se dochovalo několik malých fragmentů. V místech dřívějšího kostelíka stojí nyní hraběcí hrobka Haugwitzů z roku 1835. Z půdorysné linie kostela vyrůstají po obou stranách čtyřboké 36 m vysoké hranolovité věže s mansardovým ukončením, pokryté šindelem. Hlavní loď u presbytáře je zastřešena sedlovou střechou s bobrovkou. Délka celého kostela je 40 metrů, z toho kněžiště má 13 m a hlavní loď 27 metrů. Šířka lodi činí 13 m a ve výšce 18 m je ukončena valenou klenbou.

V interiéru kostela můžeme vidět opravdové skvosty. Na stěně za hlavním oltářem - zhotoveným z různobarevného mramoru r. 1896 brněnským sochařem Janem Františkem Tomolou visí krásný barokní obraz Panny Marie s dvanácti hvězdami kol hlavy z r. 1743 od olomouckého malíře Josefa Pilze. Obraz znázorňuje P. Marii stojící na zeměkouli se sepjatýma rukama, pravou nohou zašlapává hada a kolem ní se vznášejí andělci. Na vrcholu obrazu Duch svatý sestupuje znázorněn jako holubice. Ve spodní části jsou sedící postavy sv. Jáchyma a sv. Anny. V kněžišti se dále nachází křtitelnice z červeného slezského mramoru, která byla věnována r. 1883 rytířem Vitalianem Fumagallim z Milána. V hlavní lodi vidíme na vítězném oblouku podobizny čtyř evangelistů: sv. Matouše s andělem, sv. Marka se lvem, sv. Lukáše s dobytčetem a sv. Jana s orlem. Ve vrcholové části oblouku je umístěna pamětní deska s nápisem, který v překladu znamená: „Léta Páně 1651 27. července založen je tento kostel za urozeného pána Gabryele Szerenyiho z Malého Szerenu a na Nowým Sweietlowie, Milotiszých a Kunewaldie J. M. Czy. Raddy, Skuteczného komorníka a královského nejwyszýho komorníka – Markrabstwy – Moravském a dostawen gest Léta 1656.

Na stropě kostelní lodi jsou čtyři nástrovní malby. První představuje Nanebevzetí Panny Marie, na druhé jsou znázornění moravskoslezští patroni: sv. Hedvika, sv. Jan Sarkandr, markrabě Vladislav III. a na Moravě působící svatí. Cyril a Metoděj, kteří uctívají korunovanou Pannu Marii. Třetí freska zobrazuje Hradčany se skupinou českých světců: uprostřed sv. Václav s praporcem, sv. Prokop s čertem, sv. Jan Nepomucký, sv. Vojtěch, sv. Ludmila, sv. Anežka Česká a v Čechách i na Moravě uctíváný sv. Vít.

V paprscích se nad skupinou vznáší královská česká koruna. Čtvrtá nástrovní malba nad varhanami představuje krále Davida, hrajícího uprostřed andělů na harfu. Malby zhotovil r. 1901 mnichovský mistr J. Schmidt.

Na stěnách lodi vidíme vzácné obrazy: kopii díla světoznámého malíře Fra Bartolomea z Florencie „Oplakávání Krista“, dar hraběte A. Bellegarda u příležitosti svého rozloučení s Bojkovicemi, olejomalbu od J. K. Handtkeho z r. 1760 znázorňující mučednickou smrt sv. Vavřince ležícího na rozpáleném roštu, na stěnách je rozmístěno 14 zastavení výjevů „Křížové cesty“ od J. Römanna z r. 1852. Na bočním oltáři sv. Josefa dominuje olejomalba tohoto světce od Josefa Zeleného z Brna z r. 1879 a na protilehlém bočním oltáři v hlavní lodi je umístěna olejomalba umučení sv. Vavřince z r. 1660 od Jiřího Czernocha. Vzácné barokní varhany jsou postaveny ve středu kůru. Mají 15 rejstříků a 472 píšťal. Středem prostorné lodi jsou umístěny ve dvou řadách dubové lavice z r. 1823. Pod kůrem se nachází lurdská jeskyně se sochou P. Marie a dvě zpovědnice.

Proslov k přivítání novokněze P. Oldřicha Otýpky

Důstojný pane primiciante! Má-li kdo dnes v Bojkovicích radost, že opět přichází nový dělník vinice Páně, aby v tomto starobylém kostele sv. Vavřince sloužil primiční mši sv., radujeme se zvláště my, kněží rodáci bojkovští. Mezi kněze rodáky bojkovské čítám všechny ty kněze, kteří se v Bojkovicích a ve farnosti narodili a byli v tomto kostele pokřtěni, ale i ty kněze, jejichž otec, nebo matka pocházejí z Bojkovic a v našem kostele sv. Vavřince byli pokřtěni.

Vás důstojný pane primiciante, čítám mezi ty druhé, Vaše maminka, rozená Michálková je rodačka z Bojkovic. Čítám-li za prvního kněze rodáka bojkovského – pokud jsem mohl zjistit – Josefa Smetanu naroz. 24. 12. 1744, který zde byl farářem od r. 1773 a jeho bratr Jan byl u něho kaplanem, jste v tom počtu kněží rodáků bojkovských třicátý druhý a primiční mši sv. budete obětovati jako dvacátý devátý. Snažil jsem se pro svou kroniku získat životopisy všech těchto kněží rodáků bojkovských a zjistil jsem, že všichni pracovali ze všech sil pro církev a národ – lid, z něhož vyšli - a tak šířili známost o rodném městyši Bojkovicích, všude tam, kde pracovali, a to nejen v naší arcidiecési, ale i v diecési brněnské, arcidiecési pražské, ba i na Slovensku. Zajímavo je sledovat jejich práci na vinici Páně. Všimněme si hned prvního z nich Josefa Smetany, který poměrně mlád zemřel v 37 letech a po 6 letech působení jako farář (zemř. 1779) a přesto za něho byly pořízeny barokové (barokní) sochy v městyši: sv. Florián, sv. Jan Nepomucký

a sv. Vendelín. U každého kněze jsou vyjmenovány jeho zásluhy. Následně proslov pokračoval. (...) Nezmiňuji se o živých kněžích rodácích bojkovských: prelátu Msgre Dru. Aug. Ozynulovi z Olomouce, nezmiňuji se o rodáku z přífařené Bzové P. Ireneovi Jaroslavu Jančaříkovi budovateli moderní nemocnice „Na Františku“ v Praze, nezmiňuji se o arcibiskupském radovi P. Jindřichu Koželuhovi, faráři v Hradčovicích, který vydobyl kostel a faru s rukou uchvatitelů československých v Chudobíně u Litovle, nezmiňuji se o budovateli Útulku sv. Václava v Bojkovicích, dominikánu P. Stanislavu Viceníkovi podpřevoru v Praze. Nechci déle unavovati vás všechny! Důstojný pane primiciante!

Vy jste třetí novokněz, jehož vítám jménem kněží rodáků, po svém příchodu do rodného městyse na odpočinek. První to byl, jehož jsem vítal v červenci 1940 P. Antonínek Polanský, chloubou církve, naděje vlasti, radost lidu, z něhož vyšel a podpora své staříčké matičky vdovy. Zahynul tragicky, zasažen střepinou granátu před farou dne 2. 5. 1945 jako kaplan v Napajedlích, když vítal naše osvoboditele z německého jařma. Byl pohřben za velké účasti obyvatelstva z celé farnosti a jak jsem se přesvědčil, ve výročí jeho smrti srdečně byl všemi oplakáván bez rozdílu. Druhý novokněz – bojkovský rodák, kterého jsem vítal 20. 6. 1943, byl Fra P. Heřman Alois Šimoník z řádu Těšitelů, vysvěcený v Českých Budějovicích. Tehdy německé násilí nedovolilo, abychom mu uspořádali primiční průvod z rodného domku. Přišel důstojný pan primiciant se svými rodiči, nejbližšími příbuznými a s místním p. kaplanem P. Václavem k faře, k prvnímu schodu, kde jsme ho čekali jak kněží spolubratři, tak družičky, sestřičky a věřící a uvedli jsme ho do kostela. Primičním kazatelem byl důst. pán P. Ant. Polanský, kaplan z Napajedel.

Dnes přicházíte Vy, třetí novokněz, třebaže jste se v Bojkovicích nenarodil. Prožil jste však v Bojkovicích u tedy Bertinky svá dětská léta, i do školy jste zde se svým bratrem Karlem chodil, dnes ovšem nemocným, rovněž knězem, známým spisovatelem a vydavatelem bibliofilských tisků. Přišel jste sem do chrámu Páně sv. Vavřince obětovati první mši sv., protože v tomto kostele nejen že byla Vaše maminka pokřtěna, ale v něm slavil své prvotiny před 35 lety, a to 13. července 1913, Váš strýček, místoděkan na Hradci u Opavy, vldp. František Michálek. Váš strýček byl kněz, patřící do řady kněží zapadlých slezských vlastenců, jak se nazývali neznající v duchovní práci oddechu, i když srdce mu vypovídalo a on u oltáře omdlával. Zemřel tragicky 18. 12. 1944 při návštěvě Milosrdných sestřiček ve Franciscaneu v Opavě, za náletu na Opavu.

Proč jsem Vám toto všechno o starších kněžích bojkovských rodácích vypravoval? Ukázal jsem Vám, jak jsme my staří kněží spojovali ve svém srdci lásku k církvi a vlasti,

jak jsme je obě milovali a za ně oběti přinášeli. Prosím, činite i Vy totéž. Milost Boží a duchovní radost svěcení Vás provázej! Buďte nám srdečně vítán a Vaše novokněžské pozhánání spočíň na bojkovické mládeži.

Přivítání P. Josefa Veselého

Mé přivítání nového faráře znělo: „Veledůstojný pane faráři! Je to už mým zvykem, že mluvím při různých slavnostních příležitostech za kněze spolurodáky, - žije nás dosud 9 – a za farníky, své krajany. Rovněž dnes při slavné Vaší instalaci, kdy uvede Vás luhačovský vldp. děkan jménem J. E. Nejdůstojnějšího p. arcibiskupa Dr. Josefa Matochy v úřad duchovního správce farnosti bojkovské, vítám Vás na prahu našeho starobylého kostela sv. Vavřince jménem 9 kněží spolurodáků a jménem i mých spolurodáků bojkovských - vašich farníků. Vítám Vás tím radostněji, Vás rodáka z Uh. Brodu, protože před 118 lety, totiž 14. 6. 1830, byl instalován v tomto kostele jako farář bojkovický rovněž Broďan, a to P. Antonín Novák, který byl synem uherskobrodského obuvníka. P. Antonín Novák byl vysvěcen na kněze r. 1810 olomouckým světícím biskupem hrabětem. Kolovratem a začal svou kněžskou kariéru jako kaplan v Bojkovicích u tehdejšího bojkovického churavého faráře P. Antonína Kampeho. Zemřel 1815. Nebyl dobře s patronkou, proto nedostal faru P. Novák, ale dostal ji uherskobrodský kaplan Furnier.

Tento uherskobrodský rodák, bojkovický farář P. Antonín Novák, byl knězem vzdělaným, jak dosvědčuje zachovaná jeho bohovědná knihovna a v našem museu máme jako památku na něho ukřižovaného P. Ježíše s jeho vlastnoručním podpisem. P. Novák byl v Bojkovicích farářem v těžkých dobách. V květnu r. 1831 zničily mrazy zasedlé ovoce, takže opadalo a i osení zmrzlo. Horší než mrazy bylo, že toho roku řádila v Bojkovicích cholera, která byla vojskem zavlčena z Asie přes Rusko a Polsko do Uher a z Uher na Moravu do Bojkovic. U nás v Bojkovicích se objevila 20. srpna 1831 a trvala zde do 31. 10. A zemřelo na ni 80 lidí. Městečko Bojkovice bylo úředně uzavřeno, nikdo nesměl ani do městečka, ani z městečka ven. Mrtví byli dáváni do rakve choleroými kleštěmi - jsou v museu - a původce kleští rychtář Šimon Koncer byl jimi jako první dán do rakve. Pohřby se konaly bez obřadů, bez výkropu a zvonění, aby se lidé nelekali, ba byly zakázány i veřejné bohoslužby. Od 11. 9. do 16. 10. 1831 v městečku bylo vidět ve dne i v noci jen spěchající kněze k nemocným, lékaře, který byl sem poslán z Vídně a hrobaře vezoucí na káře zemřelé na hřbitov. Tento nevítaný host cholera navštívil Bojkovice opět r. 1836, a to 18. srpna bylo první úmrtí, poslední 26. září 1836; celkem zemřelo ve farnosti

130 osob. Neúrodný rok byl zase v r. 1834 pro veliké sucho. Mnozí rolníci nekosili ani obilí, protože nenarostlo.

Nejen smutné události prožíval bojkovický farář P. Antonín Novák, ale i radostné. V r. 1836, a to v sobotu 9. 7. zavítal do Bojkovic na generální visitaci a k udělování sv. břimování olomoucký acibiskup Ferd. Maria hr. Chotek a v jeho průvodu bylo 16 osob. Z Bojkovic odjel v pondělí přes Rudice do Luhačovic. I v těchto těžkých dobách opravil farář Novák kostel zevně a uvnitř, pořídil na hlavní oltář svatostan a 8 dřevěných svícňů. – Zemřel poměrně mlád, dožil něco přes 50 let, asi 54. Zemřel 15. 3. 1841.

Veledůstojný pane faráři, proč k Vám o tom všeckém mluvím, v den Vaší slavnostní instalace? Jako uherskobrodský rodák a bojkovický farář P. Anonín Novák před více jak 100 lety ani v těžkých dobách pro Bojkovice nemalomyslněl, ale osvědčil se jako věrný a horlivý správce farnosti bojkovické, tak utěšujeme se i my, že i Vy, rodák z Uh. Brodu budete kráčet ve šlépějích svých předchůdců – bojkovických farářů Nováka, Sládka, Nesvadby, Jelínka a Kroče, pracujících pro čest a slávu Boží ku spáse nesmrtelných duší bojkovských farníků a k zvelebení našeho městečka Bojkovic, s přífařenými obcemi Krhovem a Bzovou, a tím budete pracovati k dobru naší vlasti. My zase slibujeme, že se budeme modliti, aby P. Bůh sílil Vás v těžké práci na vinici Páně. Buďte nám srdečně vítán a Váš příchod do Bojkovic budiž požehnán."²⁰²

P. Aleš Josef Cihlář, kapucín

„Jak těžké je psát o člověku, který patřil za 49 let života do naší rodiny. Přitom byste chtěl stručnost, a to já neumím. Nehledě na to, že už mám psát třetí kroniku. V mém věku 87 let se člověku chce už více spát než psát. Když už se k tomu odhodlám i když píši jenom na kolenou (jinak neumím), pak neznám čas, až se ozve hlava se svými bolestmi. Jak bych byla ráda, kdybych Vám místo psaní toto vše mohla povědět osobně a tak byla ušetřena bolesti mých vzpomínek, jakých náš důstojný pán musel prožívat. Čím sám toho o sobě mnoho neřekl, vždycky tam byla nějaká clona, i když jsem toho hodně věděla. Až poslední dny se mně rozplakal, to už více ležel. Nemohl už spávat, jeho těžký život mu šel před nevidomýma očima jako film. Já jsem jej hladila, konejšila, aby na to už nemyslel, že to už všechno bylo, teď se musíme snažit, aby mu bylo dobře. Za nějaký krátký čas, několika týdnů, zemřel jako Pánem naplánovanou smrtí v mém náručí, s nádherným pohledem kamsi do DÁLI. Trvalo to asi 5 minut, s několika krátkými výdechy, jistě viděl

²⁰²

Mosaika, s. 55 – 58.

už nádhernou věčnost a nechtěl by se vrátit na tuto zem, kde od narození měl tak těžký život. – Já jsem mu odplatila to, že moje maminka mu umřela v jeho náručí r. 1962. Měla jej velice ráda, on ji také. Měl zrovna narozeniny – tehdy byl svátek Nejsvětějšího Srdce Ježíšova. Právě ona, moje maminka, se za něj po celá léta jeho věznění modlila, aniž by jej znala. Když se vrátil, usilovala o to, abychom jej nechali u nás bydlet. Tak se stalo. Byla by to dlouhá historie na povídání a psaní, která by Vás asi nezajímala nebo unavovala.

Nyní o rodě, pokud o něm vím a o kom se důstojný pán zmiňoval. V chaloupce, kde se narodil, byl jeho dědeček s babičkou. Měli 2 dcery. Františku (Marii) a Josefu (maminku apod.) Františka byla křestní kmotrou, také se d. p. zmiňoval vždy jako, kmotřenka. Takže: Františka Cihlářová (zřejmě svobodná) 2 její děti Františka a Bohuslav a Josefa Cihlářová – syn Josef (náš důstojný pán). Všichni žili v malé chaloupce. Když zemřela jeho maminka, žil ještě dědeček a babička, ta jej vychovávala a dlouho žila. Na obrázku jde ještě v průvodu při jeho primici r. 1942. Víím, že dědečci mu dali rodnou chaloupku, aniž by věděli, co Pán Bůh pro něj chystá. Ten ji dal své sestřenicí Františce, provdané Obrové (Nač by mu také byla, když byl v klášteře?) V této chaloupce žila celá rodina Obrová + 4 děti. Zde se také vracival na krátké dovolené. Znala jsem také jeho bratrance Bohuslava (Slávka), povoláním řezník, bydlel v Proseči u Jablonce, jeho syn Slávek, číšník v hotelu „Koruna“ v Jablonci n/Nisou. (Onen bratranec už zemřel.) Kontakty už dávno žádné neměl, a já nic nevím. Když slyším jméno fotbalisty Cihlár (nějaký Klub v severních Čechách), napadá mne, zda-li to není potomek onoho číšníka, který měl 3 děti. Rodem hodná jeho sestřenice, jak se o ní samotné zmiňoval, žel Bohu znám, jak se ke „strejčkovi“, jak mu říkali – zachovali.

Když v roce 1950 zrušili bolševici kláštery, Pater Aleš působil v Sušici na Šumavě, kde dodnes mají na něj krásné vzpomínky. Pak následoval Broumov, kam mnoho řeholníků soustředili, potom krátkou dobu u Pomocných technických praporů? Komárno, brzy propuštěn pro dlouhodobý nález TBC. Vrátil se do Revečného. Protože byl evidován v lize proti TBC (tuberkulóze), často se nacházel na oddělení plicním Nového Města, Jevíčko atd. V roce 1951-52 tento „bradatý řeholník“ zakotvil v sanatoriu v Pasece na Moravě. Tato léčebna, velká budova, se nachází na úpatí Jeseníků, tehdy jenom mužská léčebna, pro 450 pacientů. Pouze 12 žen, coby kandidátky na operace, tehdy teprve ve vývinu tohoto léčení. Byl zde obětavý ředitel, žil tělem i duší pacientům, spolu s ošetřovatelkami, sestrami sv. Františka-františkánky. Všichni zažili od bolševiků nejedno příkoří. Do tohoto prostředí se tedy dostal jako pacient i Pater Aleš. Celkem zde byli 4 kněží, coby pacienti. Já, coby věčný „Pechfogel“, jsem zde pobývala bezmála 4 roky, kdy

mě čekala poslední, rozhodující operace, a to už čtvrtá. Pánu Bohu poručeno! Měla jsem 26 let. Večer, 2 hod. před operací, jsem utíkala ke všem 3 kněžím s prosbou o požehnání; byly 2 možnosti – život nebo smrt. Dp. Aleš dělal vždycky vše pořádně, poctivě, jak jsem dále v životě poznala. A tak si myslím, že jeho požehnání mělo vliv na mém uzdravení. Po operaci jsem jej viděla jenom ve dveřích pokoje, to jsem se vznášela kdesi mezi nebem a zemí. Postupně jsem ho viděla v kapličce při oltáři a také když denně donášel „Nejsvětější“ svátost oltářní spolupacientce, řeholní sestře dominikánce. Když při nějakém krátkém rozhovoru jsem se zeptala, odkud pochází, a on v legraci odpověděl „z opičích hor“, na konec z toho vyšla Českomoravská vysočina. Já jsem znala jenom jedno jméno a to místo bylo Revečná, kde jsme psávali našemu známému. Důstojný pán Aleš zvolal: „Ženská, odkud to znáte, vždyť to je moje rodná vesnice!“ – Všecko byla jenom náhoda.

Po politické stránce bylo to i zde stále horší. I zde bolševici řádili, o všem rozhodovali, všemu poroučeli, měli svoji patientskou samosprávu s velikou mocí. Když jednou posílali jakousi mírovou rezoluci do Stockholmu, kterou měli podepsat všichni, včetně zaměstnanců, coby dobrovolně, nepodepsali 2 lidé. Bylo zle!! Po celém ústavu od rána do večera křičel rozhlas „Kněz v řeholním rouchu zapřel Krista, zradil národ.“ „Sestra v řeholním rouchu zapřela Krista, zradila národ“. (To byla ona dominikánka, které nosil sv. přijímání.). Na druhý den důstojného pána Aleše nebylo, odjel neznámo kam. Pan ředitel (otec mu hlásil, že jde pryč) mu rozmlouval, ať neodjíždí, že všechno přejde. On však trval na svém rozhodnutí, přerušil léčení a hned ráno jej nebylo. Také zmíněnou sestru si dominikánky odvezly. Asi za 2 měsíce jsem se dostala coby rekonvalescentka do sanatoria do Sněžného – Buchtův Kopec, rovněž plicní léčebna.

Věděla jsem, že P. Aleš je asi v Rovečném. Napsal, že je docela šťasten mezi svými bradatými, je-li to možné, abych přijela. Mimo to byl v nedalekém Velkém Tresném náš dávný přítel a tak jsem spojila dobré s užitečným. Věděla jsem, že nikdy se do tohoto koutu Vysočiny už nedostanu, zdejší dobrý pan primář mně dal volno na 2 dny, sobota a neděle. Domluvili jsme datum, Rovečné v mé představě nebylo daleko, důstojný pán očekával u autobusu. Avšak „chyba lávky“. Tehdy autobusy v sobotu jely jen po dlouhých trasách. Vyjela jsem tedy brzy ráno a do Rovečného přijela až večer. Pochopitelně mě už nikdo nečekal a já v domnění, že mezi bradaté kapucíny na noc nemohu, v doprovodu jedné hodné paní, která měla cestu do Velkého Tresného, jsem se dostala do rodiny Blahoslava Šťastného, který mne za 10 let už také nepoznal. Každý jsme se nějak změnili, tím radostnější bylo povídání, skoro celou noc. Ráno mě Šťastný doprovázel do Rovečného; zde zůstal stát u zdi venku. Když jsem vešla do zavřeného, prázdného

kostela, důstojný pán šel po své mši sv. do sakristie, já potichu za ním. Udivený volal: „Člověče, kde jsi byla, tolik jsem se nachodil ke každému autobusu, tebe nikde.“ A tak dva spolužáky, téměř po 20 letech jsem musela já, z opačného konce Moravy přijet, aby se vůbec někdy naposled setkali. Při vzpomínání školních let mně říkal Šťastný: „Víš, ale on byl vždycky jiný, než my ostatní kluci. Jaký div, když od narození až po smrt byl jeden „těžký život“, jak on měl ve zvyku říkat. Důstojný pán mě nejdříve dovedl ke hrobu své maminky a pak jsme prošli vesnicí k jeho rodné chaloupce. Když jsem čekala, kdy uvidím ty ostatní „bradaté“, zavedl mne do chlívků, kde byly 2 kozy, které denně pásly. Byla zde tenkrát jenom jeho sestřenice s malou čtyřletou Mařenkou, ostatní byli za svou zábavou, byla neděle a tak byl klid. Vzpomínám si, že v chaloupce byla jenom kuchyňka a malá světnička, kde jsme my dva seděli u okýnka a pak venku za chaloupkou jsme leželi na nějaké malé loučce. (Později mně říkal, že to patřilo jeho tatínkovi.) Byl to začátek září, sice krásné počasí, až už kratší den, proto jsem se brzy odpoledne vracela nazpět, už vlakem. Viděla jsem, že při tak početné rodině jistě nebude lehké s jeho dalším žitím. Po příjezdu domů jsem vyprávěla, jak velebný pán spává na půdě, jak je to chudobná rodina atd. Posílala jsem mu měsíčně na mše svaté; až jednou mně jeho sestřenice napsala, že jej v nemocnici zatkli, abych už nic neposílala. Léta ubíhala, já věděla, že poslední vězení byl Leopoldov – trest 12let.

Moje slepá maminka (glaukom) se denně za něj modlila růžence, náš starý kněz ve své kapliče pokaždé mši sv. denně „za uvězněného P. Aleše“, ani jej neznal – dnes odpočívají vedle sebe. Když nastávaly první amnestie, psala jsem jeho sestřenici, aby urychleně podala žádost o jeho propuštění, byla jediná příbuzná, o které jsem věděla. Co v tom podnikla, to nevím. Ale vím, že hned v té 1. amnestii kněží byl propuštěn. Byl to květen r. 1960. Když jednou, brzy po propuštění, viděla jsem ve schránce dopis s jeho rukopisem, pištěla jsem radostí a volala: „Maminko, maminko, důstojný pán se vrátil!“ Maminka děkovala Pánu Bohu, staříčkový monsignor se už nedočkal, zemřel 2 měsíce před jeho příchodem.

Až P. Aleš obdržel nějakou provizorní legitimaci, mohl zavítat po prvé do našeho domova. Několik dní pobyl, zase se vrátil do Rovečného, aby si našel práci. Vše bylo marné. Zkoušeli jsme to i u nás, vše beznadějné. Věděla jsem, že v rodině sestřenice (i když byla k němu velice hodná), stále být nemůže, velmi jej také bolelo, když uslyšel výrok, že kněží jsou příživníci. A tak jsme hledali, hledali – bohužel, slabí křesťané, nepomohli, všichni měli strach - farář, ještě zavřený, něco musel udělat; hloupé řeči a my mlčeli.

Konečně se uvolnilo místo staničního dělníka na bojkovickém nádraží. (Psal se rok 1961.) Za tento ubohý plat několika stovek měsíčně nikdo nechtěl a nemohl dělat. P. Aleš zde nastoupil a dělal všecko, co poslední funkce vyžadovala. Přehraboval uhlí do lokomotiv, vyhazoval kanály, topil, zametal, čistil nádražní prostor včetně záchodů, staral se o kvítečka, které měl tolik rád. Byl tedy u nás v malé světničce v Krhově, 4 km od nádraží, kam denně dojížděl autobusem. Zde vydržel plných 15 let, až do svého důchodu. Práce tady měl hodně, často přišel značně unavený a říkával: „Dnes mne bolí ,čápata (nohy)“. Spolupracovníci jej měli rádi, vždycky se našel nějaký bolševik, který nemohl snést faráře, jiní si jej vážili, on všecko mlčky snášel, naopak jeho poctivou práci si cenili a sem tam přidali i nějakou korunu. Konečný jeho důchod 805 Kčs – můj 800 Kčs.

Duchovní souhlas církevních tajemníků neměl. Kněží v celém okolí jej znali a tak pomáhali jak na „bílo, tak i na černo“. Všude jej zvali, hlavně na zpovídání i v případě náhlého onemocnění kněze. Bylo to nebezpečné, jeho oběti neznaly meze. Doma si vždycky odsloužil mši sv. ve svém pokojíku hned ráno, než odjížděl do práce. Vracel se odpoledne a po krátkém odpočinku měl doma plno práce. Pod jeho rukama se u nás všemu dařilo. Náš dvorek byl plný růží, zahrádka plná květin, karafiátů, aster, to všecko sadil podle šňůry, no, měli jsme u nás květinový ráj, rovněž tak na poli. Nezapřela se v něm sedlácká krev! Po smrti mé maminky já a můj starší bratr jsme pracovali v obchodě, nově postavené budově vedle našeho domu. Obchod byl sice samoobsluha, ale práce o 2 lidech bylo nad hlavu. Také v této době nám velice pomáhal. V malé polední přestávce jsem rychle uvařila, na úklid už nebylo času. Když jsme přišli večer domů, všechno bylo v pořádku, v zimě nám zatopil, slepice mu zobaly pampelišky z rukou, jeho „miláček Bobík – psík“ - očekával autobus, který jel okolo, přiskočil před domem plot a 100 m utíkal mu naproti, doma mu sedával na klíně, rovněž tak „Kočáci“, jak na ně volával náš důstojný pán. Všecko měl rád – lidi, přírodu i zvířata. Za jeho životem bylo skryto tolik obětí a dobrých skutků, o kterých nikdo nevěděl. Byl příliš skromný a nesnášel chválu. Dnes mne to mrzí, že jsem nevytáhla od něj více, než to, co jsem viděla. Však ani nebylo času pro naše stálé bdění v obchodě. I tam se snažil pomoci a jednou, když přišel, říkal: „Lidi, doneste si sem lůžka, vždyť jste tu celý den, ani večer se vás člověk nemůže dočkat!“ – Tak málo jsme se navzájem užili. On to ale chápal, když mělo v obchodě vše správně „fungovat“, vyžadovalo vše mnoho času, práce, za malou mzdu. Co nám ale zbývalo? Když už několik let nám bolševici likvidovali naše živnosti a holé zdi nikoho neuziví?! A tak každému mocní tehdejšího světa způsobili strastiplné situace, kdo se s nimi neztotožňoval. Po smrti mé maminky, která byla už 10 let upoutána na lůžku, o kterou

jsme se s bratrem a naším důstojným pánem starali, pracovali jsme až do důchodu už ve zmíněném obchodě. Za toto dlouhé období rodina důstojného pána jej u nás navštěvovala. Jednou byla u nás i jeho sestřenice, od nás dojížděl na krátké dovolené do Rovečné. Vždycky se prohýbal pod tíhou kufru a tašek, aby odvázel všechno nejlepší, co jsme mu v obchodě mohli prodat, aby jako dárek vezl do Obrové rodiny. Chápu, že se chtěl odměnit za krátký čas dobrodiní. Nikdo nevěděl, jaká situace bude vypadat, co potom, až přijde stáří. Nejmladší dcera Obrova Mařenka zbourala rodnou chaloupku (rodiště důstojného pána), stavila patrový dům, potřebovala peníze. Strejček dal 30 tisíc se slibem, že na stáří mu poskytnou v novém domě světničku na dožití. Asi za 4 léta sestřenice zemřela, Mařenka, její dcera se rozvedla, dům prodala a odstěhovala se mimo Rovečné. Peníze „strejček“ nikdy neviděl, zřekl se jich ve prospěch malé Ivetky Zemanové (dcera Mařenky). Mařenka se vdala podruhé, pak potřetí, a vždy jezdila k nám s novými a novými partnery. Strýčka to v hloubi duše bolelo a mrzelo. Říkal: „Kdyby sestřenice žila, ta by jim dala!“ Rozvedl se také jeden Ober (ten potřeboval 10 tisíc na auto, proto „strejčka“ našel), a tak navštěvovali se svými rodinami strýčka, ten obdarovával zase mladou generaci, aby jim „sestra neplakala“. Já jsem je pochopitelně hostila, pokud mně síly stačily. Nastal pro naši rodinu veliký zvrat. Můj bratr náhle onemocněl, rychle byl operován na žlučník a pro selhání srdce zemřel. Bylo to v neděli ráno, když přišla tato zpráva a d. p. se vracel z kostela, kde zpovídal. Jsme vzdáleni od farnosti, proto jej dovezli autem. Hned šel do svého pokojíku a odsloužil mši sv. za bratra Miloše. Pak dostal horečku, zápal plic a více se už do našeho kostelíčka živý nedostal.

Já jsem ztratila všechny síly a tak si nás, známá naše paní primářka, vzala oba do jedné nemocnice, kde nás držela 3 týdny, až do samých vánoc. Celého ½ roku přijížděli k nám z Olomouce bratři kapucíni, aby mně pomohli ošetřovat důstojného pána. Asi za rok můj organismus potřeboval přeléčení asi 10 dní. Pomoc kapucínů už nebyla možná pro studium ve školách. Nevěděla jsem si rady, kam dám důstojného pána. Volala jsem Mařence, že nemám jiné řešení, než aby si ho na 10 dní vzala k sobě. To ještě důstojný pán trochu viděl. Přijela, odvezla jej a já nastoupila léčení. Jenomže moje léčení se prodloužilo na 3 týdny a bylo zle. Nynější její manžel Filipec telefonoval do nemocnice, kde jsem byla, že mají s ním problémy, urychloval úřady, i mého synovce, aby jej prostě dostali od sebe. Dům byl studený - synovec bydlí ve Zlíně, přijel, topil ve dne v noci, abych se mohla vrátit domů. Filipcovi jednali rychle. Sotva jsem jim zavolala, že jsem doma, hned jej přivezli. Kolena se mně ještě podlamovala slabostí, ale byla jsem ráda, velice ráda a on také, že je doma. Takto se mu Mařenka odměnila, i když jim zaplatil pobyt několika dní, co měli

s ním, podle nich, problémy. Já jsem je nikdy neměla! A tak můj obětavý synovec nevěda si už rady, požádal o byt v penzionu, vše nejnnutnější nám zde nastěhoval a my s pláčem přišli zde a doma zůstal prázdný celý dům, vzdálený 3km. Takto nám „slavná“ Mařenka pomohla. Zatím co můj Jousek dojížděl a dojíždí dodnes, po celá léta se staral o důstojného pána, tak i o mne. Pán Bůh zařídil i tu chvíli, když mně v náručí důstojný pán vydechl a právě Josefek přišel, aby pomohl obvázat obinadlem hlavu, která byla tak vzácná, moudrá a trpělivá.

Ti jeho příbuzní, jak se dnes nazývají, synovci a neteř, nemají ani ponětí o utrpení, operacích, bolestech, které jsme my s ním prožívali. Jednou při návštěvě Luhačovic přijeli i zde za strejčkem. Ten jim dělal kázání – kolik si vzali k srdci, nevím, když jeden pospával a druhý si na stěně fotografoval obraz rodné chaloupky. Ten dostal d. p. od nějakého Ing. Novotného jako dar asi r. 1944. My jsme nechali obrázek zrenovovat (kdysi jej dovezli v bídném stavu), d. p. jej měl ve svém pokojíku. Nyní jej uviděli zde a v nitru měli zájem, i když neprojevili. Já jsem jim řekla: „Z Vysočiny jste všichni utekli, chaloupku jste zbourali a teď je vám vzácnou“. Mařenka to cítila, že mne mrzí jejich konání, jak se zachovali. Pak už ani d. p. nepsali na Vánoce, Velikonoce atd., stejně to byla jenom formalita. Když důstojný pán zemřel, ohlásila jsem jim jeho úmrtí a den pohřbu. To bylo ráno. V poledne se dotazovali po dědictví. Jak strašné to pro mne bylo, když on ještě nebyl ani v zemi a oni už se dotazovali o svršky, které po něm zůstaly. Na štěstí jsme našli závěť, všecko patřilo řádu kapucínů v Praze (závěť už z roku 1992). Teď jim šlo o drahocenný obraz a rodinné fotografie. Ještě štěstí, že kdysi dávno napsal věnování pro mne jako památku na něj. Já jsem jim to řekla, ale tolik jsem měla strachu, že při pohřbu přijdou a obraz chaloupky mně strhnou ze zdi. Všechny pečovatelky volali: „Paní Prchlíková, nedávejte jim ho, to je strašné“. Ale nikoho jsem neviděla, nikdo nepřišel a já jsem poslala rodinné fotky dle jejich přání. Dle pohřebních fotografií vidím v kostele 4 účastníky z jejich rodiny, a na kytce napsáno synovec Josef, Jaroslav a neteř Marie. Klamou u nás lidi, kteří věděli, že důstojný pán žádné sourozence neměl; důležité je, naši farníci jej měli rádi, tak jak jej v hojném počtu navštěvovali zde, v malém koutku tohoto velkého penzionu, kde denně u svého stolečku sloužil mši svatou, někdy se kolem něho sešlo i 7 lidí. On sice už musel sedět, bystrý rozum dovoloval sloužit mši svatou celou z paměti. Duchovně posloužil všem, kdo jej potřebovali, nikdo neodcházel bez křížku na čele. Ať malý nebo velký. Celé noci se modlil, všem žehnal na blízko i na dálku a také jeho přání bylo, aby se u jeho hrobu modlili.

A oni to dělají. Farníci se postarali o důstojný pohřeb, pečlivě opatrují hrob kněží, kde také s nimi odpočívá náš nezapomenutelný důstojný pán. Mladí mu říkali Otče. Dnes chodí k jeho hrobu i se svými těžkostmi a prosí jej o pomoc. Na pohřbu jej doprovodilo hodně farníků, já to vidím jenom z fotografií. Poslední měsíce (od srpna) jsem si všímala, že se mění jeho spánky na hlavě, chůze při vodění pokojem byla už namáhavější, častěji musel odpočívat, těžko se mu dýchalo, i když se snažil vše zachovat ve svém navykklém stylu. Tím, že celé noci nespál i přes různé uspávací medikamenty, slábl čím dále více. Objevil se dráždivý kašel, který jej úžasně vyčerpával až ke zpocení, hleny jsme nemohli dostat ven, nejlépe bylo už v polohovací posteli.

Nikdy si na nic nenaříkal. Na mou denní ranní otázku: „Důstojný pane, je vám zima?“ „Není.“ „Co vás bolí?“ „Nic.“ To byla trvalá odpověď. Nevíme, zdali to byla pravda, dříve skrývaná oběť. Vždyť tolik nemocí se nakonec objevilo (studený zápal plic, už druhý pásový opar, zánět močových cest – duch byl silný, ale tělo už bezmocné). Ještě asi 4 dny před koncem sloužil mši sv. a jak pozorně! Byla to poslední adventní neděle. Pak už nám zdejší sestra dominikánka Ježíška přinášela. Přesto mě upozorňoval, že na Nový rok už musí sloužit. „Jistě budete, pokud to půjde“, byla moje odpověď. Všemohoucí si jej zavolal 30. prosince, aby Nový Rok sloužil už u Něho. Bylo to tak rychlé: ráno snídaně, v 9.30 sestra s Ježíškem, 9.45 obvyklý holič, 10 hod. svačina (lžice medu a čaj) - vše za pomoci pečovatelky. Posadil se, nohy dolů, jako pomoc ke kašláni. „Už to nejde“, říkal. Položil se, upravily pod hlavičkou, nikdo už tu nebyl, byl klid. Těšila jsem se, že bude po probdělé noci spát. Také já jsem byla potichu (četla, modlila? Už nevím.) Když jsem slyšela zvláštní dýchání, hned jsem byla u něho, sledovala tep a pohyb košilky, zvedla hlavu a volala hlasitě: „Ó, Maria, pomoz!“ Několikrát. Tep na ruce, která nám tolik žehnala, se zastavil, košilka se přestala pohybovat, s nádherným výrazem byl konec v 10.30 hod. dopoledne. Jen náhodou přijel můj synovec, právě když skončil. Ten chudák musí se mnou prožívat všechny bolestné okamžiky. Ihned zde byly všechny pečovatelky, pan starosta i kapucín, který náhodou se pohyboval ve svém rodišti v Luhačovicích, naši obyvatelé penzionu. Všichni se modlili růženec u jeho úmrtního lože a byli plni důvěry, že důstojný pán jim žehná z věčnosti. Do rakve jsme mu dali jeho růženec, obrázek Panny Marie z Medžugorie, tu líbal několikrát denně, pak sv. Josefa, kovový cestovní růženeček, k nohám veliký obraz jeho maminky.

V kostelíku byla rakev důstojného pána otevřená, farníci se s ním rozloučili s množstvím obrázků a květin, kapucín p. biskup J. Paďour, podle jeho přání (měli se velmi rádi) jej uložil do jeho lože a pan varhaník mu zpíval na cestu „Oceánem pluje loď“.

Doufejme, že jeho loď doplula šťastně do Přístavu, jak si po tolika životních bouřích zasloužila. „Odpočinutí lehké, dej mu, ó Pane, a světlo Věčné ať mu svítí!“

Dnes jsem tu ve velkém pokoji sama, na místě, kde ležel důstojný pán je jenom jeho úmrtní oznámení, jeho fotografie, věčné světýlko a kvítečko. V bezesných nocích si vytýkám, proč jsem se více nedozvěděla z jeho života. Nechtěla jsem jitřit rány, které jistě od narození bolely. Víím, že jeho maminka byla chudobná švadlenka, katolička, tatínek bohatý sedlák Šimek, evangelík. Člověk nechápe, jak mohl tento otec vidět svého syna, který má hlad, žije o bramborách a kozím mléku (když bylo.), jak málokdy viděl chleba, jak místo hraní musel pást husy u sedláků, aby dostal kousek koláče, jak utíkal z pole svého táty, když si zde trhal lusky hrachu, když měl hlad a zdáli přicházel jeho otec. Měl také svého poručníka. Ten jej zavolal, aby pomohl klást povřísla ve žních na zahradě. Za chvíli si to rozmyslel, aby jej nevyužíval, poslal jej domů a říkal, „Běž do kuchyně, ať ti dají koláč“. Šel domů, ale ne do kuchyně. Hladný tam i nazpět. Chodil také ministrovat, zde dostal nějaký halíř, někdy také koláč. Do měšťanské školy chodil právě do Bystrého. Když jednou zapomněl doma vypůjčenou učebnici, učitel jej poslal nazpět domů, aby ji přinesl. A tak malý Pepík, bosý a s věčně prázdným žaludkem musel v ten den 4x běžet tuto cestu z Rovečného do Bystrého a zpět. Když dokončil tuto školu, řád kapucínů sbíral chudobné chlapce po různých krajích pro svoje řeholní školy. Takto se malý Pepík s požeňáním své babičky dostal poprvé z domu a poprvé viděl také vlak. Předem však byla lékařská prohlídka; diagnóza silně podvyživený. Přítomný poručník a p. farář. Tito dva odjeli autobusem, chlapce nechali jít pěšky. To už bylo asi 5 let po smrti jeho maminky, kterou už nyní měl jenom v mlhavých vzpomínkách.

Studoval tedy s ostatními kapucíny, mladými chlapci, v Praze. Jistě také neměli nadbytek jídla, kluci rostli, ti nadaní byli posláni do Holandska jako budoucí kněží. Takto i mladý Pepík. Když při úředním jednání ohledně otcovského příspěvku se řád hlásil – jeho otec přes advokáta se hájil, proč on evangelík, má platit na studia katolického kněze? Když student v Holandsku se jednou v noci probudil, ucítil něco v ústech. Toto „něco“ ve tmě pokojíku otřel o bílou zeď, ráno byla patrná červená krev. Ohlásila se možná dědičná, ale také slabá tělesná schránka studenta. Ihned bylo zahájeno léčení jídlem, dříve to jinak nešlo. Moc prý jej „vykrmili,“ přitom měl různé úlevy, ale při léčení stále studoval. Opozdil se přirozeně o celé dva roky, dostudoval v Olomouci, kde byl také vysvěcen v roce 1942. (Mám jeho primiční obrázek). Rovněž fotografie průvodu přes Rovečné, kapela hrála složená z hudebníků, samých evangelíků. Po mši svaté položil věnec, ve kterém jej družičky vedly, na hrob své maminky. Nikdo mu nikdy nedal ani korunu,

na faře pro nejbližší malou hostinu několika koláčů připravil tehdejší p. farář. Toto jsou malé útržky, které jsme zachytili v posledních létech, kdy zde žil s námi.

Ještě si vzpomínám na dopis, který mu psala k nám do Krhova jeho sestřenice. Bylo to asi tak: Když důstojný pán přijel na krátkou dovolenou, šel asi do kostela. Po cestě jel s koňmi a povozem jeho tatínek. Jeho syn mu podával ruku, otec ji nepřijal. Vzápětí si otec ruku zlomil; důstojný pán o tom nikdy nemluvil. Kdy zemřel, důstojný pán vůbec nevěděl, ani potom nikdy nepátral. Myslím si, že se dožil vysokého věku. Vím, že měl dva syny (jeden učitel, druhý na statku?), nevím. Náš důstojný pán se na nikoho nezlobil, denně se modlil za oba rodiče, zvláště za babičku, kterou měl nesmírně rád, a bylo mu líto, že nemohl na její pohřeb. Toto vše jej dohánělo až k slzám, které jsme u něj neviděli. Všechno dovedl snést, všechny dobré skutky ukrýt, nebylo jich málo. Když vyšly náhodou najevo, mávl rukou a řekl: „To by udělal každý.“

Ptáte se, proč byl ve vězení?

Asi dva měsíce před smrtí jsem se zeptala, co bylo příčinou tak dlouhodobého trestu? „Andulko, tuto otázku mně nikdy nikdo nedal. Ale když to chceš vědět, tak ti to řeknu. Když jsem byl v Sušici, přišel ke mně jeden velice hodný pán (asi kapucíny v bídě podporoval) se svojí dcerou, její kamarádkou a dvěma mladými mládenci. Tito hledali svobodu, Sušice byla blízko a důstojný pán jim pomohl. Byla to strašná doba, vždyť oni stříleli ty chudáky, jako zajíce v poli, všude ostnaté dráty, bylo to těžké. Tito dva mládenci se šťastně dostali na svobodu. Jednoho Američaně poslali s armádou do Vietnamu, kde také zuřila válka. Chlapec zde padl a u sebe měl fotografii svého děvčete. To už bylo pět let od té doby na Šumavě. Zdálo se, že vše je v klidu. Bolševici měli prosondovaný celý svět, našli toto mladé děvče a ta řekla, kdo jim pomohl k útěku. Když jsem řekla, že já bych to neřekla, on mně odpověděl: „Andulko, řekla bys.“ Z toho jsem poznala, že i jeho ve vazbě trápili. Protože nikoho dalšího nevyzradil (bylo prý v tom více hodných lidí), zatklí jej po pěti letech přímo v nemocnici v Novém Městě a odvezli do Plzně – Bory. Při soudu vzal všecku vinu na sebe; přitížilo mu na otázku, co říká na papeže: On: „Vážím si jej jako představitele Církve i představeného svého.“ Rozsudek – velezrada, Vatikánský špion = 12 let žaláře.

Zde v plné míře platí ono: „Nikdo nezná větší lásky než ten, kdo život dal za přátele své“. To bylo jediné, kdo se ho zeptal, komu to řekl. Dnes mne to mrzí, proč jsem toho nevytáhla od něho víc. On ve své skromnosti toho o sobě málo řekl. To si také mysleli i někteří bratři kapucíni, zvláště mladí, kteří mají málo zkušeností a uvidí vše, až se dožijí 95 let, s takovým úžasným zdravým rozumem, jaký měl náš otec. Nebyl žádný „morous“,

byl vtipný, dovedl rozesmát pečovatelky, znal francouzštinu, latinu i němčinu. Dával za příklad, jak učil Komenský: Mitra, Mütze, čepice; Galina, Häne, slepice; Kampana, Glocke, zvonec; Finite, Ende, konec. To všechno si dívky pamatují, co jich všechno naučil. Mají na něj pěkné vzpomínky, i když byl na etiku přísný. Uměl prý hrát žolíky i šachy, zajímal se o sport – výsledky atd. Všechno měl rád (člověka), lidi, zvířata a celou přírodu. Každý psík na návsi jej znal, utíkal mu vstříc, věděl, že dostane kostku cukru, i ten, který byl uvázaný, i tomu ji donesl až k boudě. V zimě měly sýkorky na oknech dostatek máku, větší ptáci plný dvůr nasypaných ovesných vloček. Nikdo nesměl mít hlad. O lidech ani nemluvím, kolik to bylo dobrých skutků, o nichž jsme ani nevěděli. Velice rád pracoval na poli, ze všeho měl radost a budete se divit, že ještě dnes mám třicetiletou slivovici ze švestek, které sbíral po kolenou náš důstojný pán. Tyto „kapucínské kapky“ jsou jenom pro vzácné hosty – my je nepijeme.

Naše vesnice je převážně komunistická. Důstojného pána sice zajímala politika, ale k volbám nikdy nechodil. Když bylo po něžné revoluci, on navštívil tyto lidi, zvláště nemocné, měsíčně jim nosil sv. přijímání a když mu říkali, že jsou komunisté, on jim říkal: „Mně je to jedno, co jste, nebo co jste byli“ – tak to pěkně dovedl, že mu nikdo neodešel na věčnost bez svátostí. Já bych se bála vůbec vejít do těchto domů. On ne. Nakonec jej měli téměř všichni rádi.

Samozřejmě se našli i hloupí skalní komunisté, kteří měli neomezenou moc a když chtěli psa bít, našli hůl i na holé cestě, jak praví přísloví. Sama jsem to zakusila na vlastní kůži, když po dvaceti letech téměř tři roky před důchodem se mne snažili zbavit místa jenom proto, že jsem nebyla po jejich vůli. Ani jeden advokát mně nechtěl pomoci, každý měl strach sám o sebe. Zachránil mne jenom náš důstojný pán, který měl známého kněze, řeholníka, dominikána, doktora práv Víta Beneše v Plzni. Tento obětavý kněz (nikdo nevěděl, že je knězem) stál se mnou u dvaceti tří soudů, zatím co já jsem se chvěla v soudní síni, náš důstojný pán se za nás modlil v kostele, kde soudy probíhaly. (Uh. Hradiště a Brno).

Jsou to jenom útržky z obětovaného života našeho důstojného pána. Proto jsem vždy říkala, že kdybych po všem tom dění ještě dalších padesát let zde žila, nikdy se mu neodměním, kolik dobra jsme od něj obdrželi. Z mého dlouhého povídání, jestli je vůbec přečtete, si vyberte, co chcete. Mrzí mne, že nikdy nám neřekl, že jeho maminka měla ještě bratra, ani se o dalších příbuzných z této větve nezmínil. Na svoji babičku vzpomínal s velikou láskou, mimo jiné jak dlouho do zimy chodívala bosky a měla na nohou „lejtka“ asi na lýtkách. Na dědečka vzpomínka, byl že tkalčík a hotový výrobek vozil na trakaři

někam na prodej. Dělal prý také březové metly, dobře jej utahoval drátem. Pak vzpomněl, že dědeček asi moc hospodářem nebyl, nejdříve prodal krávu a potom i pole a zůstaly jenom dvě kozy. A tak chleba nebylo, jenom brambory, brambory, mléko jenom když kozy dojily. Zvláštní ale bylo, že o této stravě měl důstojný pán krásné všechny zuby, zubní lékaři obdivovali jeho zuby až do pozdního věku. Přitom, jak vzpomínal, do patnácti let nevěděl, co je zubní kartáček. Teprve nyní, asi před dvěma léty, se začaly zuby rozpadávat, proto jsme jídlo mixovaly, samozřejmě i krmily. Vždy ale pamatoval po jídle na vyplachování úst. Poslední dobou už jedl málo a vždy říkal: „To jsem rád, že už to mám za sebou.“

Ve všem byl skromný, čistotný, byl zvyklý na dochvilnost, která zde nebyla kolikrát možná. Ale to už nesla ta tíže let a úbytek sil, které se rapidně hlásily. V posledních dnech, kdy jej navštívil jeden mladý bratr kapucín a zeptal se důstojného pána, zdali by chtěl umřít (nešikovná otázka), důstojný pán mu neodpověděl. Ale když se opravil: „Zdali se těší na věčnost?“, důstojný pán řekl: „Ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, co Bůh připravil těm, kteří jej milují.“ Tímto končím i já s prominutím mého dlouhého povídání, které píše jak to oči i hlava dovolí, přehlédněte nedostatky chyb, které dělám a už je nevidím.

Děkuji za trpělivost a s přáním všeho dobra pro duši i tělo, jsem Prchlíková Anna²⁰³

Věznice a svědectví – Leopoldov; Český Mauthausen

Možná by bylo pro dobro všech, aby krutost a nelidskost, kterou popisuje následující dopis vězně z Leopoldova, adresovaného ÚV KSČ, byl připomínán častěji.

Prožil jsem řadu let v samovazební cele. Vyšší důstojník rezortního ministerstva prohlásil při mém příchodu na uvítanou k jedné skupině politických vězňů v Leopoldově: „Nepřijeli jste sem proto, abyste si zde odpykávali trest, ale přijeli jste sem proto, abyste zde zdechli.“²⁰⁴(...) Nespáchali jsme žádný trestný čin. Máme plné právo na život. Uvrhli jste nás do žalářů a koncentračních táborů za naše filosofické, politické a náboženské přesvědčení. Většinu z nás již vězníte přes deset let v podmínkách, které mění náš každodenní život v mučivé útrapy a vedou k naší psychické a fyzické likvidaci. A o tom máme mlčet? Ostatný drát, koridory, psi a kulometné věže nebyli v leopoldovské věznici

²⁰³ PRCHLÍKOVÁ, Anna. *Ze vzpomínek Anny Prchlíkové*. Bojkovice, 2009

²⁰⁴ KRATOCHVÍL, Antonín: Žalují I. – Svědectví a myšlenky o deformacích stalinské justice v Československu, s. 110.

za první republiky ani za druhé světové války. Teprve vy komunisté, jste dali rozkaz, aby byly jimi zesíleny normální pevnostní valy, které již samy o sobě byly dokonalejší ochranou proti útěku vězňů než vězeňská zeď. Cely s betonovou podlahou, betonovým lůžkem a malým okénkem u stropu, kde v přítmí, špíně, chladu a vlhkosti dostává člověk z pěti dnů jen jeden den jíst, to také poznal Leopoldov až v čase vaší „humanity“. To však všechno ještě nestačilo a proto jste se v roce 1959 rozhodli: další cely! Tentokrát v podzemí nové samovazby. Opět beton. V těchto celách není již ani to malé okénko u stropu a výkřiky mučených spolehlivě tlumí čtyři stěny. Proměnili jste náš život v peklo. Když jste viděli, že nás nemůže zlomit samovazba, že v zájmu zdání normální smrti nelze stupňovat podvýživu a že tuberkulóza a ostatní choroby nejsou s to dostatečně rychle umořit naše tělo, rozhodli jste se, že ještě před naší smrtí fyzickou má nastat „smrt psychická“. Vraždíte naši duši: Nesmíme vlastnit ani beztrestně používat psací potřeby – kromě krátké chvíle, vyhrazené jednou za měsíc nebo i delší dobu k napsání krátkého, přísně cenzurovaného dopisu rodině. V roce 1957 jste nám zakázali číst knihy a dodnes jste tento nelidský zákaz neodvolali (...).²⁰⁵ Ale vraťte se do přízemí a nechte si otevřít korekční celu. Podívejte se na stropy, pokryté plísní; podívejte se na vlhké stěny; uchovejte si dobře v paměti obrazy těchto míst! Betonové lůžko. Představte si: 16 hodin denně zde vězeň „šlape“ beton ode zdi ke zdi, ke dveřím a zpět, znovu a znovu – desetitisíce kroků, třicet, čtyřicet a někdy i více kilometrů na čtyřech metrech! – ve špíně, o hladu, v hlubokém ponížení, v ledové a vlhké místnosti. Je-li zde pět dnů, jí z nich jen jeden den, v ostatních čtyřech dnech má půst. (...) Nebo snad může o lidskosti mluvit ten, kdo s neuvěřitelným cynismem vánoce co vánoce ještě více než kdy jindy posílá vězně do korekce? ²⁰⁶Leopoldov nebyl jeden. Ve vlastní pevnosti existovaly v letech 1950-52 dva. Věznice samotná a vyšetřovací věznice, kam nikdo ze zaměstnanců té první nesměl ani nahlédnout. Tam seděli někteří zajištění bez soudu na samotkách i tři roky...uprostřed pevnosti stála stará kaple. Asi v roce 1953 se zbourala a dostalo to speciálně za úkol asi 40 vězeňských kněží – prý aby jim to nebylo líto (...)²⁰⁷

Český Mauthausen, se říkalo trestnému táboru u vápencových dolů v Mořině u Berouna. V Mořině zlo překonávalo samo sebe. Jeho přítomnost jsem cítil všemi smysly

²⁰⁵ Tamtéž, s. 111.

²⁰⁶ KRATOCHVÍL, Antonín: Žaluji I. – Svědectví a myšlenky o deformacích stalinské justice v Československu, s. 113.

²⁰⁷ KRATOCHVÍL, Antonín: Žaluji I. – Svědectví a myšlenky o deformacích stalinské justice v Československu, s. 104-105.

a nebylo úniku. Bez silné víry tam člověk snadno sklouzl až na dno bezmocnosti a zoufalství. Kolikrát za den jsem slyšel: *Chcípneš, a ani pes po tobě neštěkne!* Ano, lidský život na Mořině neměl žádnou cenu. Jen jedna cesta vedla z tohoto pekla: přes nemocnici. Nikdy jsem nebyl svědkem tolika případů sebezmrzačení jako tam. (...) Ano, poznal jsem Peklo. Že jsem se vrátil živý, to je pouze Boží Milost.²⁰⁸

Svědectví z jáchymovských dolů

Jsou to svědectví nejotřesnější. Byly to právě vyhlazovací lágry – tábory smrti. Političtí vězni tam těžili rudu – uranovou rudu pro Sověty. Za nepředstavitelných těžkých podmínek pracovala zde elita národa: vědci, celá řada univerzitních profesorů, studenti, katoličtí kněží, příslušníci židovských náboženských obcí, vysocí důstojníci, dělníci i rolníci. V letech 1954 až 1955 pracovalo např. v TNP Vikmanov 200 katolických kněží, kteří byli posláni na nejnebezpečnější práci do mlýna uranové rudy, kde nebyla žádná opatření k filtraci a izolaci. Katoličtí kněží „jako zavilí třídní nepřátelé“ byli přímo vystaveni – bez jakéhokoliv ochranného opatření – škodlivému účinku uranového prachu na lidský organismus. Mlýn – věž smrti – byla primitivní drtírna, kde se uranová ruda mlela a třídila. (...) Uranové doly byly vyhrazeny vězňům č. 231. (...) Celá apokalyptická hrůza vyhlazovacího lágru Jáchymov se dá shrnout do dnes již „historického“ výroku Únorovým řádem vyznamenaného velitele tábora Nikolaj: „Vy tady pochcípáte, z vašich žen naděláme kurvy a vaše děti vychováme tak, že vás budou do smrti proklínat.“²⁰⁹

Jak se bavili dozorcí v táboře „L“

Josef Pacal z Jihlavy popisuje příběh, který se udál na začátku roku 1955: „V táboře bylo se mnou uvězněno 90 kněží. Jednoho dne se dozorcí při naší cestě do práce chtěli pobavit. Vystrčili z okna psa, za kterého se uvnitř postavili. Jelikož jsme museli projít kolem úzkou chodbou, každý věděl, že bude muset toho čtyřnožce pozdravit, a proto nikdo nechtěl jít první. U branky, kterou jsme měli vyjít, čekali dva dozorcí. Jako první vyšel arciděkan ze Slovenska. Když psa nepozdravil, zvolali dozorcí, stojící za psem, na kamarády u branky: „Přihraj si ho tam!“ Ti už věděli, co mají dělat, vždyť se na té zábavě předem domluvili. Jakmile arciděkan k nim došel, začali ho fackovat, a když se bránil tím, že psa zdravit nebude, dostal ještě víc. Pak s ním jeden z dozorců smýkl a hnal

²⁰⁸ HAVLÍČKOVÁ, Helena: Dědictví, 2. přepracované a doplněné vydání 2008, s. 185.

²⁰⁹ KRATOCHVÍL, Antonín: Žalují I. – Svědectví a myšlenky o deformacích stalinské justice v Československu, s. 135-136.

ho do korekce, kde ho nechali o hladu a zimě čtrnáct dní.²¹⁰ V táboře „L“ byl korekcí betonový bunkr a kdo se zde ocitl, dostával pouze „záchovnou“, dávku jídla jednou za tři dny. Počáteční písmeno „L“, bylo začátkem slova likvidace.²¹¹ Civilní zaměstnanci zde byli pro práci vybíráni a politické vězně jim vykreslovali jako ty nejnebezpečnější zločince: *„Nenechte se těmito kriminálníky obměkčit! Obyčejný vrah zabije jednoho nebo dva lidi, ale oni? Přípravovali zničení celého národa! Chtěli náš lid prodat americkým imperialistům“!*²¹²

Vzpomínka uvězněného studenta; Dr. Otto Mádr; Převýchova

„Nikdy mi nevymizí z paměti cesta na popraviště, i když vymyšlená sadisty. Nikdy nezapomenu na bití a týrání. Nikdy nepřestanu slyšet řvaní a úpění, zvláště žen, jak jsem je slýchal při cestách chodbami Státní bezpečnosti. Ještě dnes se chvěji.“²¹³

„V novinách z 15. června 1952 se mohli čtenáři dočíst, že v čele desetičlenné protistátní skupiny stál zrádný kněz Otto Mádr, „zarytý nepřítel našeho lidu a jeho vlády, vyškolenec zvláštního vatikánského špionážního učiliště“. (...) Dr. Mádr: „Někdy to bylo kruté až k hranici únosnosti. Zejména počátečních 18 měsíců vyšetřovací vazby. Ale snad mi nebudete věřit, když řeknu, že vcelku to byla léta krásná. Ne ovšem zásluhou těch, kteří se snažili být nelidští (tím vděčněji arci vzpomínáme na četné výjimky), nýbrž vlivem něčeho, o čem se těžko hovoří bez pocitu profanace.“²¹⁴

Politická školení – převýchova.

Komunistický režim si zakládal po celou dobu své existence na převýchově a politickém školení. Když jsem byl začátkem osmdesátých let na základní vojenské službě, tak pravidelné politické školení bylo povinné a nelišilo se svými tématy od školení, která byla i ve věznicích v 60. letech. Hlavní důraz byl kladen na nepokrokovou církev a na zaryté nepřátele ze států imperialistického bloku v čele s USA.

„Jan Petrucha vzpomíná na takovéto školení: *„Církev měla v dějinách vždycky snahu, aby lidé zůstali hloupí, neuměli uvažovat a aby je tak mohla snadno ovládat. Strašila bohem, který sedí v mracích, trestá a hrozí lidem hromy a blesky. Když lidé zjistili, že je to elektřina, byla to pro církev velká rána. Další ránu dostala, když se lidé naučili*

²¹⁰ KRATOCHVÍL, Antonín: Žalují I. – Svědectví a myšlenky o deformacích stalinské justice v Československu, s. 157.

²¹¹ Srov. HAVLÍČKOVÁ, Helena: Dědictví, 2. přepr. a doplněné vydání 2008, s. 183-184

²¹² HAVLÍČKOVÁ, Helena: Dědictví, 2. přepracované a doplněné vydání 2008, s. 182.

²¹³ KRATOCHVÍL, Antonín: Žalují III. – Cesta k Sionu, s. 50.

²¹⁴ Tamtéž, s. 60-61.

elektrinu vyrábět. Vynález elektromagnetických vln a rádia ji definitivně znemožnil! Ukončil svou odbornou přednášku Šustr a vyzval nás k diskusi: „*K tomu, že církev chtěla, aby byli lidé nevzdělaní, k tomu bych měl jednu otázku. Kdo naučil náš národ číst a psát, což je základní podmínka vzdělanosti? Cyril a Metoděj!*“ Zaburácelo sálem. „*Ještě doplňující poznámku k tomu Bohu hromu a blesku. První hromosvod sestrojil Prokop Diviš, farář ve vesnici někde jižně od Brna. Má u nás pomník, byl farářem v naší vesnici*“, ochotně doplnil jeden z přítomných vězňů. – „*Víš, kdo objevil elektromagnetické vlny a rádio?*“ Do třetice jsem se obrátil k Šustrovi, který během mé řeči značně zneklidněl. „*Markoni. Byl to on, kdo postavil vysílací stanici vatikánského rádia. Ve Vatikánu zemřel a tam je i pochován.*“ (...). Vzdělávací přednáška skončila za všeobecného veselí, ale ne bez následků.²¹⁵

Praktický poznatek z obecní kroniky Bojkovic z roku 1946

Místní kronikář pan Karel Dolina si denně zapisoval počasí (teploty, srážky, větry, bouře apod.) a toto ověřoval s pranostikou. Jelikož jsou tyto jeho zápisky nejen zajímavé, ale i praktické, dovoluji si je v této práci zaznamenat.

Třináctého prosince je Lucie. Naším předkům sloužila doba od Lucie do 1. vánočního svátku k předpovědění počasí na příští rok. Postupně tak určoval každý den počasí na následující měsíc příštího roku.

Jmenovaný ve svých zápisech píše: „Řídě se tímto starým, často osvědčeným způsobem určování počasí na příští rok, zaznamenávám přibližnou předpověď počasí na každý měsíc příštího roku. *Počasí v lednu 1947- mlhavý, sychravý měsíc*, protože 13. prosince bylo mlhavo, sychravo, nevlídně. Dne 14. prosince krásný slunný den; mráz zesiluje. *Počasí v únoru 1947 - pěkný a slunný, studený měsíc*. Dne 15. prosince krásný slunný den; odp. přibývá oblačnosti. *Březen v r. 1947- první polovina měsíce pěkná, druhá pošmourná*. Dne 16. prosince krásný jasný a slunný den. *Duben v r. 1947- celý měsíc krásný a jasný*. Dne 17. prosince krásný jasný a slunný den. *Květen v r. 1947- krásný a slunný bezdeštný měsíc*. Dne 18. prosince krásný a slunný den – bezvětří. *Červen r. 1947 - krásný a slunný měsíc*. Dne 19. prosince krásně, studený vítr. *Červenec v r. 1947 - krásný a slunný měsíc*. Dne 20. prosince krásně a slunečno. *Srpen v r. 1947 - krásný, teplý měsíc*. Dne 21. prosince krásně, slunečno. *Září v r. 1947- krásný jasný měsíc*. Dne 22. prosince, oblačnosti přibývá, sklon ke sněžení. *Říjen v r. 1947- zamračený, přeháňkový měsíc*. Dne

²¹⁵

HAVLÍČKOVÁ, Helena: Dědictví, s. 187.

23. prosince zamračeno, tepla přibývá. *Listopad v r. 1947- oblačný, teplý měsíc.* Dne 24. prosince oblačno, vlna mrazů opadla. *Prosinec v r. 1947- měsíc průměrně teplý zamračený.* Dle předeslaných předpovědí měl by býti rok 1947 převážně jasný, slunný a teplý. Dešťových srážek by mělo být poměrně málo, příští rok měl by být převážně suchý. Jen měsíce leden, listopad a prosinec měly by být pošmourné, nevlídné a s dešťovými srážkami. Tato předpověď vyšla, neboť rok 1947 byl poznamenán velkým suchem a tím i katastrofální neúrodou.

Obrazová příloha

1/ Farář Matouš Kroča s novými zvony v roce 1927. Farní kronika, str. 17.

2/ Na společné fotografii je SM. Pavlína Minaříková OP, ředitelka školy (první zleva). Zapůjčeno od sester dominikánek.

3/ Uprostřed fotografie je exercitátor P. František Tomášek.
Zapůjčeno od sester dominikánek.

4/ Společná fotografie po prvním sv. přijímání ročníku narození 1960.
V předu sedí P. Josef Veselý. Osobní fotografie.

5/ Svěcení zvonů v roce 1972. P. František Boráň (první zleva).
Zapůjčila Helena Zajacová z Bojkovic.

6/ Kardinál František kardinál Tomášek (sedící první zleva) a Agostino kardinál Casaroli (sedící vedle Františka kard. Tomáška) na nádvoří zámku Nový Světlov v Bojkovicích po Národní pouti na Velehradě v roce 1985. Zapůjčeno z MěÚ Bojkovice.

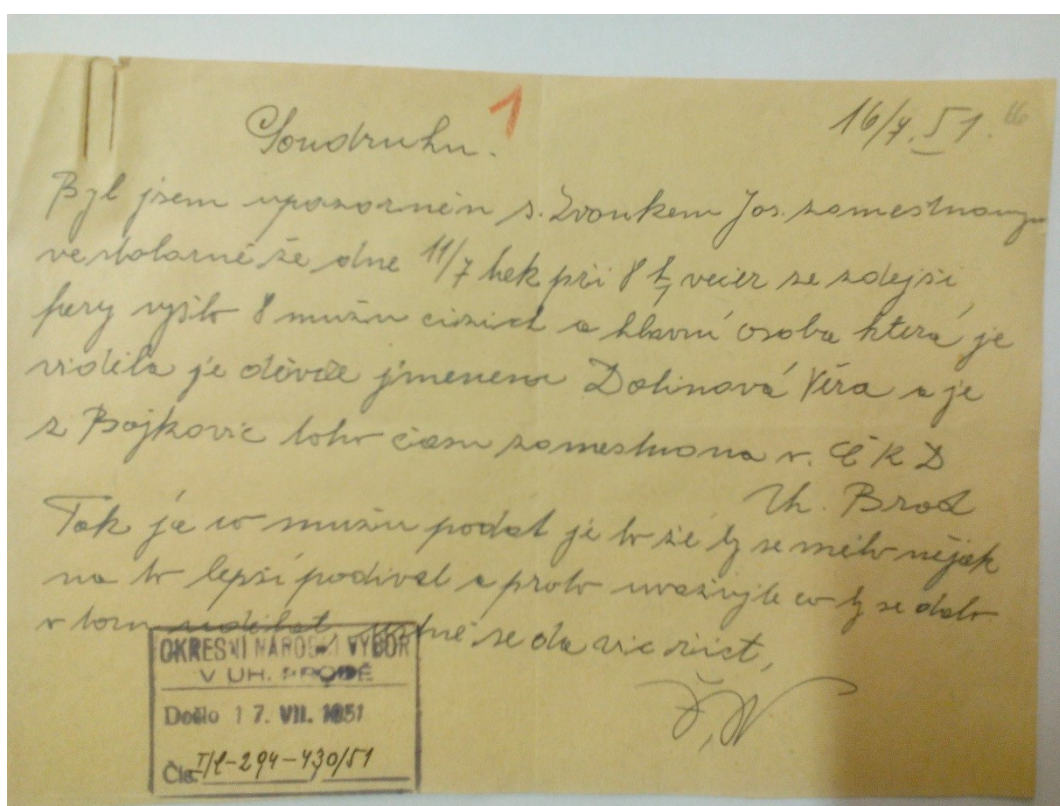
7/ JUDr. Bohumír Bunža s manželkou Růženou při osobním setkání s papežem Janem Pavlem II. Zapůjčeno z Muzea Bojkovska.

8/ Zápis v pamětní knize města Bojkovice.

8/ P. Josef Aleš Cihlář, zdroj Provincie kapucínů v České Republice.

9/ Ukázka dokumentu uloženého ve státním okresním archivu Uherské Hradiště, v době působení faráře Josefa Veselého.

Diplomová práce obsahuje celkem 115 stran.

Součástí DP je CD-ROM s textem celé práce, umístěné v kapse vazby práce.